

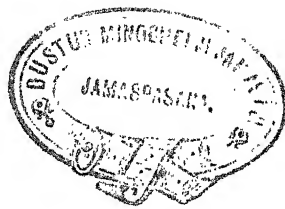
GOVERNMENT OF INDIA
DEPARTMENT OF ARCHAEOLOGY
CENTRAL ARCHÆOLOGICAL
LIBRARY

CALL NO. 891.53/Nos
ACC. No. 39300

D.G.A. 79

GIPN—S4—2D. G. Arch.N. D./57—25-9-58—1,00,000

39300

સુ. ગા. ૨૨૩૨૦૭ ૫૫૫૫ ૩૧૩૨૩ મમીતમ
 મ. ૭૧ ૫૫૫૫ ૨૨૩૨૦૭ ૫૫૫૫ ૩૧૩૨૩ મમીતમ
 ૫૫૫૫ ૩૧૩૨૦૭ ૫૫૫૫ ૩૧૩૨૩ મમીતમ
 ૫૫૫૫ ૩૧૩૨૦૭ ૫૫૫૫ ૩૧૩૨૩ મમીતમ

KÂRNÂMAK-Î ARTAKHSHÎR-Î PÂPAKÂN.

39300.

MEMOIRS OF KING ARDASHÎR,

THE FOUNDER OF THE SASSANIAN DYNASTY.

*The Pehlvi Text transliterated in Roman characters
 and translated into Gujrati.*

WITH A CORRESPONDING ACCOUNT OF HIS LIFE, TAKEN
 FROM THE SHAH NAMEH OF FIRDOSI

EDITED, WITH COPIOUS NOTES,

BY

KAIKOBÂD ADARBÂD DASTÛR NOSHERWAN.

891.53
 Nos

~~4-87~~

Ref 295
 Nos

BOMBAY:
 PRINTED AT THE
 EDUCATION SOCIETY'S STEAM PRESS.
 1896.

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.

Acc. No. 3930

Date. 2.2.64.

Call No. 89.53/NO²

કારનામક-ઈ અર્તખશીર-ઈ પાપકાન.

યાને

સાસાની વંઉશના સ્થાપનાર શાહનશાહ અદ્દશીરતું
વૃત્તાંત.

પેહેલવી મૂળઅંથ તેનાં ઈંગિરેજી ઊચ્ચારો તથા ગુજરાતી
તરજુમો અને ફીરદોસીના શાહનામા મધ્યેતું
ઉપલાં વૃત્તાંતને મલતું અદ્દશીરતું
દાસ્તાન.

ટીકાસહીત.

અંતાવનાર

કુકોબાદ આદરબાદ દસ્તુર નોશોરવાન.

ખુબઈ.

અમ્મુકેસન સાસાયદીના કાપખાનામો કાખું.

૧૮૬૬.

CENTRAL

LIT

Age 059

D- 28 12 1951

891 539 / 140

CONTENTS.

1. English Preface.
2. Gujrati Preface.
3. The Pahlavi Text of the Kârnâmak-î Artakhshîr
î Pâpakân.
4. Transliteration of the Pahlavi Text.
5. Gujrati Translation of the Pahlavi Text.
6. A corresponding account of Artakhshîr taken
from the Shâh Nâmeh of Firdaosi.

PREFACE.

" May the Farohar of Ardeshir Bâbakân be a companion of the Farohers of all restorers, all embellishers, all faithful believers of the good Mazdiasnian religion." *

The history of the Emperor Ardeshir Bâbakân, the famous founder of the Sâsânide dynasty, has been well preserved in the writings of Grecian, Roman, and Persian historians, who have dealt with the important and interesting epochs of the Acheemenian and Sasanian ascendancy in the once renowned and flourishing Persian Empire.

The extant works in Zend, Pehlvi, and other ancient languages of the Parsees, however, contain no connected historical account of the old kings and emperors of Persia. If we refer to the Avestâ, for instance, we indeed find here and there in the Yehsts and other writings the names of some Peshdâdian and Kyânian kings, and fragmentary allusions to their works or achievements, but nowhere do we come across anything like a connected and compact narrative of their reigns, or their private lives or characters.

Pehlvi books, such as the "Yâdgâre Zarirân," "Dinkard," and others give us some account of a few of the Sasanian kings, besides dealing with the Peshdâdian and Kyânian dynasties, but the information they afford is so scanty and incomplete as to be hardly deserving the name of an historical record.

The work, of which a translation is now offered to the public, is the only Pehlvi work, known to be in existence, which can be regarded as an historical production. It contains the life of the first Emperor of the Sasanian line, Ardeshir Bâbakân, and describes some of his wars and the principal events of his distinguished and memorable reign.

As Cyrus, the founder of the Acheemenian dynasty, after defeating the Median invaders of Persia, brought his fatherland again into its pristine grandeur and glory, so Ardashir, after his victory over the Parthian monarchs of Iran, resuscitated the old Zoroastrian faith of his forefathers, which had lost much of its original purity and vitality during the Parthian ascendancy. With the help of learned priests

* Afrin-i Rapithwin.

and prelates, he re-vivified and re-invigorated the simple and sublime religion taught by the noble Iranian Prophet, whose teachings, inculcated in the very infancy of the World, still command the respect and admiration of all thoughtful men. It is for this zeal in the cause of the national religion, the religion of pure thought, pure word, and pure deed, more pre-eminently than for anything else, that the memory of Ardeshir is held in affectionate veneration even up to the present day by the Parsees; it is for the devoted service he rendered to the ancient and undying faith of Persia that his name is mentioned with reverential love by the Dastoor and Mobeds, the High Priests and Hierophants of the Parsees, during the performance of the solemn and imposing Âfringân ceremony, and that his pious soul is invoked with the warmest feeling of attachment and gratitude, in the Rapithavan Âfrin, along with the souls of other illustrious dead who had contributed to the prosperity and splendour of Iran, or the propagation and consolidation of the Mazdiasnian faith.*

It is entirely due to the zealous endeavours of pious and religiously-minded kings like Ardeshir Bâbakân that the Parsees are fortunate enough to possess at the present day such portions of the Avestâ and other works of a religious or liturgical character that still remain as a living testimony to their ancient and once widespread religion.

During the Parthian ascendancy in Persia, the followers of Mazdaism had forsaken the true light and had gone after strange gods. They had forgotten the Avestâ, and, instead of worshipping the great Auharmazd, the "Supreme in Omniscience and Goodness," "the unrivalled in Splendour," they had betaken themselves to idolatry, to the forbidden paths of Ahraman, "the backward of understanding" and "the endlessly dark." It was with a view to wean them from their evil ways, to bring them back to their former allegiance to that one living Spirit who "is all goodness without vileness" and whose "will is a will altogether excellent," that Ardeshir Bâbakân undertook that work of religious revival which has handed down his name to posterity. He ordered all the learned and illustrious Dastoor of the time to assemble in one place, and after consultation and inquiry, to collect all the Zoroastrian Scriptures then available and bring them to his Court. The work was carried on with great care and industry under the leadership and guidance of a famous and erudite Dastoor,

* See the quotation at the commencement of the Preface.

named Tosur,* and all the sacred books were minutely examined and arranged, and it is to this circumstance that the Parsees of the present day are thankful for the small remnant of their religious literature which is still preserved to them. A translation of the account of the life and reign of a monarch who has thus rendered an inestimable service to the Zoroastrian religion cannot but be acceptable to the Parsee community of the present day. The "Kârnâmah" proves beyond dispute that Ardeshir Bâbakân was a staunch believer and defender of the Zoroastrian faith, and that he did all in his power to restore it to its original purity and magnificence. He waged victorious wars with its enemies, he established and endowed new Fire-temples, and he destroyed the idolatrous worship of Keram and others.

The present "Kârnâmah," however, does not contain a full and complete record of all the works and acts of Ardeshir. For instance, it is silent as to his wars with the Roman Emperor Alexander Severus, and the Armenian King Khosroe. The original "Kârnâmah" must have been a larger and more comprehensive work, dealing with these wars and other important events of Ardeshir's reign. Dr. Haug is of opinion that the original "Kârnâmah" was quite a distinct work from the present, and this view is confirmed by the fact that the present work opens with the following statement, *viz.*, "It is recorded in the history of Ardeshir of Bâbak." It is evident from this allusion that there was a larger work called the "Kârnâma†-i-Ardeshir Bâbakân," of which the present work is an abridgement or epitome.

It is the opinion of some eminent scholars that the narrative of events given by Firdosi in his Shâhnâma is not based on any works of authority. But it will be seen from the passages relating to Ardeshir Bâbakân's reign, which have been quoted at the end of this translation, that Firdosi tried, so far as was practicable, to follow in the Shâhnâma, the authentic accounts he obtained from old Pehlvi manuscripts and records. Firdosi's description of the events that happened during the time of Ardeshir is almost a close metrical rendering of what is to be found in the "Kârnâmâ." In order to

* Dinkard, Vol. IV.

† Similarly we find that Baber had written an autobiography of himself in his own language, from which excerpts have been taken in the Rozat-us-Safâ and Habib-us-Sair. The present "Karnama" is apparently in the same way a short summary of the original work.

facilitate comparison between the two, the different passages quoted from the Shâhnâma are marked with numbers, showing with what paragraphs in the Kârnâmâ they correspond. The old Pehlvi records extant at the time of Noshirvân Âdil were collected by that monarch, and the collection was added to and made more complete by Yezdezard Shehriâr, the last of the Sassanian kings, and by Yâcoob Lais.* This collection was known by the name of "Bâstân Nâma," or Suyur-ul-Muluk, which was taken amongst other articles of plunder at the time of the Arabian conquest of Persia by Saad Vakkâs, and sent to Medina. The Pehlvi language used in the Kârnâmâ is not so difficult as that employed in other works, and the syntactical arrangement is also less complicated and involved.

A Guzerati translation of the work was published in 1853 by Shams-ul-Ulamâ Dastoor Peshotanjee Byramjee Sanjâunâ, and a German version was prepared and issued by the learned scholar Noeldeke in 1879. As the Guzerati version is now unavailable and as the Bombay University has introduced the Zend and Pehlvi languages as classical tongues in its curriculum, it has been deemed desirable to prepare an accurate text and Guzerati translation of the Kârnâmâ for the use of students who may wish to take up Pehlvi as their second language for the University examinations. At the same time, it is hoped that the translation will prove interesting to the general Parsee reader.

The Pehlvi text has been taken from the manuscript copy of the work written by the late Dastoor Noshervanjee Jamaspjee Dastoor Jamasp Asa in the Yezdezerdi year 1108, and has been compared and collated with the manuscripts in the handwriting of the late Dastoor Jamshedjee† Edaljee Dastoor Jamasp Asa, prepared in the Yezdezerdi year 1190, and with another incomplete manuscript, the writer of which cannot be ascertained. The variorum readings, it may be added, are given in foot-notes.

All the three manuscripts above mentioned are in the library of my uncle Shams-ul-Ulama Dr. Dastoor Hoshangjee Jamaspjee. The manuscript written by the late Dastoor Jamshedjee Edaljee, which is

* The first king of the Persian Sifari Dynasty.

† Uncle of Dastoor Hoshangjee.

referred to in the text as JE., contains four books in the following sequence: "Shâyast Lâshâyast," "Kârnâmai Ardeshir Bâbakân," "Ardâi Virâf and Gôstî Fryân," and concludes with the following colophon:—

۱. ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰
 ۲. ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰
 ۳. ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰
 ۴. ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰
 ۵. ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰

The second manuscript by the late Dastoor Noshervanjee, distinguished by the letter N. in the text, is comprised of several books in the undermentioned order: "Pahlavi Visparad," "Buzôrg Bândêshnê," "Farhangî Oîm Yak," "Patet Pashêmânî," "Kârnâmai Ardeshir Bâbakân," "Ardâi Virâf," "Gôstî Fryân," and "Shâyast Lâshâyast," "The Farhangî Oîm Yak" ends with the following colophon.

۱. ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰
 ۲. ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰
 ۳. ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰
 ۴. ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰
 ۵. ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰

The incomplete manuscript, the writer of which is unknown, contains the IX. and X. Chapters of the Yasnâ, designated "Hâvanim"

* Bombay.

† Bhagaryâ, a designation by which a particular class of Parsee priests are distinguished.

and "Veshapâm," together with their translation in Persian. This manuscript is distinguished by the letter S., as the copy was obtained in Surat by my uncle Dastoor Hoshangjee.

The system of Pahlavi pronunciation adopted in this work is that followed by Dr. Hang and Dastoor Hoshangjee in their "Ardâi Virâf," and which has been acknowledged by the scholars of the present day as the most correct method in accordance with the rules of philology. Some Pahlavi words in the text which I have not been able to decipher accurately, and about the translation of which I have consequently some doubt, I have referred to in the foot-notes.

I take this opportunity of tendering my thanks to the able and accomplished Avesta and Pahlavi scholar who has kindly gone through this work and expressed his satisfaction at the way in which both the text and the translation have been prepared. Had it not been for his particular desire that I should not divulge his identity, I should have been delighted to thank him by name and give his opinion of the work in his very words.

If the public accords a sufficient support to this work, I may be encouraged to publish translations of the "Zand-i Bahman Yasht" and "Mino-i Khirad," which I have got ready for the press.

I offer my thanks to the Trustees of the Sir Jamshedji Jijeebhoy Translation Fund for the liberal support they have accorded to this publication.

KAIKOBAD ADERBAD DASTUR NOSHERWAN.

Dastoor Hull, Poona, February 1896.

બનામે ખુદા.

દીબાચો.

“હમાઝેરે કરોહરે અરદશીર બાબકાંનબાદ, અવાહમા કરોહરે આરાસ્તારાન વ વીરાસ્તારાન વ વીનારતારાને દીને ખુદા હાદ.”*

“(બલી માન્દીયસ્તી) ખોદાઈ દીનને રોશન કરનારા, અને આરાસ્તે કરનારા, અને દીનને (દીનનાંયકીનની નજરે) ઝેનારાઓનાં તમામ કરોહરોની સાથે અરદશીર બાબ કાનનું કરોહર હમાઝેર (હમશરીક) હોએ.”*

એકવારે હુન્યાનાં સુધરેલા બાગમાં મશહુરી પાંખેલા પારસીઓનાં નામાંકીત હુખામની તથા સાસાની પાદશાહોની તવારીખ યુનાંની, રૂમી તથા ક્ષારસી જુખાનોમાં જલવાઈ રહેલી આપણે જોઈએ છીએ; તેમધે સાસાની વંદશનાં સ્થાપનાર શાહનશાહ અરદશીર બાબ કાનની તવારીખ અછી રીતે જલવાઈ રહીછે.

પારસીઓની પુરાતન ભાષાઓ જેવીકે જંદ તથા પેહલવીમાં કોઈભી પ્રકારની તવારીખ રૂપે ઈરાંની પાદશાહતો વીશે લખાએલું મલતું નથી. અવસ્તામાં જો કાંઈ તવારીખને લગતું શોધીએ તો હંઈ તંઈ યસ્તો વીગેરેમાં ક્ષત પેશદાદી અને કયાંની વંદશનાં પાદશાહોનાં નાંમો તથા તે લોકોએ બજાવેલાં કાંમોની દુક નોધો વીગેરેનાં ઈશારાઓ માત્ર મલેછે. એસીવાએ સ્ત્રીલક્ષીલા બંદ તવારીખ સરખું કાંઈએ નજરે પડતું નથી.

પેહલવી કેતાબો જેહવીકે યાદગારેજરીરાંન, દીનકર્દ, ઈત્યાદી બીજી કેતાબોમાં પેશદાદી અને કયાની વંદશો ઉપરાંત સાસાની વંદશનાં થોડાક પાદશાહોનું કેટલુંએક વર્ણન મલેછે, પણ તેને એક સંપૂર્ણ તવારીખનું નામ થા રૂપ અપાઈ શકાએ નહીં.

હાલમાં આપની પાસેના પેહલવી પુસ્તકોમાં આ એકજ પેહલવી પુસ્તક છે કે જેમાં સાસાની વંદશનાં સ્થાપનાર શાહનશાહ અરદશીર બાબ કાંનનું

* આંકરીને રખાયવન.

વલ્લેન તવારીખ રૂપે લખાએલું છે. તેમજ એ શેહનશાહનું જન્મ ચરીત્ર છે કે જેમાં એ પાદશાહનાં કામોની તથા કેટલીએક લડાઈઓ વીગેરેની નોંધ મલી આવેછે.

જેમ હખામની વહંશનાં સ્થાપનાર કુરૂસે (કાઠરસ) મીડ્યનોને શીકસ્ત આપીને પાછો ઈરાનનો આપીકો જરતોસ્તી મુલક આપાદ તથા તાએ કીધો હતો, તેમ સાસાની વહંશનો પાયો નાંખનાર શેહનશાહ અરદશીરે પારથી-અનો કે જે લોકો ઇરાની પાદશાહત ઉપર આવવાથી જરતોસ્તી મજ્હબની દરકાર ન કરતાં તેને પડતી હાલતમાં નાખ્યો હતો, તેઓનો પરાજય કરીને વિદવાન દસ્તુર મોબદોની મદદથી ઈરાનના નામીયા પેગંબરે શીકવેલો શુધ અને ઊમદા મજ્હબ કે જેનો ઊપદેશ એ કે દુન્યાની બચગીમાં કીધેલો તોપણ આજના અકલમંદોના માન અને વખાણને લાયકનો ગણાએ છે તેને પાછો સજ્જવણ કીધો હતો. એટલાજ માટે આજે દસ્તુર મોબદો આકરગાં-નનાં દીબાચામાં એ અશો નરનાં નેક નામની યાદ અતી ઉમંગે લીએછે, તથા આકરીને રપીથવનમાં ખીજ પવીત્ર મજ્હદીયસ્ની દીનને સમારનારા તથા આરાસ્તેહ કરનારાઓનાં અશો ફરોહરોની સાથે એ દીનદાર શેહનશાહનાં અશોકરોહરની યાદ અતી વાહાલ સાથ કરે છે.*

આપની દીનનાં અવસ્તાનાં તથા ખીજ દક્તરો જે હાલની હાલતમાં બચી રહેલાં છે તે અરદશીર બાબકાંન જેવા દીનદાર પાદશાહની કોશેશ અને મેહનતનું પરીણામ છે.

પારથીઅન રાજાઓનાં અમલમાં મજ્હદ્યસ્નાનો પોતાનો ખરો મજ્હબ કોરે સુકીને ખુત પરસ્તીને માર્ગે લાગા હતા; અને અવસ્તા વટીક લુલી ગી-આ હતા તે જેઈ અરદશીરે પોતાનાં આખા મુલકમાં એવો હોકમ કાહાડ્યો હતો કે તે વખતનાં તમામ ખખરદાર દસ્તુરોએ એકઠા થાવું, અને આપની ખરહક દીનને લગતાં જેબી દક્તરો મલી આવે તે એકઠાં કરીને પાદશાહની દરબારમાં લાવવાં. એઉપરથી ઘણા દીનદાર અને દીન આગાહ દસ્તુર, મોબદો, વીગેરે એકઠા થાઇને તમામ દક્તરોને અવલથી તે આખેર સુધી તપાસીને ગોઠવ્યાં હતાં, જેઓમાં આગેવાન અને મુખ્ય દસ્તુર “તોસર” હતો†. અને જેદક્તરો આપણાં વડીલોને તથા આપણને વારસામાં મલ્યાં છે. હાવાં એકદીન દોસ્ત અને પરમાર્થી શાહનશાહનાં બલાં અને તારીફ લાયક કામો-

* જુઓ મયાલે ઠાંકેલા કલામો. † જુઓ દીનકદં દક્તર ૪ થું.

ની યાદ દરએક ઈમાનદાર જરતોસ્તીનાં જીગરમાં તાજ રહે હવા હેતુથી આ પુસ્તકનો ગુજરાતી તરજુમો કર્યો છે.

અરદેશીરની દીનદોસ્તી અને માજદીયસ્ની દીનની પુશતપનાહી આએ કારનાંમાની અંદર નોધાએલાં તેનાં બલાં કામો ઉપરથી પણ જણાઈ આવે છે. જેવાંકે અરદવાન સાથની, તથા બીજા દીન દુશમનો સાથની લડાઈ-ઓમાં ક્ષતેહ મેંદ થાયા પછી પવીત્ર આતશ ખેહરાંમો વીગેરે મકાનોની સ્થાપના, તથા કુરેમ જેવાની હુતપરસ્તીનો નાશ વીગેરે.

આએ કારનામું અરદશીરનાં દરેક કામોની નોધ લેતું નથી. કારણ રૂમી-ઓનાં શાહનશાહ “એલેકઝાંડર સેવીરસ”, તથા આરમીન્યાનાં રાજ “સુસરો” સાથની લડાઈઓ વીગેરેના હવાલો એની અંદર આપણી નજરે પડતા નથી. અસલ કારનામું એ કરતાં મોટું હોતું જોઈએ; અને તે મધે આ-એ અને બીજી અગત્યની બાબદોનો સમાવેશ હોવો જોઈએ. અને વલી ડાકતર હાઉગનાં મત પ્રમાણે પણ અસલ કારનામું જુદું હોતું જોઈએ, કારણ આએ ચોપડીની શુરૂઆત એમ કીધી છે કે “બાબકનાં અરદશીરની તવારીખમાં એમ લખેલું છે.” ઈત્યાદી. એ ઉપરથી લાગે છે કે જે પુસ્તકને “કારનામ એ અરદશીર બાબકાંન” હોતું નાંમ હતું* તે ઉપરથી આએ પુસ્તક ટુંક-માં બનાવ્યું હોય.*

કેટલાકો કહે છે અને લખી ગીઆ છે કે ફીરદોસ્તીનાં શાહનામાનાં દાસ્તાનો બરસેદાર કેતાબો ઉપરથી નથી થાયાં. પણ આએ પુસ્તકમાં ફીરદોસ્તીનો અસલ ઉતારો આપ્યો છે તે ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ફીરદોસ્તી એ બન્યુંચ ત્યાંસુધી પોતાનાં લખાણોનો પાયો અસલ પેહલવી દસ્તાવેજે ઉપરજ રાખેલો છે. કાંએ જે આંએ પહેલવી કારનામું તથા ફીરદોસ્તીનાં શાહનામામાં મધેનું અરદશીરનું બ્યાન લગભગ બોલે બોલ મલતું આવે છે. અસલ પેહલવી દસ્તાવેજેનો સંગ્રહ જે નોશેરવાન આદિલે કરી રાખેલો તે સાસાની વહશનાં છેલ્લા પાદશાહ “યન્દેઝરદ શેહરીઆર”નાં, તથા “યાકુબલએસ†” નાં વખતમાં પરીપૂર્ણ કરવામાં આવ્યો હતો; કે જેને પેહલાં “બાસ્તાન નાંમે” તથા “સુસુરલ મુલુક” ને નાંમે ઓળખતા હતા. પણ આરબોની ઈરાન

* જેમકે આંપણે જોઈએ છીએ કે પાદશાહ બાબરે પોતાની કારકીદીનું સંપૂર્ણ પુસ્તક પોતે પોતાની જુબાનમાં રચીડી હતું. તે ઉપરથી “રોજ તુરસકા”, તથા “હમીયુરસી અર” વીગેરેમાં ઉતારાઓ લીધા છે. તેમ આંએ કારનામે અસલ ઉપરથી ઉતારો હોય.

† યાકુબલ એસ એ ઇરાનનાં સફરી ટોબાનો ચહેલો પાદશાહ હતો.

ઉપર જે વખતે ચડાઈ થાઈ તે વખતે “ સાઅદવકકાસે ” છુટમાં એ ચોપડી મદીને મોકલી આપી હતી.

શાહનામાં મધેનું અરદશીરનું દાસ્તાંન આંખે કીતાબની પાછલ આપ્યું છે. અને જે જે ફકરાઓ અસલ પેહલવી કારનાંમાને મળતા આવે છે, તે ઉપર તે ફકરાઓનાં આંકો માંડ્યા છે. કે વાંચનારને શાહનાંમા મધેનું લખાંશ પેહલવી લખાંશ સાથે સરખાવવાને બની આવે.

કારનામ એ અરદશીર બાબ કાનની પેહલવી, બીજી પેહલવી કેતાબોનાં જેવી બારી નથી. અને એનો ભાષાણ સંપ્રદાય સેહલો છે.

આંખે કારનામાનો ગુજરાતી તરજુમો નાયાબ થાવાથી, અને હાલમાં આંપણી સુનીવરસદીમાં જંદ તથા પેહલવી જુબાનો દાખેલ કીધી છે, અને અત્યારસુધી એની ટેકસ્ટ છપાએલી ન હોવાથી આંખે પુસ્તક છાપવાની જરૂર ધારી છે.

પેહલવી કારનામ એ અરદશીર બાબ કાંનનો ગુજરાતી તરજુમો ઈ. સ. ૧૮૫૩ માં શમસુલ ઉલમાં દસ્તુરજી સાહેબ પેશોતનજી બેહરામજી સંજણાએ છપાવ્યો હતો. અને જરમન ભાષામાં “ Noeldeke ” નામનાં વીધ્યાર્થી એ ઈ. સ. ૧૮૭૯ માં છપાવી પ્રગટ કર્યો હતો.

આંખે કારનામાની પેહલવી ટેકસ્ટ મરહુમ દસ્તુરજી સાહેબ નોશેસ્વાનજી જમાસ્પજી દસ્તુર જમાસ્પ આંસાનાંને હાથની ચન્દજરદી ૧૧૦૮ માં લખેલી કીતાબમાંથી આપી છે અને તેની સાથે બીજી બે નકલો એક મરહુમ દસ્તુર સાહેબ *જમશેદજી એદલજી દસ્તુર જમાસ્પ આંસાનાંને હાથની ચન્દ જરદી ૧૧૯૦ માં લખેલી તથા એક અધુરી નકલ (જે લખનારનું નામ મલતું નથી) સાથે સરખાવી છે. અને તેમાં જે વધઘટ મલી આંવી છે તે નીચે નોટમાં આંપી છે.

ઉપલી ત્રણે નકલો હંમારા મુરબીજી સાહેબ દસ્તુર હોસંગજી જમાસ્પજીના કીતાબખાનાંમાં છે. જે નકલ મરહુમ દસ્તુરજી સાહેબ જમશેદજી એદલજીને હાથની લખેલી છે, અને જેને આંખે ચોપડીમાં J. E. ને નામે ઓલખી

છે, તે મધે નીચલા અનુક્રમમાં ડીકીતાઓ છે. “શાયસ્તલા શાયસ્ત”, “કારનામ એ અરદશીર બાબકાન”, “અરદા એવીરાફ” અને “ગોસ્તે કીયાન” અને તેનું શેવઠ નીચે પ્રમાણે કીધું છે.*

બીજી નકલ જે દસ્તુર સાહેબ નોશરવાનજી જમાસ્પજી જમાસ્પ આ-માનાને હાથની છે અને જેને આજે ચોપડીમાં સરખાવતી વખતે N ને નામે ઓળખી છે, તેમાં નીચલા અનુક્રમમાં ચોપડીઓ છે. “પેહલવી વીસપરદ, ખુઝેરગ ખુનદેહુશને, ફરહંગે ઓઈમ થક, પતેતપશેમાની, કારનામ એ અરદશીર બાબકાન, અરદા એવીરાફ, ગોસ્તે કીયાન તથા શાયસ્તલા શાયસ્ત” “ફરહંગે ઓઈમ થક” ની નીચે આજે પ્રમાણેનું શેવઠ છે.†

એક નકલ જેનાં લખનારનું નામ મલતું નથી તે અધુરી છે; અને તેની સાથે “હાવનીમ અને વેશેપામ” નામનાં ઈજ્જનેનાં ૯ મા તથા ૧૦ મા હા કારસી માયની સુધાં છે. અને જે નકલને આજે ચોપડીમાં ટેક્સ્ટ સરખાવતી વખતે S. ને નામે ઓળખી છે; કારણ એ નકલ સુરતખાતેથી હમારા મુરબીજીને મળી હતી.

આજે ચોપડીનાં પેહલવી ઉચ્ચારો ડાક્ટર હાઉગ તથા દસ્તુરજી સાહેબ હોશંગજીની બનાવેલી “અરદાએવીરાફ” નાં ઉચ્ચારો પ્રમાણે કર્યા છે, કે જેને આજ લગે થાયલા પેહલવીનાં ઉચ્ચારોમાં સહી અને કાઠલાલોજીને કાંચદ દુરસ્ત હાલનાં વીદવાનોએ માણેલા છે.

જે થોડાક પેહલવી શબ્દો અસલ લખાનનાં ઉકલ્યા નથી તે શબ્દોનાં ખાતરી પુર્વક ઉચ્ચારો કરવામાં તેમજ તેના અર્થ કરવામાં મને શક જણાયાથી તે વીશેનો ખુલાસો નોટમાં આપ્યો છે.

* ફજફત ફરજીમીનીદ દેનમન કીતાબો ઇન ચોમ-ઈ રશુ-ઈ રાસ્તો બીરા આવાનો ગાસ-ઈ હાવન રનત મદમ ૧૧૯૦ યજ્ઞદકદોંક મલકાઆનો મલકા અઊર મજદાઆન લી દીનો-બંદક અઈરપતે-જ્ઞદક જમશીદ બીનમીન-ઈ અઈદલ બીનમીનો-ઈ-બહમનો બીન-મીનો-ઈ-ઈસ્તાબર-ઈ રબા જમશીદ જમાસ્પો માનદનો કર્પા-ઈ નવસારીક ઇન શત્રો-મુમબઈક નખીશત. ખુપ ચેહે વોનાદ. અઈ તુનો ચેહેવોનાદ અઈ તુનો તર્જ ચેહેવોનાદ.

† અનોશક રૂબાન બાદ આનો મુન નખીશત. ચોમ અમેરદદ બીરા અઊરદદ વહીચકો મુન લી દીનો-બંદક અઈરપત નવશીરવાનો બીન બીનમીન-ઈ દસ્તોબર જમાસ્પજી બીન-મીન મગોપત આસાજી બીનમીન ફેદુનજી લકબ બકરીક† નખીશત હોમનમ ઇન શનત-ઈ ૧૧૦૮ યજ્ઞદ કરદીક મલકાનો મલકા યજ્ઞદકદ શત્રોચાર દેનમન કોરાસક ફરહંગ અવસ્તાક વજ્ઞદ નખીશતોમ બરા રાઈ-ઈ-ફરમાન-બરદારાન-ઈ દીનો શપીર માજ્દયસ્તાન-ફરજમ નદુક ચેહેવો નાદ.

‡ ભગરીઆ.

આંએ પુસ્તક અવસ્તા તથા પેહલવીના એક કાબેલ વીદવાને તપાસવાની તજ્જી લઈને પોતાનો સંતોષ અહુર કર્યો છે તે વીશે તેમનો આંએ પ્રસંગે આભાર માનુ છું. એકે એ વીદવાનનું નામ તથા એમનું મત ધ્યાં હું પ્રગટ કરતે તો મને ઘણી ખુશી હાંસેલ થાતે પણ તેમ કરવાને તેમની આહિશ વીરૂધ થાય.

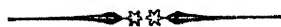
આંએ પુસ્તકને એ પ્રજનો સારો આસરો મળશે તો કમતરીને ખીજ પેહલવી કીતાબો “ જંદ બેહ મન યસ્ત ” તથા “ મીનો એ ખીરદ ” તેનાં તર-જુમાં સહીત તૈયાર કરી રાખી છે તે બાહુર પાડવામાં આવશે.

સર જમશેદજી જીજીભાઈ ટ્રાન્સલેશન ફંડનાં ટ્રસ્ટી સાહેબોએ આંએ ચોપ-ડીની નકલો ખરીદ કરીને આસરો આપ્યો છે તે માટે એ અકાબર સાહેબોનો આંએ પ્રસંગે આભાર માનું છું.

દસ્તુર હાલ પુણા, }
ફેબરવારી ૧૮૯૬. }

કેકોબાદ આદરબાદ દસ્તુર
નોશેરવાનજી.

לון טעג וועלכע מען האט געשריבן ¹ און געשריבן ²

1 לון וועל (א) טעג (ב) געלעבט א וועגס שטעלן וועלכע
 געלעבט שטעטל א האט א געלעבט א געלעבט שטעלן געלעבט
 וועלכע שטעטל שטעטל. געלעבט שטעטל וועלכע שטעטל
 לון טעג (ב) געלעבט שטעטל א

2 לון וועלכע שטעטל (ב) געלעבט א וועלכע
 געלעבט שטעטל שטעטל. געלעבט שטעטל שטעטל וועלכע
 לון טעג ³ געלעבט שטעטל א

3 א וועלכע שטעטל שטעטל ⁴ געלעבט א וועלכע
 שטעטל א וועלכע ⁵ געלעבט א וועלכע שטעטל א וועלכע
 א געלעבט א וועלכע א וועלכע שטעטל א וועלכע
 געלעבט שטעטל א

4 לון וועלכע שטעטל שטעטל ⁶ געלעבט א וועלכע
 געלעבט שטעטל שטעטל ⁷

5 לון וועלכע שטעטל שטעטל ⁸ געלעבט א וועלכע
 געלעבט א וועלכע שטעטל א וועלכע ⁹ געלעבט א וועלכע

1. S. געלעבט and JE. געלעבט. 2. S. and JE. have final ג- or א. 3. Better;

4. S. omits ג. 5. I have inserted א. 6. JE. has געלעבט. 7. JE. omits final

א and S. has געלעבט for געלעבט. 8. JE. adds final א. 9. I have inserted א. 10.

JE. adds final א. 11. S. געלעבט

6 טעם אלת-מלכו¹ מלכו² דת-מלכו³ טעם אלת
 ו מלכו⁴ ו מלכו⁵ ו מלכו⁶ ו מלכו⁷ ו מלכו⁸ ו מלכו⁹ ו מלכו¹⁰ ו
 דת-מלכו¹¹ ו מלכו¹² ו מלכו¹³ ו מלכו¹⁴ ו מלכו¹⁵ ו מלכו¹⁶ ו

7 טעם אלת-מלכו¹ מלכו² דת-מלכו³ טעם אלת
 ו מלכו⁴ ו מלכו⁵ ו מלכו⁶ ו מלכו⁷ ו מלכו⁸ ו מלכו⁹ ו מלכו¹⁰ ו
 ו מלכו¹¹ ו מלכו¹² ו מלכו¹³ ו מלכו¹⁴ ו מלכו¹⁵ ו מלכו¹⁶ ו

8 טעם אלת-מלכו¹ מלכו² דת-מלכו³ טעם אלת
 ו מלכו⁴ ו מלכו⁵ ו מלכו⁶ ו מלכו⁷ ו מלכו⁸ ו מלכו⁹ ו מלכו¹⁰ ו
 ו מלכו¹¹ ו מלכו¹² ו מלכו¹³ ו מלכו¹⁴ ו מלכו¹⁵ ו מלכו¹⁶ ו

9 טעם אלת-מלכו¹ מלכו² דת-מלכו³ טעם אלת
 ו מלכו⁴ ו מלכו⁵ ו מלכו⁶ ו מלכו⁷ ו מלכו⁸ ו מלכו⁹ ו מלכו¹⁰ ו
 ו מלכו¹¹ ו מלכו¹² ו מלכו¹³ ו מלכו¹⁴ ו מלכו¹⁵ ו מלכו¹⁶ ו

10 טעם אלת-מלכו¹ מלכו² דת-מלכו³ טעם אלת
 ו מלכו⁴ ו מלכו⁵ ו מלכו⁶ ו מלכו⁷ ו מלכו⁸ ו מלכו⁹ ו מלכו¹⁰ ו
 ו מלכו¹¹ ו מלכו¹² ו מלכו¹³ ו מלכו¹⁴ ו מלכו¹⁵ ו מלכו¹⁶ ו
 ו מלכו¹⁷ ו מלכו¹⁸ ו מלכו¹⁹ ו מלכו²⁰ ו מלכו²¹ ו מלכו²² ו

1. S. adds final ; 2. S. מלכו. 3. JE. adds final ; 4. JE. מלכו. 5. JE.
 adds final ; 6. S. prefixes ; and adds final ; 7. S. prefixes ; and JE. adds
 final ; 8. Inserted by me. 9. JE. adds final ; 10. JE. adds final ; 11.
 JE. prefixes ; 12. JE. מלכו. 13. S. adds final ; 14. JE. adds final ;
 15. S. מלכו. 16. JE. omits final ; 17. S. has מלכו. 18. S. מלכו. 19. S. מלכו. 20. S. מלכו. 21. S. מלכו. 22. S. מלכו.

11. ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²⁴³ ¹²⁴⁴ ¹²⁴⁵ ¹²⁴⁶ ¹²⁴⁷ ¹²⁴⁸ ¹²⁴⁹ ¹²⁵⁰ ¹²⁵¹ ¹²⁵² ¹²⁵³ ¹²⁵⁴ ¹²⁵⁵ ¹²⁵⁶ ¹²⁵⁷ ¹²⁵⁸ ¹²⁵⁹ ¹²⁶⁰ ¹²⁶¹ ¹²⁶² ¹²⁶³ ¹²⁶⁴ ¹²⁶⁵ ¹²⁶⁶ ¹²⁶⁷ ¹²⁶⁸ ¹²⁶⁹ ¹²⁷⁰ ¹²⁷¹ ¹²⁷² ¹²⁷³ ¹²⁷⁴ ¹²⁷⁵ ¹²⁷⁶ ¹²⁷⁷ ¹²⁷⁸ ¹²⁷⁹ ¹²⁸⁰ ¹²⁸¹ ¹²⁸² ¹²⁸³ ¹²⁸⁴ ¹²⁸⁵ ¹²⁸⁶ ¹²⁸⁷ ¹²⁸⁸ ¹²⁸⁹ ¹²⁹⁰ ¹²⁹¹ ¹²⁹² ¹²⁹³ ¹²⁹⁴ ¹²⁹⁵ ¹²⁹⁶ ¹²⁹⁷ ¹²⁹⁸ ¹²⁹⁹ ¹³⁰⁰ ¹³⁰¹ ¹³⁰² ¹³⁰³ ¹³⁰⁴ ¹³⁰⁵ ¹³⁰⁶ ¹³⁰⁷ ¹³⁰⁸ ¹³⁰⁹ ¹³¹⁰ ¹³¹¹ ¹³¹² ¹³¹³ ¹³¹⁴ ¹³¹⁵ ¹³¹⁶ ¹³¹⁷ ¹³¹⁸ ¹³¹⁹ ¹³²⁰ ¹³²¹ ¹³²² ¹³²³ ¹³²⁴ ¹³²⁵ ¹³²⁶ ¹³²⁷ ¹³²⁸ ¹³²⁹ ¹³³⁰ ¹³³¹ ¹³³² ¹³³³ ¹³³⁴ ¹³³⁵ ¹³³⁶ ¹³³⁷ ¹³³⁸ ¹³³⁹ ¹³⁴⁰ ¹³⁴¹ ¹³⁴² ^{1343</}

17 וּשְׁמֵי וְכִי יִשְׁמַע מִלִּפְנֵי ה' וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו וְלִפְנֵי עַמּוּלָּיו
וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו
וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו •

18 שְׁמֵי מַלְאָכָיו וְכִי יִשְׁמַע מִלִּפְנֵי ה' וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו
וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו
וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו •

19 שְׁמֵי וְכִי יִשְׁמַע מִלִּפְנֵי ה' וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו
וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו
וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו
וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו •

20 שְׁמֵי וְכִי יִשְׁמַע מִלִּפְנֵי ה' וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו
וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו
וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו
וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו •

21 שְׁמֵי מַלְאָכָיו וְכִי יִשְׁמַע מִלִּפְנֵי ה' וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו
וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו
וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו
וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו •

1. JE. adds final י. 2. S. adds שָׁמַיִם before שְׁמֵי. 3. JE. omits final י. 4. S.
adds final י. 5. JE. and S. have שָׁמַיִם for שְׁמֵי. 6. S. omits final י. 7. S. and JE.
have שְׁמֵי. 8. S. adds final י. 9. S. and JE. have שְׁמֵי.

[illegible][illegible]

1. S. and JE. add final *y*. 2. JE. omits final *y*. 3. JE. adds final *y*. 4.

S, and JE, have ၁၂၅၀၀၀. 5, JE, ၁၅. 6, S, and JE, have ၁၂၅၀၀၀. 7, S, and N, ၁၂၅၀၀၀.

29 ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰ ۱۰۱ ۱۰۲ ۱۰۳ ۱۰۴ ۱۰۵ ۱۰۶ ۱۰۷ ۱۰۸ ۱۰۹ ۱۱۰ ۱۱۱ ۱۱۲ ۱۱۳ ۱۱۴ ۱۱۵ ۱۱۶ ۱۱۷ ۱۱۸ ۱۱۹ ۱۲۰ ۱۲۱ ۱۲۲ ۱۲۳ ۱۲۴ ۱۲۵ ۱۲۶ ۱۲۷ ۱۲۸ ۱۲۹ ۱۳۰ ۱۳۱ ۱۳۲ ۱۳۳ ۱۳۴ ۱۳۵ ۱۳۶ ۱۳۷ ۱۳۸ ۱۳۹ ۱۴۰ ۱۴۱ ۱۴۲ ۱۴۳ ۱۴۴ ۱۴۵ ۱۴۶ ۱۴۷ ۱۴۸ ۱۴۹ ۱۵۰ ۱۵۱ ۱۵۲ ۱۵۳ ۱۵۴ ۱۵۵ ۱۵۶ ۱۵۷ ۱۵۸ ۱۵۹ ۱۶۰ ۱۶۱ ۱۶۲ ۱۶۳ ۱۶۴ ۱۶۵ ۱۶۶ ۱۶۷ ۱۶۸ ۱۶۹ ۱۷۰ ۱۷۱ ۱۷۲ ۱۷۳ ۱۷۴ ۱۷۵ ۱۷۶ ۱۷۷ ۱۷۸ ۱۷۹ ۱۸۰ ۱۸۱ ۱۸۲ ۱۸۳ ۱۸۴ ۱۸۵ ۱۸۶ ۱۸۷ ۱۸۸ ۱۸۹ ۱۹۰ ۱۹۱ ۱۹۲ ۱۹۳ ۱۹۴ ۱۹۵ ۱۹۶ ۱۹۷ ۱۹۸ ۱۹۹ ۲۰۰ ۲۰۱ ۲۰۲ ۲۰۳ ۲۰۴ ۲۰۵ ۲۰۶ ۲۰۷ ۲۰۸ ۲۰۹ ۲۱۰ ۲۱۱ ۲۱۲ ۲۱۳ ۲۱۴ ۲۱۵ ۲۱۶ ۲۱۷ ۲۱۸ ۲۱۹ ۲۲۰ ۲۲۱ ۲۲۲ ۲۲۳ ۲۲۴ ۲۲۵ ۲۲۶ ۲۲۷ ۲۲۸ ۲۲۹ ۲۳۰ ۲۳۱ ۲۳۲ ۲۳۳ ۲۳۴ ۲۳۵ ۲۳۶ ۲۳۷ ۲۳۸ ۲۳۹ ۲۴۰ ۲۴۱ ۲۴۲ ۲۴۳ ۲۴۴ ۲۴۵ ۲۴۶ ۲۴۷ ۲۴۸ ۲۴۹ ۲۵۰ ۲۵۱ ۲۵۲ ۲۵۳ ۲۵۴ ۲۵۵ ۲۵۶ ۲۵۷ ۲۵۸ ۲۵۹ ۲۶۰ ۲۶۱ ۲۶۲ ۲۶۳ ۲۶۴ ۲۶۵ ۲۶۶ ۲۶۷ ۲۶۸ ۲۶۹ ۲۷۰ ۲۷۱ ۲۷۲ ۲۷۳ ۲۷۴ ۲۷۵ ۲۷۶ ۲۷۷ ۲۷۸ ۲۷۹ ۲۸۰ ۲۸۱ ۲۸۲ ۲۸۳ ۲۸۴ ۲۸۵ ۲۸۶ ۲۸۷ ۲۸۸ ۲۸۹ ۲۹۰ ۲۹۱ ۲۹۲ ۲۹۳ ۲۹۴ ۲۹۵ ۲۹۶ ۲۹۷ ۲۹۸ ۲۹۹ ۳۰۰ ۳۰۱ ۳۰۲ ۳۰۳ ۳۰۴ ۳۰۵ ۳۰۶ ۳۰۷ ۳۰۸ ۳۰۹ ۳۱۰ ۳۱۱ ۳۱۲ ۳۱۳ ۳۱۴ ۳۱۵ ۳۱۶ ۳۱۷ ۳۱۸ ۳۱۹ ۳۲۰ ۳۲۱ ۳۲۲ ۳۲۳ ۳۲۴ ۳۲۵ ۳۲۶ ۳۲۷ ۳۲۸ ۳۲۹ ۳۳۰ ۳۳۱ ۳۳۲ ۳۳۳ ۳۳۴ ۳۳۵ ۳۳۶ ۳۳۷ ۳۳۸ ۳۳۹ ۳۴۰ ۳۴۱ ۳۴۲ ۳۴۳ ۳۴۴ ۳۴۵ ۳۴۶ ۳۴۷ ۳۴۸ ۳۴۹ ۳۵۰ ۳۵۱ ۳۵۲ ۳۵۳ ۳۵۴ ۳۵۵ ۳۵۶ ۳۵۷ ۳۵۸ ۳۵۹ ۳۶۰ ۳۶۱ ۳۶۲ ۳۶۳ ۳۶۴ ۳۶۵ ۳۶۶ ۳۶۷ ۳۶۸ ۳۶۹ ۳۷۰ ۳۷۱ ۳۷۲ ۳۷۳ ۳۷۴ ۳۷۵ ۳۷۶ ۳۷۷ ۳۷۸ ۳۷۹ ۳۸۰ ۳۸۱ ۳۸۲ ۳۸۳ ۳۸۴ ۳۸۵ ۳۸۶ ۳۸۷ ۳۸۸ ۳۸۹ ۳۹۰ ۳۹۱ ۳۹۲ ۳۹۳ ۳۹۴ ۳۹۵ ۳۹۶ ۳۹۷ ۳۹۸ ۳۹۹ ۴۰۰ ۴۰۱ ۴۰۲ ۴۰۳ ۴۰۴ ۴۰۵ ۴۰۶ ۴۰۷ ۴۰۸ ۴۰۹ ۴۱۰ ۴۱۱ ۴۱۲ ۴۱۳ ۴۱۴ ۴۱۵ ۴۱۶ ۴۱۷ ۴۱۸ ۴۱۹ ۴۲۰ ۴۲۱ ۴۲۲ ۴۲۳ ۴۲۴ ۴۲۵ ۴۲۶ ۴۲۷ ۴۲۸ ۴۲۹ ۴۳۰ ۴۳۱ ۴۳۲ ۴۳۳ ۴۳۴ ۴۳۵ ۴۳۶ ۴۳۷ ۴۳۸ ۴۳۹ ۴۴۰ ۴۴۱ ۴۴۲ ۴۴۳ ۴۴۴ ۴۴۵ ۴۴۶ ۴۴۷ ۴۴۸ ۴۴۹ ۴۵۰ ۴۵۱ ۴۵۲ ۴۵۳ ۴۵۴ ۴۵۵ ۴۵۶ ۴۵۷ ۴۵۸ ۴۵۹ ۴۶۰ ۴۶۱ ۴۶۲ ۴۶۳ ۴۶۴ ۴۶۵ ۴۶۶ ۴۶۷ ۴۶۸ ۴۶۹ ۴۷۰ ۴۷۱ ۴۷۲ ۴۷۳ ۴۷۴ ۴۷۵ ۴۷۶ ۴۷۷ ۴۷۸ ۴۷۹ ۴۸۰ ۴۸۱ ۴۸۲ ۴۸۳ ۴۸۴ ۴۸۵ ۴۸۶ ۴۸۷ ۴۸۸ ۴۸۹ ۴۹۰ ۴۹۱ ۴۹۲ ۴۹۳ ۴۹۴ ۴۹۵ ۴۹۶ ۴۹۷ ۴۹۸ ۴۹۹ ۵۰۰ ۵۰۱ ۵۰۲ ۵۰۳ ۵۰۴ ۵۰۵ ۵۰۶ ۵۰۷ ۵۰۸ ۵۰۹ ۵۱۰ ۵۱۱ ۵۱۲ ۵۱۳ ۵۱۴ ۵۱۵ ۵۱۶ ۵۱۷ ۵۱۸ ۵۱۹ ۵۲۰ ۵۲۱ ۵۲۲ ۵۲۳ ۵۲۴ ۵۲۵ ۵۲۶ ۵۲۷ ۵۲۸ ۵۲۹ ۵۳۰ ۵۳۱ ۵۳۲ ۵۳۳ ۵۳۴ ۵۳۵ ۵۳۶ ۵۳۷ ۵۳۸ ۵۳۹ ۵۴۰ ۵۴۱ ۵۴۲ ۵۴۳ ۵۴۴ ۵۴۵ ۵۴۶ ۵۴۷ ۵۴۸ ۵۴۹ ۵۵۰ ۵۵۱ ۵۵۲ ۵۵۳ ۵۵۴ ۵۵۵ ۵۵۶ ۵۵۷ ۵۵۸ ۵۵۹ ۵۶۰ ۵۶۱ ۵۶۲ ۵۶۳ ۵۶۴ ۵۶۵ ۵۶۶ ۵۶۷ ۵۶۸ ۵۶۹ ۵۷۰ ۵۷۱ ۵۷۲ ۵۷۳ ۵۷۴ ۵۷۵ ۵۷۶ ۵۷۷ ۵۷۸ ۵۷۹ ۵۸۰ ۵۸۱ ۵۸۲ ۵۸۳ ۵۸۴ ۵۸۵ ۵۸۶ ۵۸۷ ۵۸۸ ۵۸۹ ۵۹۰ ۵۹۱ ۵۹۲ ۵۹۳ ۵۹۴ ۵۹۵ ۵۹۶ ۵۹۷ ۵۹۸ ۵۹۹ ۶۰۰ ۶۰۱ ۶۰۲ ۶۰۳ ۶۰۴ ۶۰۵ ۶۰۶ ۶۰۷ ۶۰۸ ۶۰۹ ۶۱۰ ۶۱۱ ۶۱۲ ۶۱۳ ۶۱۴ ۶۱۵ ۶۱۶ ۶۱۷ ۶۱۸ ۶۱۹ ۶۲۰ ۶۲۱ ۶۲۲ ۶۲۳ ۶۲۴ ۶۲۵ ۶۲۶ ۶۲۷ ۶۲۸ ۶۲۹ ۶۳۰ ۶۳۱ ۶۳۲ ۶۳۳ ۶۳۴ ۶۳۵ ۶۳۶ ۶۳۷ ۶۳۸ ۶۳۹ ۶۴۰ ۶۴۱ ۶۴۲ ۶۴۳ ۶

30. וְלֹא יִשְׁמַח שְׂמֵחָהּ שֶׁ עָלָה לְיָדָהּ לֵאמֹר וְלֹא יִשְׁמַח שְׂמֵחָהּ
 וְלֹא יִשְׁמַח שְׂמֵחָהּ וְלֹא יִשְׁמַח שְׂמֵחָהּ וְלֹא יִשְׁמַח שְׂמֵחָהּ
 וְלֹא יִשְׁמַח שְׂמֵחָהּ וְלֹא יִשְׁמַח שְׂמֵחָהּ וְלֹא יִשְׁמַח שְׂמֵחָהּ
 וְלֹא יִשְׁמַח שְׂמֵחָהּ וְלֹא יִשְׁמַח שְׂמֵחָהּ וְלֹא יִשְׁמַח שְׂמֵחָהּ
 וְלֹא יִשְׁמַח שְׂמֵחָהּ וְלֹא יִשְׁמַח שְׂמֵחָהּ וְלֹא יִשְׁמַח שְׂמֵחָהּ
 וְלֹא יִשְׁמַח שְׂמֵחָהּ וְלֹא יִשְׁמַח שְׂמֵחָהּ וְלֹא יִשְׁמַח שְׂמֵחָהּ

31 מלכותם לשם ואלה ה' מלכותם ואלה מלכותם
מלכותם ואלה מלכותם¹² ואלה מלכותם ואלה מלכותם
מלכותם¹³ ואלה מלכותם ואלה מלכותם

1. S. removes 2. JE. adds 3. S. has 4. S. 5. S. adds
final 6. S. omits final 7. JE. adds final 8. Better 9. Perhaps
a mis-writing for 10. S. 11. S. has 12. JE. final
and S. 13. JE. adds final

35 מִן־הַיָּמִים הַהֵם וְכִי לָקָח הָיָה שָׁמַיִם מִלְּפָנֶיךָ
 מִלְּפָנֶיךָ וְלֹא־יָדָעְתָּ וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם
 הָיָה מִלְּפָנֶיךָ וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם
 הָיָה מִלְּפָנֶיךָ וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם

36 וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם
 וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם

37 מִלְּפָנֶיךָ וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם
 מִלְּפָנֶיךָ וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם
 מִלְּפָנֶיךָ וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם
 מִלְּפָנֶיךָ וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם
 מִלְּפָנֶיךָ וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם
 מִלְּפָנֶיךָ וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם
 מִלְּפָנֶיךָ וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם

38 וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם
 וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם וְכִי לָקָחְתָּ מִן־הַיָּמִים הַהֵם

1. Better מִלְּפָנֶיךָ. 2. JE. omits final י. 3. JE. adds final י. 4. S. has
 לָקָחְתָּ. 5. Better מִלְּפָנֶיךָ. 6. S. has וְכִי. 7. JE. adds final י. 8. Read י. 9.
 JE. adds final י. 10. S. and JE have מִלְּפָנֶיךָ. 11. S. מִלְּפָנֶיךָ. 12. S.
 and JE. מִלְּפָנֶיךָ.

42. שם שמואל¹⁸ בן אדום ויחזקאל ויהושע ויהונתן ויהוואל ויהוואל¹⁹ ויהוואל
ויהוואל ויהוואל²⁰ שם שמואל בן אדום ויחזקאל ויהושע ויהונתן ויהוואל
ויהוואל ויהוואל²¹ שם שמואל בן אדום ויחזקאל ויהושע ויהונתן ויהוואל

2

או לִּבְּנֵי אֲמִי וְאֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי
 וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי
 וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי
 וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי
 וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי

44 אֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי
 לִּבְּנֵי אֲמִי

45 אֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי
 וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי

46 אֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי
 וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי

47 אֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי
 וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי
 וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי

48 אֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי
 וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי
 וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי וְאֲמִי מִלֵּב אֲמִי

1. S. has אֲמִי. 2. S. אֲמִי. 3. JE. adds final י. 4. Better אֲמִי. 5. JE. has.
 אֲמִי. 6. JE. אֲמִי. 7. JE. adds final י. 8. JE. אֲמִי. 9. S. has אֲמִי.
 10. JE. omits י. 11. S. has אֲמִי. 12. and JE. omit final י. 13. JE. omits
 י. 14. S. has אֲמִי. 15. S. adds final י. 16. JE. omits final י.

מלכ-ט-ט ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו
 ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו
 49 מלכ-ט-ט ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו

ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו
 ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו
 ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו

50 מלכ-ט-ט ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו
 ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו
 ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו
 ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו

51 מלכ-ט-ט ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו
 ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו
 ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו

52 מלכ-ט-ט ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו
 ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו ואלו

1. JE. omits ואלו. 2. JE. adds final ו. 3. S. מ. 4. S. adds final ו. 5. JE. adds final ו. 6. JE. omits ו. 7. S. has ואלו. 8. S. ואלו. 9. JE. ואלו. 10. S. has ואלו. 11. S. ואלו. 12. S. ואלו. 13. S. has ואלו. 14. JE. ואלו. 15. S. ואלו. 16. JE. and S. omit final ו. 17. JE. ואלו. 18. S. adds ואלו. 19. S. and JE. add final ו. 20. S. adds ואלו.

53 מלכס ו-וואסל פלעכענע ו מלכ¹ סע מלכ² סע
מלכ³ ו מלכ⁴ ו מלכ⁵ ו מלכ⁶ ו מלכ⁷ ו מלכ⁸ ו מלכ⁹ ו מלכ¹⁰ ו
מלכ¹¹ ו מלכ¹² ו מלכ¹³ ו מלכ¹⁴ ו מלכ¹⁵ ו מלכ¹⁶ ו מלכ¹⁷ ו מלכ¹⁸ ו מלכ¹⁹ ו מלכ²⁰ ו

54 מלכ¹ סע מלכ² סע מלכ³ סע מלכ⁴ סע מלכ⁵ סע מלכ⁶ סע מלכ⁷ סע מלכ⁸ סע מלכ⁹ סע מלכ¹⁰ סע מלכ¹¹ סע מלכ¹² סע מלכ¹³ סע מלכ¹⁴ סע מלכ¹⁵ סע מלכ¹⁶ סע מלכ¹⁷ סע מלכ¹⁸ סע מלכ¹⁹ סע מלכ²⁰ סע

55 מלכ¹ סע מלכ² סע מלכ³ סע מלכ⁴ סע מלכ⁵ סע מלכ⁶ סע מלכ⁷ סע מלכ⁸ סע מלכ⁹ סע מלכ¹⁰ סע מלכ¹¹ סע מלכ¹² סע מלכ¹³ סע מלכ¹⁴ סע מלכ¹⁵ סע מלכ¹⁶ סע מלכ¹⁷ סע מלכ¹⁸ סע מלכ¹⁹ סע מלכ²⁰ סע

56 מלכ¹ סע מלכ² סע מלכ³ סע מלכ⁴ סע מלכ⁵ סע מלכ⁶ סע מלכ⁷ סע מלכ⁸ סע מלכ⁹ סע מלכ¹⁰ סע מלכ¹¹ סע מלכ¹² סע מלכ¹³ סע מלכ¹⁴ סע מלכ¹⁵ סע מלכ¹⁶ סע מלכ¹⁷ סע מלכ¹⁸ סע מלכ¹⁹ סע מלכ²⁰ סע

57 מלכ¹ סע מלכ² סע מלכ³ סע מלכ⁴ סע מלכ⁵ סע מלכ⁶ סע מלכ⁷ סע מלכ⁸ סע מלכ⁹ סע מלכ¹⁰ סע מלכ¹¹ סע מלכ¹² סע מלכ¹³ סע מלכ¹⁴ סע מלכ¹⁵ סע מלכ¹⁶ סע מלכ¹⁷ סע מלכ¹⁸ סע מלכ¹⁹ סע מלכ²⁰ סע

58 מלכ¹ סע מלכ² סע מלכ³ סע מלכ⁴ סע מלכ⁵ סע מלכ⁶ סע מלכ⁷ סע מלכ⁸ סע מלכ⁹ סע מלכ¹⁰ סע מלכ¹¹ סע מלכ¹² סע מלכ¹³ סע מלכ¹⁴ סע מלכ¹⁵ סע מלכ¹⁶ סע מלכ¹⁷ סע מלכ¹⁸ סע מלכ¹⁹ סע מלכ²⁰ סע

1. JE. adds final י. 2. S. יו יו. 3. JE. יו יו. 4. JE. omits יו. 5. JE. יו יו. 6. S. adds יו. 7. JE. omits final י. 8. JE. has יו יו. 9. JE. יו יו. and S. יו יו. 10. S. has יו יו.

סוּוּ וּמִן־מִלִּים¹ לְדָו מִן־טַחֲוִיל ו² מִבְּשִׁים מִן־לְבָדִים ו סוּוּ
מִן־אֲמִוּוּתָּהּ דְּמִלִּים מִן־כָּד וְאֵל וּמִן־אֲוִוִּיל³

59 מִלִּים מִן־טַחֲוִיל וְאֵל כָּד מִן־מִלִּים מִן־אֲוִוִּיל וְאֵל וְאֵל
מִן־אֲוִוִּיל וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל⁴
לְבָדִים וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל

60 וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל⁵ לְבָדִים⁶ וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל⁷ וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל⁸
מִן־אֲוִוִּיל⁹ וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל¹⁰ מִן־אֲוִוִּיל¹¹ וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל¹²
מִן־אֲוִוִּיל¹³ וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל¹⁴ וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל¹⁵ וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל¹⁶

61 וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל¹⁷ מִן־אֲוִוִּיל¹⁸ וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל¹⁹
מִן־אֲוִוִּיל²⁰ וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל²¹ וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל²²
מִן־אֲוִוִּיל²³ וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל²⁴ וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל²⁵
וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל²⁶ וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל²⁷ וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל²⁸

62 מִן־אֲוִוִּיל²⁹ מִן־אֲוִוִּיל³⁰ וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל³¹
וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל³² וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל³³ וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל³⁴

63 מִן־אֲוִוִּיל³⁵ מִן־אֲוִוִּיל³⁶ וְאֵל מִן־אֲוִוִּיל³⁷

1. JE. omits י. 2. S. וְאֵל and JE. adds final י. 3. S. and JE. add final י.
4. S. adds final י. 5. S. adds final י. 6. S. has מִן־אֲוִוִּיל. 7. S. adds
final י. 8. S. omits final י. 9. JE. adds final י. 10. S. has י after י. 11.
JE. adds final י. 12. S. has י after י. 13. JE. has י.

לעצמם ואלו כי מן המלכות ואלו כעליון ואלו כעליון
 ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון
 ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון

85 מלכותם עליון ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון
 ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון
 ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון
 ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון

86 ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון
 ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון

87 ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון
 ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון
 ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון
 ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון

88 ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון
 ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון
 ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון
 ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון ואלו כעליון

1. JE. omits 1. 2. JE. omits 1. 3. has ואלו כעליון 4. JE. adds final 1. 5. JE.
 omits final 1. 6. JE. adds final 1.

[illegible][illegible][illegible][illegible]

1. JE. ᲙᲗᲚᲛ . 2. JE. adds final ႁ. 3. JE. adds final ႁ. 4. JE. ᲙᲗᲚᲛ .

5. A mis-writing for لرد. 6. N. has نرد. 7. JE. نرد.

108 וְלִי שֵׁשׁ וְיָדַי וְשֵׁשׁ וְיָדַי וְשֵׁשׁ וְיָדַי וְשֵׁשׁ וְיָדַי
וְשֵׁשׁ וְיָדַי

109 מִלְּמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ
לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ

110 וְשֵׁשׁ וְיָדַי לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ
לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ
לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ
לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ

111 וְלִי שֵׁשׁ וְיָדַי לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ
לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ

112 מִלְּמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ
לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ
לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ

113 מִלְּמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ לְמִסְכָּתְךָ

1. Perhaps for וְשֵׁשׁ. 2. JE. adds final ו. 3. I think it is a miswriting

for שֵׁשׁ = Jâmak. 4. JE. וְשֵׁשׁ. 5. JE. וְשֵׁשׁ. 6. JE. וְשֵׁשׁ.

וְעַל כֵּן יִשְׁמַח ה' בְּעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם
וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם

119 מִלְכֵּי-הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם
וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם
וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם

120 לְדָבָר וּלְשׂוֹן וּלְשׂוֹן וּלְשׂוֹן וּלְשׂוֹן וּלְשׂוֹן
וּלְשׂוֹן וּלְשׂוֹן וּלְשׂוֹן וּלְשׂוֹן וּלְשׂוֹן וּלְשׂוֹן
וּלְשׂוֹן וּלְשׂוֹן וּלְשׂוֹן וּלְשׂוֹן וּלְשׂוֹן וּלְשׂוֹן
וּלְשׂוֹן וּלְשׂוֹן וּלְשׂוֹן וּלְשׂוֹן וּלְשׂוֹן וּלְשׂוֹן

121 וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם
וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם
וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם

122 מִלְכֵּי-הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם
וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם
וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם
וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם

123 וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם וּבְעַלְמֵי הָעוֹלָם

1. JE. adds final יו. 2. JE. has וְעַלְמֵי. 3. JE. adds final יו. 4. JE. has
וְעַלְמֵי. 5. JE. has וְעַלְמֵי. 6. JE. has וְעַלְמֵי. 7. Better וְעַלְמֵי.

مستحقين من الناس ومنهم ما لا يستحقون • وكل من سخطوا عليه فليتركه • ولا يفتنه
واما في هذه الدنيا فلا تفرح بها ولا تحزن عليها •

124 טעם זיך צו מאכען א דאס וואס מ'האט
זיך נישט געדאווענט צו זעהן און וואס
מ'האט געדאווענט צו זעהן.

125 راجع دلائل سے لے کر ان کے ساتھ ساتھ قیام و سکونت
کی وضاحت کے لئے

[illegible][illegible]

1. Better س. 2. JE, س. 3. A mis-writing for س. 4. Better س.

5. JE. adds final 1. 6. I think it is אם 7. JE. אם

[illegible][illegible]

130 , לו לרשע ונשבע ופ' נ שטראף וז' ונשטאף וואס רשע ו
שטראף ונשטאף פ' דעם וואס שטראף לו לרשע ונשטאף ו
שטראף 0

[illegible]

182 תהי' מלכות-גדולה ושלט' תרומתו ו' סודותיו על מלכות-הסוד.
 מלכות-הסוד ושלט' המלכות-הגדולה.

133 וַיִּשְׁלַח אֱלֹהִים אֶת מֹשֶׁה וְאֶת אָהֳרֹן לְבָרֵךְ אֶת הָעָם מִחוּץ לַחֹמֶר *
וַיֵּצֵא אֱלֹהִים אֶת מִצְרָיִם בְּיָד חֲזָקָה וְאֶת מִצְרָיִם מִיָּד חֲזָקָה

1. JE. omits final 1. 2. JE. has 𐎧𐎡𐎥. 3. JE. adds final 1. 4. JE. omits final 1. 5. A miswriting for 𐎧𐎡𐎥. * Better 𐎧𐎡𐎥

144 מלכס-ט נהג וז ושל וכלל וסלס וסלס וז וז
 כסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס
 וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס
 וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס
 וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס
 וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס

145 מלכס-ט נהג וז ושל וכלל וסלס וסלס וז וז
 כסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס
 וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס
 וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס
 וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס
 וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס
 וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס

146 וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס
 כסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס
 וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס
 וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס
 וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס וסלס

1. JE. omits ו. 2. JE. omits כ. 3. is unnecessary here. 4. JE. has וסלס וסלס.

5. JE. adds final ו. 6. JE. has וסלס. 7. JE. omits וסלס. 8.

JE. וסלס. 9. JE. adds final ו. 10. JE. omits ו. 11. JE. has וסלס.

147
 1
 2
 3
 4
 5
 6
 7

[illegible][illegible]

1. JE. has 𐎧𐎠𐎧𐎠𐎧𐎠. 2. JE. adds final 𐎧. 3. JE. omits 𐎧. 4. JE. omits 𐎧. 5. JE. omits 𐎧. 6. JE. omits 𐎧. 7. JE. 𐎧𐎠𐎧𐎠𐎧𐎠. 8. A variant of 𐎧𐎠𐎧𐎠. 9. JE. has 𐎧𐎠𐎧𐎠. 10. JE. 𐎧𐎠𐎧𐎠𐎧𐎠.

[illegible][illegible][illegible]

• ମେଘ ଶିଖର

[illegible]

[על] האלהים כי יצאנו ממצרים, ואלהינו נהיה כעבדים, ואלהינו נהיה כעבדים, ואלהינו נהיה כעבדים.

153 ⁶ 1885-1886 ⁷ 1886-1887 ⁸ 1887-1888 ⁹ 1888-1889 ¹⁰ 1889-1890 ¹¹ 1890-1891 ¹² 1891-1892 ¹³ 1892-1893 ¹⁴ 1893-1894 ¹⁵ 1894-1895 ¹⁶ 1895-1896 ¹⁷ 1896-1897 ¹⁸ 1897-1898 ¹⁹ 1898-1899 ²⁰ 1899-1900 ²¹ 1900-1901 ²² 1901-1902 ²³ 1902-1903 ²⁴ 1903-1904 ²⁵ 1904-1905 ²⁶ 1905-1906 ²⁷ 1906-1907 ²⁸ 1907-1908 ²⁹ 1908-1909 ³⁰ 1909-1910 ³¹ 1910-1911 ³² 1911-1912 ³³ 1912-1913 ³⁴ 1913-1914 ³⁵ 1914-1915 ³⁶ 1915-1916 ³⁷ 1916-1917 ³⁸ 1917-1918 ³⁹ 1918-1919 ⁴⁰ 1919-1920 ⁴¹ 1920-1921 ⁴² 1921-1922 ⁴³ 1922-1923 ⁴⁴ 1923-1924 ⁴⁵ 1924-1925 ⁴⁶ 1925-1926 ⁴⁷ 1926-1927 ⁴⁸ 1927-1928 ⁴⁹ 1928-1929 ⁵⁰ 1929-1930 ⁵¹ 1930-1931 ⁵² 1931-1932 ⁵³ 1932-1933 ⁵⁴ 1933-1934 ⁵⁵ 1934-1935 ⁵⁶ 1935-1936 ⁵⁷ 1936-1937 ⁵⁸ 1937-1938 ⁵⁹ 1938-1939 ⁶⁰ 1939-1940 ⁶¹ 1940-1941 ⁶² 1941-1942 ⁶³ 1942-1943 ⁶⁴ 1943-1944 ⁶⁵ 1944-1945 ⁶⁶ 1945-1946 ⁶⁷ 1946-1947 ⁶⁸ 1947-1948 ⁶⁹ 1948-1949 ⁷⁰ 1949-1950 ⁷¹ 1950-1951 ⁷² 1951-1952 ⁷³ 1952-1953 ⁷⁴ 1953-1954 ⁷⁵ 1954-1955 ⁷⁶ 1955-1956 ⁷⁷ 1956-1957 ⁷⁸ 1957-1958 ⁷⁹ 1958-1959 ⁸⁰ 1959-1960 ⁸¹ 1960-1961 ⁸² 1961-1962 ⁸³ 1962-1963 ⁸⁴ 1963-1964 ⁸⁵ 1964-1965 ⁸⁶ 1965-1966 ⁸⁷ 1966-1967 ⁸⁸ 1967-1968 ⁸⁹ 1968-1969 ⁹⁰ 1969-1970 ⁹¹ 1970-1971 ⁹² 1971-1972 ⁹³ 1972-1973 ⁹⁴ 1973-1974 ⁹⁵ 1974-1975 ⁹⁶ 1975-1976 ⁹⁷ 1976-1977 ⁹⁸ 1977-1978 ⁹⁹ 1978-1979 ¹⁰⁰ 1979-1980 ¹⁰¹ 1980-1981 ¹⁰² 1981-1982 ¹⁰³ 1982-1983 ¹⁰⁴ 1983-1984 ¹⁰⁵ 1984-1985 ¹⁰⁶ 1985-1986 ¹⁰⁷ 1986-1987 ¹⁰⁸ 1987-1988 ¹⁰⁹ 1988-1989 ¹¹⁰ 1989-1990 ¹¹¹ 1990-1991 ¹¹² 1991-1992 ¹¹³ 1992-1993 ¹¹⁴ 1993-1994 ¹¹⁵ 1994-1995 ¹¹⁶ 1995-1996 ¹¹⁷ 1996-1997 ¹¹⁸ 1997-1998 ¹¹⁹ 1998-1999 ¹²⁰ 1999-2000 ¹²¹ 2000-2001 ¹²² 2001-2002 ¹²³ 2002-2003 ¹²⁴ 2003-2004 ¹²⁵ 2004-2005 ¹²⁶ 2005-2006 ¹²⁷ 2006-2007 ¹²⁸ 2007-2008 ¹²⁹ 2008-2009 ¹³⁰ 2009-2010 ¹³¹ 2010-2011 ¹³² 2011-2012 ¹³³ 2012-2013 ¹³⁴ 2013-2014 ¹³⁵ 2014-2015 ¹³⁶ 2015-2016 ¹³⁷ 2016-2017 ¹³⁸ 2017-2018 ¹³⁹ 2018-2019 ¹⁴⁰ 2019-2020 ¹⁴¹ 2020-2021 ¹⁴² 2021-2022 ¹⁴³ 2022-2023 ¹⁴⁴ 2023-2024 ¹⁴⁵ 2024-2025 ¹⁴⁶ 2025-2026 ¹⁴⁷ 2026-2027 ¹⁴⁸ 2027-2028 ¹⁴⁹ 2028-2029 ¹⁵⁰ 2029-2030 ¹⁵¹ 2030-2031 ¹⁵² 2031-2032 ¹⁵³ 2032-2033 ¹⁵⁴ 2033-2034 ¹⁵⁵ 2034-2035 ¹⁵⁶ 2035-2036 ¹⁵⁷ 2036-2037 ¹⁵⁸ 2037-2038 ¹⁵⁹ 2038-2039 ¹⁶⁰ 2039-2040 ¹⁶¹ 2040-2041 ¹⁶² 2041-2042 ¹⁶³ 2042-2043 ¹⁶⁴ 2043-2044 ¹⁶⁵ 2044-2045 ¹⁶⁶ 2045-2046 ¹⁶⁷ 2046-2047 ¹⁶⁸ 2047-2048 ¹⁶⁹ 2048-2049 ¹⁷⁰ 2049-2050 ¹⁷¹ 2050-2051 ¹⁷² 2051-2052 ¹⁷³ 2052-2053 ¹⁷⁴ 2053-2054 ¹⁷⁵ 2054-2055 ¹⁷⁶ 2055-2056 ¹⁷⁷ 2056-2057 ¹⁷⁸ 2057-2058 ¹⁷⁹ 2058-2059 ¹⁸⁰ 2059-2060 ¹⁸¹ 2060-2061 ¹⁸² 2061-2062 ¹⁸³ 2062-2063 ¹⁸⁴ 2063-2064 ¹⁸⁵ 2064-2065 ¹⁸⁶ 2065-2066 ¹⁸⁷ 2066-2067 ¹⁸⁸ 2067-2068 ¹⁸⁹ 2068-2069 ¹⁹⁰ 2069-2070 ¹⁹¹ 2070-2071 ¹⁹² 2071-2072 ¹⁹³ 2072-2073 ¹⁹⁴ 2073-2074 ¹⁹⁵ 2074-2075 ¹⁹⁶ 2075-2076 ¹⁹⁷ 2076-2077 ¹⁹⁸ 2077-2078 ¹⁹⁹ 2078-2079 ²⁰⁰ 2079-2080 ²⁰¹ 2080-2081 ²⁰² 2081-2082 ²⁰³ 2082-2083 ²⁰⁴ 2083-2084 ²⁰⁵ 2084-2085 ²⁰⁶ 2085-2086 ²⁰⁷ 2086-2087 ²⁰⁸ 2087-2088 ²⁰⁹ 2088-2089 ²¹⁰ 2089-2090 ²¹¹ 2090-2091 ²¹² 2091-2092 ²¹³ 2092-2093 ²¹⁴ 2093-2094 ²¹⁵ 2094-2095 ²¹⁶ 2095-2096 ²¹⁷ 2096-2097 ²¹⁸ 2097-2098 ²¹⁹ 2098-2099 ²²⁰ 2099-2100 ²²¹ 2100-2101 ²²² 2101-2102 ²²³ 2102-2103 ²²⁴ 2103-2104 ²²⁵ 2104-2105 ²²⁶

11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846.

154 טעם פארן גוטן און רעכטן און אסאך אנדערע זאכן

1. JE. omits final ၂. 2. JE. adds final ၂. 3. JE. omits ခဗ၂. 4. ၂ is
redundant here. 5. JE. has ခဗ၂. 6. JE. has ခဗ၂. 7. JE. has ခဗ၂. 8. JE. omits final ၂. 9. JE. has ခဗ၂. 10. JE. omits final ၂.

159 וואו אנטהאל וואס זיך אנטהאלטן און אנטהאלטן
 און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן
 און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן

160 און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן
 און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן

161 און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן
 און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן
 און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן
 און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן
 און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן

162 און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן
 און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן

163 און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן
 און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן
 און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן

164 און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן
 און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן און אנטהאלטן

1. JE. has אנטהאלטן. 2. JE. adds final און. 3. JE. has אנטהאלטן. 4. JE. has אנטהאלטן instead of final און. 5. JE. adds final און. 6. JE. has אנטהאלטן.

דעוואג וואו דאס ווארט ווארט ווארט ווארט ווארט
ווארט ווארט ווארט ווארט ווארט

165 ווארט ווארט ווארט ווארט ווארט
ווארט ווארט ווארט ווארט ווארט
ווארט ווארט ווארט ווארט ווארט

166 ווארט ווארט ווארט ווארט ווארט
ווארט ווארט ווארט ווארט ווארט
ווארט ווארט ווארט ווארט ווארט

167 ווארט ווארט ווארט ווארט ווארט
ווארט ווארט ווארט ווארט ווארט
ווארט ווארט ווארט ווארט ווארט
ווארט ווארט ווארט ווארט ווארט

168 ווארט ווארט ווארט ווארט ווארט
ווארט ווארט ווארט ווארט ווארט
ווארט ווארט ווארט ווארט ווארט

169 ווארט ווארט ווארט ווארט ווארט

170 ווארט ווארט ווארט ווארט ווארט
ווארט ווארט ווארט ווארט ווארט
ווארט ווארט ווארט ווארט ווארט

1. JE. ווארט. 2. JE. ווארט. 3. JE. adds final ו. 4. JE. adds final ו. 5.

JE. has ווארט. 6. JE. omits ווארט.

171 מִשְׁמַלְמֵל שְׁמֹרָה וְהָיָה אֵל מִשְׁמַלְמֵל לְפָנָיו וְלִשְׁמֵי
 עֵינָיו לֹא יִשְׁמַח בְּעֵינָיו וְלֹא יִשְׁמַח בְּעֵינָיו וְלֹא יִשְׁמַח בְּעֵינָיו
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַח בְּעֵינָיו וְהָיָה כִּי יִשְׁמַח בְּעֵינָיו

172 מִשְׁמַלְמֵל שְׁמֹרָה וְהָיָה אֵל מִשְׁמַלְמֵל לְפָנָיו וְלִשְׁמֵי
 עֵינָיו לֹא יִשְׁמַח בְּעֵינָיו וְלֹא יִשְׁמַח בְּעֵינָיו וְלֹא יִשְׁמַח בְּעֵינָיו
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַח בְּעֵינָיו וְהָיָה כִּי יִשְׁמַח בְּעֵינָיו
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַח בְּעֵינָיו וְהָיָה כִּי יִשְׁמַח בְּעֵינָיו

173 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַח בְּעֵינָיו וְהָיָה כִּי יִשְׁמַח בְּעֵינָיו
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַח בְּעֵינָיו וְהָיָה כִּי יִשְׁמַח בְּעֵינָיו
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַח בְּעֵינָיו וְהָיָה כִּי יִשְׁמַח בְּעֵינָיו
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַח בְּעֵינָיו וְהָיָה כִּי יִשְׁמַח בְּעֵינָיו

174 מִשְׁמַלְמֵל שְׁמֹרָה וְהָיָה אֵל מִשְׁמַלְמֵל לְפָנָיו וְלִשְׁמֵי
 עֵינָיו לֹא יִשְׁמַח בְּעֵינָיו וְלֹא יִשְׁמַח בְּעֵינָיו וְלֹא יִשְׁמַח בְּעֵינָיו

175 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַח בְּעֵינָיו וְהָיָה כִּי יִשְׁמַח בְּעֵינָיו
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַח בְּעֵינָיו וְהָיָה כִּי יִשְׁמַח בְּעֵינָיו
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַח בְּעֵינָיו וְהָיָה כִּי יִשְׁמַח בְּעֵינָיו

176 מִשְׁמַלְמֵל שְׁמֹרָה וְהָיָה אֵל מִשְׁמַלְמֵל לְפָנָיו וְלִשְׁמֵי
 עֵינָיו לֹא יִשְׁמַח בְּעֵינָיו וְלֹא יִשְׁמַח בְּעֵינָיו וְלֹא יִשְׁמַח בְּעֵינָיו

1. J.E. adds final י. 2. Better 3. J.E. מִשְׁמַלְמֵל 4. J.E. adds final י.

J.E. has מִשְׁמַלְמֵל 6. J.E. omits final י. 7. J.E. adds final י.

193 וְעָשָׂה לָךְ מִן הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַחֲמִצִּים וְהַיָּיִן וְהַבָּשָׂלִים וְהַחֲמִצִּים וְהַיָּיִן וְהַבָּשָׂלִים
וְעָשָׂה לָךְ מִן הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַחֲמִצִּים וְהַיָּיִן וְהַבָּשָׂלִים

194 וְעָשָׂה לָךְ מִן הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַחֲמִצִּים וְהַיָּיִן וְהַבָּשָׂלִים
וְעָשָׂה לָךְ מִן הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַחֲמִצִּים וְהַיָּיִן וְהַבָּשָׂלִים

195 וְעָשָׂה לָךְ מִן הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַחֲמִצִּים וְהַיָּיִן וְהַבָּשָׂלִים
וְעָשָׂה לָךְ מִן הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַחֲמִצִּים וְהַיָּיִן וְהַבָּשָׂלִים

196 וְעָשָׂה לָךְ מִן הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַחֲמִצִּים וְהַיָּיִן וְהַבָּשָׂלִים
וְעָשָׂה לָךְ מִן הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַחֲמִצִּים וְהַיָּיִן וְהַבָּשָׂלִים

197 וְעָשָׂה לָךְ מִן הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַחֲמִצִּים וְהַיָּיִן וְהַבָּשָׂלִים
וְעָשָׂה לָךְ מִן הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַחֲמִצִּים וְהַיָּיִן וְהַבָּשָׂלִים

198 וְעָשָׂה לָךְ מִן הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַחֲמִצִּים וְהַיָּיִן וְהַבָּשָׂלִים
וְעָשָׂה לָךְ מִן הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַחֲמִצִּים וְהַיָּיִן וְהַבָּשָׂלִים

1. JE. adds final י. 2. JE. adds וְהַחֲמִצִּים. 3. Corrected. Both have וְהַחֲמִצִּים וְהַיָּיִן וְהַבָּשָׂלִים.
4. JE. adds final י. 5. JE. omits וְהַחֲמִצִּים. 6. JE. has וְהַחֲמִצִּים. 7. JE. omits final י.

PAVAN SHEM-I DÂDÂR AÛHARMAZD RAYÔMAND GADMAN HÔMAND.

1. Pavan kâr (va) shemak i Artakhshîr-î Pâpakân aêdlunô nipisht yekavimûnâd aigh akhar min marg-î Arksandar-i Arûmik Airân shatrô 240 katak khûdâ yehevûnd Spâhân Pârs kûstihâ aûbash nazdiktâr pavan Yadman-(i) Ardvân sardâr bûd.
2. Pâpak marzpân shatrôyâr (i) Pârs bûd va min gûmârdak-(i) Ardvân yehevûnd. Ardvân pavan Stâkhar yetibûnist. va Pâpak râi hîch padvand * shem-bûrdâr lâ bûd.
3. Va Sâsân shapânô Pâpak yehevûnd. va hamvâr levatman kîrâân yehevûnd. Va min tôkhmak-(i) Dâr-i Dârâyân yehevûnd. va yîn dûsh-khûdâîh-i Arksandar val varîk va nihân-rûbishnîh yekavimûnâd va lavatman Kûrdân shapânân sâtûnd.
4. Pâpak lâ khavitûnast aigh Sâsân min tôkhmak Dâr-i Dârân zerkhûnd yekavimûnâd.
5. Pâpak lelyâ—I pavan khelmû khadîtûnd chîgûn amat khûrshêd min rôeshman-i Sâsân tâft va hamâk Sâsân rôshnîh vâdûnêd.
6. Hân lelyâ aêdlun khadîtûnd chîgûn amat Sâsân pavan p'î-i ârastak-i spêd yetibûnast yekavimûnâd va kolâ mûn yîn kêshvar pîrâmûn Sâsân yekavimûnô nasadman aûbash barênd va stâyishn va âfrînô hamâk vâdûnend.
7. Hân sadigar lêlyâ ham-gûnak aêdlunô khadîtûnd chîgûn amat Âtarô-Frôbâg Gûshasp Bûrzin Mitrô pavan khânak-i Sâsân hamâk vukhshend va rôshnîh val hamâk gêhân yehabûnd afad madammûnast.
8. Afash dânâkân va khelmû-vijârân val levinô bav'hûnast. hân kolâ III lelyâ khelmû chîgûn khadîtûnd yekavimûnâd levin-î valmanshân gûft.
9. Khelmû-vijârân gûft aigh zak mûn denman khelmû padash khadîtûnd valman ayûf min fardandân-i zak gabrà khadîh—I val pâdakhshâhîh-i gêhân rasêlô.

* Read Farzand.

10. Maman khûrshêd va pil-i spêd-i ârâstak chîrîh va tûbânîkîh
pirûzîh, va Âtarô-Frôbâ dînô-danakîh mas gabrâân môg-mar-
dân, va Âtarô-Gûshâsp artishtâr sipah-padân, va Âtarô-Bûrzinô
Mitrô vâstryôshân va varz-kardârân-i-gêhânô aîmandên denman
pâdakhshâhîh val zak gabrâ ayûf fardandân-i zak-i gabrâ
yâmtûnêd.
11. Pâpak amatash zak milayâ vashammûnd khadîh shêdûnîd va
Sâsân val levinô bavîhûnast va pûrsîdô aîgh lak min kuđâm
tûkhmak dâdâk hōmanîh, min abîdarân niyâkân-i lak khadîh
yehevûnd mûn pâdakhsh(âîh) sardârih kard?
12. Sâsân min-i Pâpak pôsht va zînhâr bavîhûnast aîgham vazand
ziyân al vâdûn. Pâpak mekadlûnd va Sâsânô râz-i nafshman
chîgûm bûd levinô Pâpak gûft.
13. Pâpak shâd bûd va farmûd aîgh tô pavan afzûn vâdûnam, va
Pâpak farmûd aîgh vad yadman-i jâmak padmûjanô khûdâivâr
aûbash yâityûnd hōmand va val Sâsân yehabûnd hōmand aîgh
padmûjô.
14. Sâsân hamgûnak kard va Pâpak Sâsân râi farmûd aîgh vad
chand yôm pavan khûrishn dârishn nadûk sazâkvâr parvurađ.
15. Afash akhar bentman-i nafshman pavan nêshmanîh dâd
* niâyishn âvâyad yehevûntanô râi yîn damân zak kanîzak âpûs-
tanô yehevûndô. Artakhshîr azash zerkhûnd.
16. Va Pâpak amatash tanû bâhar va châpakôîh-i Artakhshîr barâ
khaditûnd khavitûnast aîgh zak khelmû zêm khaditûnd râst
yehevûnd, afash Artakhshîr pavan fardandîh mekadlûnd va ger-
âmik dâsht parvard.
17. Va amat val dâd hangâm-i farhang yâmtûnîd pavan dapîrîh
va asabârih va avârik farhang aêtûn farâkht aîgh yîn Pârs
namîk yehevûnd.
18. Amat Artakbshîr val dâd XV shanat yâmtûnîd âkâstîh val
Ardvân mađ aîgh Pâpak râi benman I aîtô i pavan farhang asa-
bârih frâkhtak âvâyishnik.
19. Afash nâmak val Pâpak kard aîgh lanman aêdûnô vashammûnd
aîgh lêkûm râi benman I aîtô-i âvâyishnik pevan farhâng asa-

* The reading of this word is doubtful.

bârih avir frâkhtak afamân kâmak aîgh valman babâ lanman fristih va nazdikih lanman shedûnêd vad levatman fardandânô vâspûharkân yehevûnd afash pavan farhâng zyash aîtô-î bar pâd-dahishn farmâm.

20. Pâpak az chîgûn Ardvân mas-kâmkârtar yehevûnd javîtar kardanô va zak farmân barâ spôkht lâ shâyast. afash yin damân Artakhshîr ârâstak levatman X bôndak va kated mandavam avad va sâst va suzâkvâr val levinô Ardvân shedûnîdô.
21. Ardvân amatash Artakhshîr did shâd yehevûnd va gîramîk kard farmûd aîgh kclâ yôm lanman fardandân va vâspûharkânô-nafshman val nakhchîr chôpâyân vazlûnêd va Artakhshîr ham-gûnak kard.
22. Pavan Yazdân aîyyârih pavan chôpâyân va asabârih chatrang va vin Artakhshîr va avârik farhâng min valmanshân aîmandênô chîr va vardak yehevûnd.
23. Yôm—I Ardvân levatman asabârân va Artakhshîr val nakhchîr vazlûnd yekavimûnâd. gôr-I yin dasht barâ vaðard va Artakhshîr benman mas Ardvân min akhar-î zak-î zak gôr tâkht. va Artakhshîr yin rasîd tir-I aêdûnû val gôr mekhîtûnd aîgh tir vad par pavan ashkambô yin vazlûnd va daðîgar sûk barâ vaðard va gôr madam jinâk yêmitûnd.
24. Va Ardvân asabâr frâz yâmtûnîd hōmand va amatshân zanishn pavan zak khadûinak afd medammûnast va pûrsîd aîgh denman zanishn mûn kard? Artakhshîr gûft aîgh li kard homanam, benman-î Ardvân gûft aîgh lâ maman li kard homanam.
25. Artakhshîr khêshm girift afash val beuman-(î) Ardvân gûft aîgh ânô li marðânkih pavan stahambakîh va dûshârmîh va kadbâ adâdistânîh val nafshman kardan lâ tûbân, denman dasht nadûk va gôr latamman kated li va lak latamman sadîgar âzmâishn vâdûnem. nadûkih va saryâ va chapûkih pavan khadîtûnd yaîtyûnam.
26. Ardvân min zak dûshkhwar medammûnastô. akhar min zak Artakhshîr lâ shedkûnd val sûsyâ yetîbûnast. afash Artakhshîr râi val âkhûr-î stôrân frestîd. farmûd aîgh nîkir aîgh yôm va lelyâ min nazdik-î stôrân val nakhchîr chôpayân va frâkhôstân lâ vazlûnîh.

27. Artakhshîr khavîtûnast aîgh Ardvân dûsh-chashmkyîsh va vad-kâmakyîsh râi yemalelûnêd. afash yin damân dâdîstân chîgûn bûd nâmak val Pâpak nâpisht.
28. Pâpak amatash nâmak dîd andûh-kûn yehevûnd. afash pavan pasukh val Artakhshîr kard nâpisht aîgh lak lâ dânoâkyîsh kard amat pavan mandavam-I mûn ziyân lâ azash shâyast bûdanô levatman vajôrgân satêzak yedrûntanô milayâ drûsht-advâzyîsh aûbash gûft kevanîch bôzîshn yemalûn pavan petetik mândik angâr.
29. Maman dânakân gûft yekavîmûnîd aîgh (dûshman) pavan dûshman zak lâ tûbân kardânô maman adân mard min kûnîshn-î nafshman aûbash rasêd, denmanîch gûft yekavîmûnîd aîgh min zak khadîh mûstâvarmand al yehabunî mûn jâvîd min valman lâ vijarêd.
30. Va lak benafshman dânêd aîgh Ardvân madam li va lak va kabadân anshûtâ-î yîn gêhân pavan tanû khayâ va chabûn va khvâstak kâmkârtar pâtakhsâ aîtô, va kevanîch andarz-î li val lak denman sakht-tar aîgh khadûkânakîh va farmân-bûrdârîh vâdûnîh nafshman tanû va lich val anbîn-bûdîh al avaspâr.
31. Ardvân râi kanîzak-I âvâyîshnîk bûd mûn min avârik kanîzakgân âzarmîk-tar va gîrâmîk-tar dâst va pavan kolâ khadûnak purastîshn Ardvân yehevûnd zak kanîzak kard yekavîmûnêd.
32. Yôm-I amat Artakhshîr pavan stôrgâs yetibûnast va tambûr zad va srûd va hazîk* va khûramîk kard val Artakhshîr dîd va padash nyâzân bûd va akhar min zak lakhvâr Artakhshîr mitrô va dôstîh va dûshârm vâdûnd padvast-î hamâk pavan lêlyâ amat Ardvân barû vazlûntak bâshad bara khelmûnd zak kanîzak pavan nîhân val nazdikîh-î Artakhshîr vazlûnt va vad nazd bâm levatman Artakhshîr bûd va akhar lakhvâr val pesh Ardvân vazlûnt.
33. Yôm-I Ardvân dânakân va akhtar-mârân-î pavan babâ yehevûnd val levînô bavîhûnast va pûrsîd aîgh maman hamâk khadîtûnêd pavan mandavam haftân dvâzdahân îstashnîh rûbîshn-î stârakân mandavam anbâm khûdâyân-î shatrô shatrô chand anshûtâân-î gêhân va mandavam î lî fardandân-î anshûtâyân lanman.

* Ar چٚ or چٚ = chit-chat.

34. Akhtarmârân sardâr pavan pasukhō gûft aîgh dvâzdân aûpas-takō stârak Aûharmazd lakhvâr bâlist yâtûnđ afash min Vâhrâm va Anâhîđ pavan kûst Haptôrang va Shîr akhtar marz yâend va val Aûharmazd aîyyârih yehabûnend, va ham-chîm râi aêtûn nûmâyad aîgh Khûda-I va pâdekhsha-I navak val peđâkîh yâtûn-
nêđ, va kabed sar-khûdâi zekatlûnêđ va gêhân avâz khadû khûdâih yâityûnêđ.
35. Tanidich (min) (valmanshân) sardâr val levînō mađ afash gûft aîgh aêtûnō peđâk aîgh kolâ mûn bôndak gabrâ mûn min le-den-man yôm vad III yôm min khûdâi-î nafshman barâ varikûnêđ val vazorgîh pâđakhshâih yâmtûnêđ madam zak-î nafshman khûđâi kâmak anjâm va pirûzkar yehabûnêđ.
36. Kanîzak zak milayâ chîgûnash val Ardvân gûft yîn lêlyâ amat val nazdik-î Artakhshîr yâtûnđ levîn Artakhshîr avâz gûft.
37. Artakhshîr amat zak milayâ vashammûnđ minishn val varikûn-tan min tamman hankhetûnđ, afash val kanîzâk gûft aîgh hatat minishn levatman li râst va khadûkânak aîtō hânich yîn denman III yôm-i vajîdak-i dânakân akhtarmârân gûft yekavimûnîđ, kolâ mûn khûđâi-î nafshman barâ varikûnđ, val vajôrgîh va pâđakhshâih yâmtûnêđ letamman vad gêhân vakhdûnêm barâ vazlûnêm hat Yazdân gadman Airân shatrô val aîyyârih-î lanman yâmtûnêđ barâ bôkhtêm val nadûkîh va khûpîh yâmtû-nên, aetûn vâđûnêm aîgh min lak farukhtar yîn gêhân khadih lâ yehevûnêđ.
38. Kanîzak ham-dînâ yehevûnđ va gûft aîgh pavan âvâđih yakh-senunam va kolâ maman lak farmâyêđ vâđûnam.
39. Kanîzak chîgûn nezd val yehevûnđ lakhvâr val gâs-î nafshman nazdik Ardvânō vazlûnđ, lêlyâ amat Ardvân khelmûnđ yekavi-mûnâđ min ganj Ardvân shamshîr-î Hindûk va zên-î zahabâinō va kamar-î mîsh-sâr va afsar-î zahabâin va mûnman zahabâinō pavan gôhar va jôjan va dînâr kaved va zareh zên-afzâr pirâst-visyâr va avârik kabed mandavam yansegûnđ val levîn Artakh-shîr yâityûnđ.
40. Artakhshîr sûsyâ II min bârkân-î Ardvân mûn pavan yôm-I s'k farsang barâ sâtûnd zînō kard khadûk benafshman va khadûk kanîzak madam yetibûnast, va râs val Pârs vakhdûnđ va pavan hôshtây hamâk raft.

41. Va aêlûnô yemalelûnd aîgh yîn lêlyâ frâz val matâ-I mađ va Artakhshîr (va Artashîr) târsîđ aîgh al hat anshûtâ-i matâ kha-dîtnenend shnâsend va griftâr vâdûnenđ, yîn matâ lâ barâ pavan kûstak-I-î matâ vađarđ.
42. Afash yâtûnd II nêshman yetibûnastak diđ va zak (kola II) nêshman kâlâ-I karđ aîgh al tars Artakhshîr.î (îîî) Pâpakân-î min tôkhmak-î Sâsân va az Dârâî malkâ maman rast hómniîh min kolâ vađ va khadiîh lak lâ tûbân vakhdûntanô va afat khûđâîh Aîrân shatrô kabed shanat âvâyađ karđanô, hôshtâv vad val daryâ va amatich daryâ pavan chashm vînêđ al natrûn maman amatat gâm val zareh aûftêđ min dûshminân avî-bîm yehevûniîh.
43. Artakhshîr khûram barâ yehevûnd va min tamman pavan hôshtâv barâ raft.
44. Amat yôm bûđ Ardvân kanîzak bavîhûnast va kanîzak pavan jînâk lâ bûđ.
45. Stôrpân mađ val Ardvân gûft aîgh Artakhshîr levatman II bârak-î lekûm lâ pavan jînâk aîtô.
46. Ardvân khavîtnust aîgh kanîzak li levatman Artakhshîr varî-kûnd vazlûnd va amataşh âkâsîh min ganj vashammûnd dîl angarûđâk vâdûnd.
47. Afash akhtarmârânô sardâr bavîhûnast va gûft aîgh zûđ yehevû-niîh barâ nikîr vad zak vanâskâr levatman zak jêh-î rôspîk kađâm jînâk vazlûndô va admat shâyem vakhdûntanô.
48. Akhtarmârân sardâr damân andêshîđ va pavan pasûkh val Ardvân gûft aîgh Mish min Kaîvân Vâhrâm rapêđ val Aûharmzd va Tîr padvast khûđâî miyânô âsmân avîr bâlâî-î mađô yekavimû-nîđ aêđûnô pêđâk aîgh Artakhshîr varîkûnd vazlûnd acha rôd val kûst-î Pârs aîtô. hat vad III yôm vakhdûntan lâ shâyâđ akhar min zak vakhdûntan la tûbân.
49. Ardvân yîn damân sipâh 4,000 ârast râs val Pârs-î paê-î Artakhshîr vakhdûnd va amat nîm-rôj bûđ val jînâk yâmtûnîđ aîgh râs Pârs tamman vađarđ afash pûrsîđ aîgh zak II asbâr-î val denman kûst rûn yâtûnd mamn damân barâ vađarđ ?
50. Anshûtân gûft aîgh bâmdâđ amat khûrshîđ tîkh madam yâit-yûnd aêtûnô chígûn vâd-î gartâk hûmôânâk barâ vadîrîđ afashân

lak-î avîr stavar min akhar hamâk rahdûnasend min zak nadû-kûktar yehevûnd lâ shâyêst. Khavîtûnêm aîgh vad kevan kated farsang damîk vazlûnd afatân vakhdûntan lâ tûbân.

51. Ardvân ham-bûnich lâ netrûnd hûstâft. Amat val hân jînâk-I mað min mardûmân pûrsîd aîgh II asabâr maman gâs barâ vaðard homand ?
52. Valmanshân gûft aîgh nîmrôj aêtûn chîgûn vâd-î gartâk hamâk vazlûnd afashân lak-î amar hamâk sâtûnd.
53. Ardvân shikuft medammûnast va gûft aîgh hangâr aîgh asabâr-î dukânak khavîtûnêm barâ zak-î lak maman sazêd bûdanö afash min dastôbar pûrsîd.
54. Dastôbar gûft aîgh zak gadman-î khûdâih-î hânich aûbash lâ yâmtûnîd barâ âvâyað aîgh levîn aîgh zak gadman aûbash yâmtû-nêd shâém vakhdûntarö.
55. Ardvân levatman asabârân sâkht hûstâft yôm tanid LXX farsang sâtûnd homand. afash Kârvân-î girôh-I val paðîrak yâtûnd. Ardvân min valmanshân pûrsîd aîgh zak II asabâr kaðâm jînâk paðîrak bûd.
56. Valmanshân gûft aîgh miyân lekûm valmanshân damîk XXI farsang, afamân aêdûn medammûnast aîgh khadûk min valmanshân asabâran varak-I kated rabâ va châpûk levatmanash pavan sûsyâ yetîbûnast yekvîmûnâd ?
57. Ardvân min dastôbar pûrsîd aîgh zak varak zyash levatman pavan asp maman numâyað ?
58. Dastôbar gûft aîgh anôshak bêd Artakhshîr gadman-î kayân aûbash yâmtûnîd pavan hîch gavârak vakhdûntan lâ tûbân. ak-har nafshman-tanû va asabârân ranjak al yakhsenûnêd va aspân al ranjinêd va tôpâh al vâdûnyên. Chârak-î Artakhshîr min zak babâ bavîhûnîd.
59. Ardvân amatash pavan zak khadûnak ashnûd lakhvâr vasht va val jînâk yetîbûnast-î nafshman yâtûnd. Va akhar min zak sipâh va gurd ârâst levatman benman nafshman val Pârs vakhdûntanö-î Artakhshîr shedûnîd.
60. Va Artakhshîr râs val bâr daryâ vakhdûndö va aêtûn chîgûn hamâk vazlûnd chand gabrà min mardûmân-î Pârs mûn Ardvân

mûstgar bûd hõmand afashân chabûn va khvâstak va tanâ nafsh-man levînõ-î Artakhshîr dâsht khadûkânakih farmân-bûrdârih pêdâkinast.

61. Va amat jinôak-î râmish Artakhshîr karîtûnd yâmtûmîd gabrâ bûzûrg-mînîshn Banâk shem bûdõ min sipâhân mûn min yadman Ardvân varîkûnd yekavîmûnâd tamman bûnak dâsht benafshmau levatman VI benman kabed sipâh va gurd val nazdik-î Artakhshîr maðõ.
62. Artakhshîr min Banâk hamâk tarsîd aigh al hat min vakhdûn-tanõ val Ardvân avaspârêd.
63. Akhar Banâk val pêsh Artakhshîr mað va sôkand vashtamûnd va avi-gûmânîh dâd aigh vad zîvandak yehevûnêm benafshman levatman farzandân farmân-bûrdâr lak yehevûnam.
64. Artakhshîr khûram bûd tamman rûstâk (va) râmish Artakhshîr karîtûnd farmûd kardânõ.
65. Banâk levatman asabârân tamman shedkûnd benafshman val bâr daryâ vazlûnd.
66. Amatash daryâ pavan ainman barâ khadîtûnd yîn yadadân sipâsdârih angârd va tamman rûstâk-î Banâk Artakhshîr shem hankhetûnd va X âtâsh-î Vâhiâm madam daryâ farmûd nishas-tanõ va min tamman lakhvâr val nazdik Banâk va asabârân yâtûnd va sipâh ârâst val babâ Âtrõ-frôbâg-î kîrfakar vazlûnd va ayâft azash bavîhûnast val kârîzâr levatman Ardvân mað va zak sipâh-î Ardvân aîmandên zektelûnd chabûn khvâst va stôr va bûnak azash barâ yansegûnd benafshman pavan Stâkhar yetibûnast.
67. Kirmâu va Makristân Pârs kûsta kûstak sipâh pavan kabed marak girð karð val kârîzâr Ardvân shedûnîd.
68. IV mâhîkân kolâ yôm kârîzâr yektelûnishnõ-î kabed bûd. Ardvân min kûstak kûstak chigûn min Rae Dûbâhvand Kêrmân va Paðashkhvârgar sipâh va lashkar bavîhûnast.
69. Min zak chigûn gadman-î kayan levatman Artakhshîr bûd Artakhshîr pîrûzîh vandâd afash Ardvân zeketlûnd va hamoîn chabûn-î khvâstak val yadman-î Artakhshîr mað va dôkhti Ardvân pavan zanash karð.

70. Avâz val Pârs mađ shatrôstân-I Artakhshîr-gadman karitûnd kard zak-î var rabâ khefrûnd mayâ IV jûi azash yaityûndô âtâsh var yetîbûnast kôf-î stapar khefrûnd rûđ *râpek râyinîđ kated matâ yadman kard âvâdânîh khûsh kard kated âtâsh Vâhrâm maman farmûd yetîbûnast.
71. Akhar min zak kated sipâh jund zâval val ham-kard val kârizâr kôrdânîhâ Mâdik fravaft kated kârizâr khûn-rêjîshnîh bûđ va sipâh Artakhshîr stûbîh mekadlûnd.
72. Artakhshîr min sipâh-i nafshman niyâzân barâ bûđ va yîn lélyâ val viyâvân-I mađ mûnash hîch mayâ khûrishn lâ bûđ va khûđ min asabârân va stôrân kâdman val gûrsagîh va tîshnakîh mađ.
73. Afash min arîk âtâsh-î sapânôan dîđ va Artakhshîr val tamman vazlûnd gabrà-î pîr tamman dîđ mûn levatman gûspendân pavan dasht kôf yehevûnd homand. Artakhshîr zak shap tamman vazlûnd va yôm dadigar min valmanshân râs bavîhûnast.
74. Valmanshân gûft aîgh min latamman III farsang rûstâk-I aît-avîr shâdân va kated mardûm padgânîh vasyâr aîtô.
75. Artakhshîr val zak matâ vazlûnd gabrà fristîđ va asabârân-î nafshman hamôin val babâ khvâstîđ.
76. Va sipâh-î Mâdikân pavan hanâ dâsht aîgh kem min Artakhshîr avî-bîm barâ yehevûnd am maman pavan stûbîh lakhvâr val Pârs vazlûnd.
77. Artakhshîr 4,000 gabrà ârâst madam valmanshân tâzîshn shapîk-hûn kard va min kûrdân marđ 1,000 avzâđ avârik khastak dastî vakhdûn kard va min kûrdânîhâ levatman, pûsarân bûrâđarân fardandân kated chabûn khvâstak va. Pârs vasê kard.
78. Yin sipâh Haftânbôkht-î Kerm khûdâi padash patkûftakô n zak aîmandên chabûn khvâstak bûnak min yadma asabârân-î Artakhshîr barâ yansegûntak val Kûrârân dast karde Kûrârân tamman aîgh kerm bûnak dâsht yaityûnd.
79. Va Artakhshîr pavan zak minîshn bûđ aîgh val Aram va Âtarô-pâdgân vazlûnam mamanshân Sîhâ-razûrik levatman kated sipâh va gurd min zak kvât Sîhâ-razûrik mitrôân kôtak pavan Kirmân bûrâđarân aûbash mađ yekavimûnâđ, barâ min zak

* Ar..... = رخ (a spring) luxuriant in herbage.

chigûn stahambakîh vanâskârih-i Haftân-bokht pûsarân paan sipâh-i Artakhshîr âshnûd, andêshid kâr-i Pârs âvâyað virâst va min dûshmanân avi-bîm yehevûndõ va akhar shatrõ-i tanid pardâkhtanõ kevan pavan zak hangâm pavan kûrârân aêtûnõ chir va stahmõ aighash sipâh-i 5,000 maman pavan khadush pavan kûstak kûstak-i barman Sînd va Mokrân va Gadrâs shadunit yekavimûnâd.

80. Artakhshîr sipâh gurd min kûstakîhá lakhvâr val Artakhshîr yâtûnd.

81. * Haftân-bokht sipâh-i nafshman aimandên lakhvâr val babâ-bavvîhûnast. Artakhshîr sipâh visyâr-levatman sipâh-paðân val kârizâr Kirm karð.

82. Dârân Kirm aimandênõ chabûn khvâstak bûnak val dar-pûstîh va dez Kûrârân hankhetûnd benafshman kôfîhá jinâkîhá va shikastak nihânõ homand.

83. Va asabârân-i Artakhshîr âkâsih lâ bûd val bûn-i dez-i kûrârân mað homan va dez barâ fravast.

84. Va amat lêlyâ yehevûnd sipâh-i Kirm madam valmanshân zad shapikhunîh karð min asabarân Artakhshîr kated zektelûnd va sûsya zênõ va zên-afzar va khvâstak bûnak azash yansegûnt pavan afsôs riyârih khadûinakõ tôhîk va brahânak afash val levin Artakhshîr shadûnid.

85. Artakhshîr amatash pavan zak khadûinak dið avir pavan bêsh bûd va min shatrõ shatrõ jinâk jinâk sipâh val babâ bavvîhûnast benafshman levatman sipâh-i kated val kârizâr Kirm fravaft va amat val dez Kûrârâ mað sipâh Kirm hamoin val dez yetibûnastõ yekavimûnâd. Artakhshîr pîrâmûn dez yetibûnast.

86. Va Kirm khûðâ Haftân-bokht râi VII binmin dâsht va kolâ binmin-I levatman min 1,000 gabrà pavan shatrõ shatrõ gûmârðak yekavimûnâd.

87. Yin zak gâs binmin-I pavan Ârâvastan bûd levatman kated sipâh min Tâzikân va Mîcharikân pavan daryâ vaðârð mað va levatman Artakhshîr val kôkhshishn yekavimûnâd va sipâh Kirm mûn pavan dez yehevûnd hamoin val birûnõ mað levatman asabârân-i Artakhshîr kôkhshishn va kârizâr jân-avas-pâryîsh sakht karð va min kolâ II kûstak kated zektelûnt.

88. Va sipâh Kirm birûn mađ afash râs va vadarg aêtûnô barâ vakhdûnd aigh hîch kas min sipâh-i Artakhshîr birûn vazlûntanô va vashtamûntanô-i nafshman pađikhôih-i stôrân yâityûntanô lâ shâyast va min amar hamoîn anshûtâân va stôrân val niyâz va achârakih mađ homand.
89. Mitrôk-i-anôsh-kopâdân min ham Pârs amat ashnûd aigh Artakhshîr pavan babâ-i Kirm afrizishn afash madam sipâh Kirm lâ vandâd sipâh gurd ârâst val jinâk Artakhshîr vazlûnd afash hamoîn chabûn khvâstak ganj Artakhshîr bûrd.
90. Amatah mitrôân-drûjih-i Mitrôk va avârik mardûmân Pârs pavan khadûinak ashnûd dânarê denman andêshid aigh min kokhshishn Kirm barâ âvâyađ pardâkhtanô, akhar val kokhshishn kârizâr Mitrôk vazlûnt.
91. Afash sipâh hamoîn lakhvâr val babâ khvâst levatman sipâhpadân hûsikâld va châarak-I pavan barâ bûkhtanô-i nafshman va sipâh nikirîdô.
92. Akhar min zak pavan châsht vashtamûntanô yetibûnast yin damân tîrak chûpak min dez firôđ mađ vad par pavan varak madam khvân bûd barâ yetibûnast.
93. Va pavan tir aêtûn nipisht yekavîmûnâd aigh denman tîr asabârân-i varzâvand Kirm-khûdâi shagitûnd afamân lâ âvâyast aigh rabâ gabrâ chigûn lekûm barâ zektelûnd homanîh chigûn mân val denman varak zađ.
94. Artakhshîr amatah pavan zak khadûinak diđ sipâh min tamman khefrûnd barâ sâtûntô.
95. Sipâh-i Kirm min akhar-i Artakhshîr hoshtâft jinâk-I tanid madam valmanshân aêtûnô barâ vakhdûnd aigh sipâh-i Artakhshîr barâ vađarđanô lâ shâyast.
96. Artakhshîr benafshman tanûihâ val bâri daryâ aûpast, aêdûnô yemalelûnd aigh gadman-i kayân pavan dûr barâ bûd yîn levinô-i Artakhshîr yekavîmûnâd va andak andak hamâk sâtûnd vad Artakhshîr min zak jinâk-i dûsh-vađarg min yadman-i dûshmanân avî vazandyish birûnô aityûnd frâz val matâ Mând karitûnd yâmtûnid.
97. Yin lêlyâ val khânak-i brâđar đalinô khadûk Bûrzak vakhadûk Bûrzâtarô shem bûd mađ val valmanshân gûft aigh li min

asabâran-i Artakhshir hōmanam mūn min kârizâr Kirm pavan stōbîh yâtūnd yekavimūnam va le-denman yom-i aspanj farmâyed yehabūntanō vad âkâsîh sipâh-i Artakhshir barâ yâtūnēd aîgh val kađâm damîk aūpast hōmand.

98. Valmanshân kabed angardgyish val Artakhshir guft aîgh gajēstak yehevūnād Ganrāk-minavad darvand mūn denman aūzdih-i aētūnō chir va pād-hāvand kard yekavimūnīd aîgh hamoin mardūm va kūstakihâ min dinō-i Aūharmazd va Amahras pendân niyâzân kard yekavimūnd va rabâ khūdâch gabrâ-chigūn Artakhshir va sipâh ziyash levatman hamoin min yadman-i valmanshân dushmanân-i darvandân aūzdih-i-parastakân rōeshman val stōbîh vardīnīd.

99. Afashân sūsyâ Artakhshir vakhdūnd yīn sarâi yedrūnd pavan âkhūr bast pavan ag va tabnâ va aspast nadūk dâsht.

100. Artakhshir val yetibūnast gâs jinâk pavan aînin yezderūnt barâ yetibūnast va Artakhshir kabed andūhkin būd va hamâk andēshīd.

101. Va valmanshân drōnō yasht val Artakhshir khvâhishn kard aîgh vâj i lakhmâk vakhdūndō khurishnō vashtamūn va andūh timâr al yaxhsenun maman Aūharmazd va Amahrspendân châarak denman mandavam bavvîhunend va denman patiyâarak aētūn barâ lâ shedkūnd maman levatman stahamakih Dahâk va Fasyâk-i Tūr va Alaksandar Arūmâk akharich Yazdân padasr khûrsand lâ būd ajshân pavan varz va gadman-i nafshman aētūnō aubin apēdâk kard chigūn zak-i gēhân âshnâk.

102. Artakhshir pavan zak milayâ minishn basīm barâ būd, vâj vakhdūnd va khûrishnō khûrd afashân âs lâ yehevūnd barâ shir * (shakar) pêsh yâityūnd va myazd râyīnīd âfrīgân kard.

103. Artakhshir pavan shapirih va dinō-dōstih khadūkânakih va farmân būrdâri-i valmanshân avīgūmân būd afash râz-i nafshman val Būrzak Būrz-âtarō dâd va guft aîgh li nâfshman Artakhshir hōmanam. Kevan denman nigîrēd aîgh châarak denman pavan barâ afsinōstanō-i denman Kirm asabâran-i valman-chigūn shâyađ bavîhūnâst?

104. Valmanshân pavan pasukh guft aîgh lanman pavan tanū va jân va chabūn, khvâstak nēshman va fardand dūđak lekūm

bavîhûnishn Airân shatrô barâ âvâyad avaspârdanô barâ avaspârem.

105. Barâ lanman aêtûnô khavitûnam aîgh châarak-î denman drûj aêtûnô shâyad bavîhûnast amat lak nafshman-tanû pavan âînînak gabrâ-I-î dûrshatrîk ârâstak vâdûnê-m-âe val vadâr karîtâk va tanû-î nafshman pavan bandagîh va parastishn valman barâ avaspârih.

106. Va gabrâ II-î hâvisht va din-âkâs val tamman yedrûnê-m-âe va pavan Yazdân yazishn va azbâêshnô Yazdân va Amahrôspêndân frâz vâdûnê-m-âe va amat hangâm-î khûrishn vashtamûntanô-î zak Kirm yehevûnêd aêtûnô vâdûnê-m aîgh rûi-î vadâkhtak yakhsenunih pavan zafar zak drûj rêjishn vad yemitûnêd va zak drûj-î mînavad pavan yazishn azbâishn Yazdân barâ shâyad zadânô va zak drûj tanû-kardû pavan rûi-î vadâkhtak barâ shâyad zadânô.

107. Artakhshîr zak sakhun pasandið va pavan khûp dâsht va val Bûrz-î Bûrz-âtarô gûft aîgh li denman kâr pavan aîyyârih lekûm tûbân kardanô.

108. Valmanshân gûft aîgh kolâ kâr-î lekûm farmâyêd tanû khaya barâ avaspârem.

109. Artakhshîr min tamman lakhvâr val Artakhshîr-gadman mað va kâr (îzâr) levatman Mitrôkanôshapâdân vâdûnd va Mitrôk zad shatrô jînâk va chabûn khvâstak va hamoin val nafshman kard.

110. Kârîzâr levatman Kirm kardanô râi khadîh shedûnið Bûrz Bûrz-âtarô val levînô bavîhûnast levatman hûsikâld kabad jôjan va dinâr va padmûjan yansegûn va nafshman-tanû (va) jâmak khûrâsânîk ârâstak dâsht levatman Bûrz Bûrz-âtarô val bûn-î dez Kûrar mað va gûft aîgh li gabrâ-I-î Khûrâsânîk homanam min denman varzâvand khûdâ ayâft-î bavîhûnam aîgh valman babâ parastishn yâtûnam.

111. Valmanshân auzdih-î parstakân Artakhshîr levatman zak II gabrâ mardûmân barâ mekadlûnd pavan mân Kirm jînâk kard.

112. Artakhshîr yôm III pavan zak khadûinak parastishn va khadûkanakih Kirm kard va pedâkinîð va zak jôjan va dinâr va

jâmak val parastakân yehebûnd aêtûnô kard kolâ mûr yîn zak dez yehevûnd afd medammûnast va âfrînô-kardâr bûd homand.

113. Akhar Artakhshîr gûft aîgh aêtûnô shapîr medamûnêd amat Kirm III yôm khûrishn pavan yadman benafshman yehabûnam. Parastkân va kârfarmânân ham-dînâ yehevûnd hômand.

114. Artakhshîr khadîh firistîd va sipâh 4000 gabrâ hûnarhomand va jân-avaspâr pavan parîvâr-î zak jinâk pavan kôf jinâk-î shikastak nihân farmûd aîgh Âsamân yôm amat min dez-î Kirm dûd khadîtûnêd mardânkîh hûnarâvandîh vâdûnyen va val bûn dez yâtûnêd.

115. Benafshman zak yôm rûî-î vadâkhtak dâsht va Bûrzak-Bûrz-âtarô yazishnô azbâishn-î Yazdân frâz vâdûnd.

116. Va amat hangâm-î khûrishn bûd Kirm pavan khadûinak-î kolâ yôm kâlâ kard. Artakhshîr levinô min zak aûzdih-î parastakân va kâr-farmânân pavan châsht mast va avi-bôd kardî yekavimûnâd.

117. Benafshman levatman rasîkân-î nafshman val levinô Kirm vazlûndô zak khûnô tôrâân kirâân chîgûn kolâ yôm dâd val levinô Kirm yedrûnd va ham-chîgûn Kirm zafar lakhvâr shigaft aîgh khûnô vashtamûnad Artakhshîr rûî vadâkht pavan zafar Kirm yîn rikht.

118. Kirm chîgûn rûî val tanû mad pavan aê shikâft kâlâ aêtûn azash barâ mad aîgh anshûtâân yîn dez hamâk tamman mad homand va âshûp yîn dez aûpast.

119. Artakhshîr-î yadman val spar va shamshîr mekhîtûnd va girân mekhîtûnishn zektelûnishn pavan zak dez kard va farmûd aîgh âtâsh vâdûnyên vad dûd pavan valmanshân asabârân didâr yehevûnêd.

120. Rasîkân ham-gûnakô kard va asabârân-î pavan kôf yehevûnd hômand chîgun denman min dez did pavan tâkhtan val bun-î dez ayyârîh Artakhshîr mad hômand val vadâr-î dez aûpast va kâlâ kard aîgh pîrûz pîrûz yehevûnâd Artakhshîr malkân malkâ-î Pâpakân va shamshîr val kâr vâdûnd yekavimûnîd.

121. Va khûdâ dez kolâ maman avzad ayâvash pavan hoshtâyân va kûshishn-î kârîzâr min dez aûpast hômand va zak avârik zînhâr bavîhûnast val bôndakîh va farmân-bûrdârîh mad hômand.

122. Artakhshir zak dez khefründ va avirân kardanö farmûd tamman rûstâk-i Kûrârân karitûnd kardö, haft âtash Vahrâm pavan zak jînâk nishâst va chabûn va khvâstak va zahabâ va asîm min zak dez pavan 1000 jamê bâr kard val anbâr yosî kard.
123. Bûrzak-i Bûrz-âtarö bâbarö-i pâd-dahîshn-i rabâ va han-jân avaspârân kard yehabûnd va zak jînâk rûstâk-i pavan sardârih va kûtak khûdâih aûbash dâd.
124. Akhar min zak Artakhshîr zak Kîrm zektelûnd yehevûnd lakhvâr val anbâr yâtûnd afash sipâh va ganj val kûst Kermânö kârîzâr Bârzân mað.
125. Binmin Ardvân II levatman nafshman-tanû dâsht II pavan varîk val Kâval malkâ vazlûnd yekavîmûnâd.
126. Afashân val khâtman-I-i nafshman chîgûn nishman-i Artakhshîr bûd nâmak nipisht pêtkham shedûnîd aîgh râst âit zak lekûm nêshmanân râi yemalêlûnd aîgh amat lak marg-i nafshman zak-i amat nafshman nâmakân va denman vanâskâr-i Yazdân dûshman asâzkiysh pavan marg zektelûnd farmûsh kard afat mitrö va dûshâram-i levatman valmanshân mûsthômandân brâdarân mûn pavan âzâr sakhtih bîm va sahm va anâzarmih pavan aûzdahîkih va shatroi kârân gereftâr.
127. Va zak II vad-bakht brâdarân-i lak mûn denman mitrö-drûj pavan band zîndân va pâdafrâs shadunîd mûn marg pavan ayâft hamâk bavîhûnenð afat âimandên min dakhshak barâ shedkûnd afat mînishn levatman valman mitrö-drûz râst barâ kard va afat hîch tîmâr andûh-i-shân levatman lôit mekhîtûnd vazlûnd.
128. Zak kas mûn akhar min ledanman yôm pavan hîch nêshman pavan gehân satâyed avêsâmân yehevûnêd. Kevan denman aîgh afat ham-bûnich mitrö-i lanman âitö chârak lanman bavîhûn va kînö abîtar va zak khvêshîhâvandânö ham-tûkhmakân farmûsh al vâdûn.
129. Va denman zahar adarmân levatman gabrâ avî-gûmân-i khvêsh val nazdîk-i lekûm shedûnîd min denman gabrâ yansegûnyên va amat tân tûbânö levînö min khûrishn val zak vanâskâr va mitrö-drûj yehabûnêd. Vad yîn damân yemîtûnêd va lak zak kolâ II brâdar-i bastak sharîtun vad lanmanich lakhvâr val shatrö va bûm va jînâk nafshman yâtûnêd.

130. Va lak rûbân vihiştîk nâm-î jâvidak val nafshman kard bîd
va avârik nêshmanân yîn gêhân kunashn-î khûp-î lak râi nâmîktar
va girânmihtar yehevûnd.
131. Bintmin-î Ardvân amatash zak nâmak pavan zak khadûnak
khaditûnd levatman zâhar zyash aûbash sheûnîd andêshîd aîgh
ham-gûnak âvâyîd kardano va zak IV brâd-î vad-bakht min band
rastak kardano.
132. Yôm Artakhshîr min nakhchîr gûrisînak va tîshnak yîn
khânak mað afash vâj vakhdûnd yekavimûnâd.
133. Kanîzak zak zâhar levatman pist va shîr gûmikht va val
yadman Artakhshîr dâd pavan denman aîgh kazd min avârik
khûrishn, farmâi vashtamûntanô maman pavan garmîh va ranjkîh
nêvak Artakhshîr yensegûnên vashtamûntanô kâmêst.
134. Aêtûn yemalêlûnd aîgh varzhâvand Atarô-î Frôbâi pîrûzkar
aêtûnô chîgûn kharûse sôhkhr yîn parîd va par va val past mekhî-
tûnd va zak jâm min past kâdman min yadman-î Artakhshîr
val damîk aûpast.
135. Artakhshîr va zahânak va kolâ II amat pavan zak khadûnak
dîd starð barâ bûd homand gûrôbâ va kalbâ î yîn khânak bûd
homand zak khûrishn barâ khûrd va madam mûrd homand.
136. Artakhshîr khavîtûnast aîgh zak zâhar yehevûnd pavan
zadano li ârast yekavimûnâd yîn-damân maôpadân mûpadô val
levîno bavvîhûnast pûrsîd aîgh aîrpad aîgh khayâ-î khûdâyân
kokhshî-aîtô pavan maman yakhsenûnîh afash maman kûnishn ?
137. Maôpad gûft aîgh anôshak yehevûnêd val kâmak yâmtûnêd
valman mûn pavan khayâ khûdâyân kôkhshêd margarzân barâ
yektelûnishn.
138. Artakhshîr farmûd aîgh denman dakhstûk darvandzîdak
zahânak val aspânvar yedrûnyên va farmâi zektelûntanô.
139. Maôpadân maôpad yadman zahânak vakhdûndô val bîrûnô
yâtûnd zahânak gûft aîgh le-denman yôm VII mâhkân aît yad
âvekstanô homanam Artakhshîr âkâs vâdûnyên maman hat li mark-
arzânô homanam denman fardand yîn karojdman yakhsenunam
pavan marg-arzânô âvâyad dâsthanô maôpadân maôpad gûft.
140. Maôpad amatash zak milayâ vashmamûnd vashtô lakhvâr
val pêsh Artakhshîr vazlûnd va gûft aîgh anôshak yehevûnêd

- denman nêshman âvasthan aitö dânarê vad zak amat barâ zerkhûnêd zeketlûntanö lâ âvâyað. Maman hat valman marg-arzân zak fardand min tôkhmak lekûm bêd yîn karôjdman pavan marg-arzân dâshtanö zeketlûntan lâ âvâyað.
141. Artakhshîr khêshm râi dâsht gûft aîgh hîch damân al netrunt afash zeketlûn. Maôpaðân maôpað khavitûnast aîgh Artakhshîr khêshm kabad va min zak val pashêmânîh yâmtûneð.
142. Afash zak nêshman râi lâ zeketlûnð afash pavan khânak-î benafshman yedrûnð afash nîhân kard afash val nêshman-î benafshman gûft aîgh denmanö nêshman girâmîkyîsh yakhsenun val khadîh mandavamîch al yemalelun.
143. Va amat damân-î zâð frâz mað azash binmin avîr âvâishnîk zâð afash Shâpûhar shem hankhetûnð afash hamâk parvard vad val dâð VII shanatak mað.
144. Artakhshîr yôm I val nakhchîr vazlûnð afash sûsyâ val-î gôr-mâdak shedkûnð î zak gôr-zakar val tîkh-î Artakhshîr mað va afash gôr-mâdak rastâr kardö va nafshmantanû val marg avaspârd va Artakhshîr zak gôr shedkûnð sûsyâ vachak ramîtûnð gôr-mâdak amatash khadîtûnð aîgh nasabâr (va) sûsyâ val vachak ramîtûnð mað afash vachak rastâr kard nafshmantanû val marg avaspârd.
145. Artakhshîr amatash pavan zak khadûînak khadîtûnð barâ ketrûnð afash dil sôjak yehevûnð va sûsyâ avâz vashtö andêshîð aîgh vâi val mardûm yehevûnâð mûnich levatman adânîh va agôyâkîh-î denman chîhâr-pâê gung akhar mitrô khaduk val dôð aêtûnö hûspûrik aîgh (va) khayâ nafshman nêshman fardand râi barâ avaspârdö aîmandênö afash zak fardand zyash yîn karôjdman dâsht aîyyâð yehevûnt va pavan pûsht sûsyâ aêtûn chîgûn yekavimûnâð va pavan buland kâlâ barâ bekhûnast.
146. Va sipâhpâðân va vazûrgân âzâðkân va âspûharkân amatshân zak khadûînak khadîtûnð shîkûft barâ ketrûnt hômand va hamâk val levînö maôpaðân maôpað vazlûnð hômand. Denman maman sahêð yehevûntanö. Amat Artakhshîr pavan tan-î aêtûnö zarîk va bêsh va andûh aûbash yâmtûnîð pavan zak khadûînak amatö bekhûnîð.
147. Maôpaðân maôpað Aîrân sipâhpâð va pûsht aspân sardâr va dapîrân mahest Irân êrpaðö vâspûharkânân val pêsh Artakhshîr

vazlûnd hōmand va pavan rôd aûpastō nêsdman bûrd va gûft aîgh anôshak yehevûnêd pavan denman khadûtnak nafshmantanû andûbkûn kardanō bêsh zarîk val dîl kardanō al farmâyêd. Hat kêr-I zak mađ yekavîmûnîd-î pavan marđûm-kârîh châarak kardanō shâyad. Lanmanich âkâs farmâe kardanō vad tanû va jân va chabûn khvâstak va nêshman va fardand-î nafshman levînō yakhseenunam va hat vazand zak aît amat châarak kardanō lâ shâyad nafshman-tanû va lanman anshûtân-î kêshvar zarîk-hōmand va bêsh-hōmand al farmâyêd kardanō.

148. Artakhshîr pavan pasukh gûft aîgham kevan javîtarîh lâ mađ yekavîmûnêd barâ-m le-denman yôm yîn dasht minich châharpâe-î gung î a-gôyâk va adân zyam khûd pavan denman khadûtnak barâ khadîtûnd afamân zak nêshman va zak fardand zyash yîn ashkambō: î amîtar avi-vanâs lakhvâr aîyyâd bûd. Va pavan zak tanû tanû-î valmanshân andêshîdâr vajîdâr hōmanam aîgh pavanich-î rûbân vanâs girân shâyad bûdanō.

149. Maôpadân maôpad amatash khadîtûnd aîgh Artakhshîr min zak kêr val pashêmânîh mađ pavan rôd aûpast afash gûft aîgh anôshak yehevûnêd farmâyêd vad pâdafrâs-î vanâskârân-î va marg-arzângûn farmân-î khûdâî spôjkârân pavan li vâdunend. Artakhshîr aîgh chîm aêtûnō yemalelunîh lak maman vanâs jast yekavîmûnâd.

150. Maôpadân maôpad gûft zak nêshman va zak fardand zyash lekûm farmûd aîgh barâ zektelûn afamân lâ zektelûnd binmin-I zâd-î min kolâ navak-zâdânō va fardandân-î khûdâyân nadûkûktar va âvâyishnîktar aîtō. Artakhshîr gûft aîgh maman hamâk yemalêlunîh.

151. Maôpadân maôpad gûft aîgh anôshak yehevûnêd ham-gûnak aîtō chîgûnam gûft.

152. Artakhshîr farmud aîgh pûmman maôpadân maôpad gûft aîgh mâlman min yâkût dînâr va mûrvârîd-î shâhvâr va gôhar kardanō yîn damân khadîh mađ mûn Shâhpûhar val tamman izdrûnând.

153. Artakhshîr amatash Shâhpûhar fardand-î nafshman khadîtûnd pavan rôd aûpast va yîn Aûharmazd va khûdâ va amahraspendân gadman-î kayân va Âtarôân-shâ-î-pirûzgâr kabed sipâs angârd gûft aîgh zak val li mađ val hîch khûdâî va dahyûpad lâ mađ mûn

levînö min hazârak Sôshâs rist-khêz va tanû-î-pasînö yehevûnd
mûnam fardand aêtûnö nadûkûk min mûrdakân avâz mad.

154. Afash ham-jînâk shatrôstân-I-î Rakhsh Shâhpûhar karîtûnd
farmûd kardânö va X âtâsh Varharân tamman nishâst va kated
chabûn khvâstak val babâ Âtarôânshâ shedûnd va kated kâr va
kîrfak farmûd râyinîd.

155. Akhar min zak Artakhshîr val kûstak kûstak vazlûnd va
kated kârîzâr va zeketlûnishn levatman sar-khûdâyân-î Aîrân
shatrô kardö va hamvâr amatash kûstak-I khûp kard tanidich
kûst val lakhvâr-sârîh va abûrd-farmânîh yekavîmûnâd madam
zak-ichi bûn avîrich dahishnik va andêshîdâr yehevûnd aîgh hatam
min Afargar lâ barêhênîd yekavîmûnîd aîgh Aîrân shatrô pavan
khadû-khûdâî barâ shâyast vînârdânö.

156. Afash andêshîd aîgh min dânakân va farzânakân kîtân kîtân
kandâkân barâ âvâyad pûrsîdanö hat aêtûnö aîgh gadman lanman
lâ barêhinîd yekavîmûnâd khûdâîh Aîrân shatrô râyinîdanö
kardânö khûrsand va bâlistanö âvâyad bûdân denman kârîjâr khûn-
rîzishnîh barâ âvâyad shedkûntanö.

157. Nafshman min denman raaj-î anbâm âsân kardânö afash
gabrâ-I min hûstabârân-î nafshman val levînö Kîtak Hindûkân
shedûnîd pavan pûrsishn kardanö-î, ârâstanö Aîrân shatrô pavan
khadû-khûdâîh.

158. Gabrâ Artakhshîr amat val levînö Kît-î Hindûkân yâmtûnîd
Kît ham-chîgûn mîrak dîd pêsh aîgh mîrak sakhun gûft afash
val mîrak gûft aîgh lak khûdâ Pârsîgân pavan denman kâr
shedûnîd aîgh khûdâîh Aîrân shatrô pavan khadû-khûdâîh val li
rasêd.

159. Kevan lakhvâr vard vazlûn min pasukh milayâ-î li aûbash
î yemalelun aîgh denman khûdâîh val II tôkhmak khadûk min
lak va khadûk min dûdak-î Mitrôk-i-Anoshpadân; ayavash
vînârd lâ shâyad.

160. Va mîrak lakhvâr val levînö Artakhshîr mad va min râyinîh-î
Kît-î Hindûk gûft aîgh Artakhshîr âkâsînîd.

161. Artakhshîr amatash zak milayâ âshnûd gûft aîgh zak yôm al
yehevûnâd aîgh min tôkhm-î Mitrôk-î vard-rûbân khadih pavan

Aîrân shatrô kâmgâr yehevânêd maman (mitrô) Mitrôk girân-tôkhmak va anâk-tôkhm dûshmanô li bûd va fardandân zyash aît hamâk dûshman li fardandân li hômand hat val nîrûk-homandîh yâmtûnend va kinô-î peðar bavîhûnend pavan fardandân-î li vazandkâr yehevunend.

162. Artakshîr kheshm va kinô râi jînâk val Mitrôk vazlûnd va hamêin fardandân-î Mitrôk farmûd zaðanô zeketlûnd.
163. Bintmin aê-î Mitrôk III shanatak bûd dâyanân pavan nîhân val bîrûn âityûnd afashân varzîkar gabrâ-I avaspârd aîgh parvarað va dôsh afash dâsht.
164. Varzîkar hamgûnak kard. Kanîzak nadûkûkyish parvurd va amat shanat aêchand yehevûnt kanîzak val dâd nêshmanân mad va tanû brêh va diðanô va châpûkîh va pavanich-î zôhar va nîrûk aêtûn bûd min hamôin nêshmanân (-ân) shapîr va frâztar yehevûnd.
165. Dahishnû damân barêhînishn râi Yôm-I Shâhpûhar Artakshîrân val zak shatrô yâtûnd val nakhchîr vazlûnd va akhar-î benafshman levatman IX asabâr val zak matâ mad amatô kanîzak -î paðash yehevûnd.
166. Dahîshn kanîzak payan rôêshman-i châh yehevûnd va mayâ hamâk âkht va chihâr-pâyân râi mayâ hamâk yehabûnd. Varzîgar pavan kâr-I vazlûnd yekavîmûnâd.
167. Kanîzak amatash Shâhpûhar asabârân dið khâst va nasadman yedrûnd gûft aîgh drûst va shapîr va pavan drûd lipamamûnêd barâ farmâêd yetîbûnast maman jînâk basîm sâyik darakhtân khûnak va hangâm garm vad li mayâ henjam benafshman stôrân mayâ vashtmûnêd.
168. Shâhpûhar mândagîh gûrsagîh tishnakîh râi khêshm-în yehevûnd afash val kanîzak gûft aîgh barâsh rîman va lanman mayâ lak pavan kâr lâ âvâyað.
169. Kanîzak pavan timâr vazlûnd va pavan kûst-I barâ yetîbûnast.
170. Va Shâhpûhar val asabârân gûft aîgh hîzak val châh ramîtûnêd va mayâ ahanjêd vad lanman vâj vakhdûnêm va stôrân mayâ yehabûnêd.
171. Asabârân ham-gûnak kard va hîzak val châh ramîtûnd va rûbâih hîzak râi mâlman mayâ bûd lâlâ kashîðanô lâ shâyast. Va kanîzak min dûr jînâk hamâk nikâs kard.

172. Shâpûhar amatash khadîtûnd aîgh asabârân hîzak min châh âkhtan lâ shâyast khêshm vâdûnd val sarö châh vazlûnd va dûshnâm val asabârân dâd gûft aîgh tân sharm nang yehevûnâd mûn min nêshman-I a-pâdiyâvand-tar va vad-hûnartar hómneð afash aroês min yadman-i asabârân yansegûnd va zôhar pavan aroês afash hîzak min châh lâlâ âkht.
173. Pavan zôhar va hûnar va nîrûk-i Shâpûhar kanîzak afd madammûnast chîgûnash dið kanîzak pavan zôhar hûnar va nîrûk nîhâd-dakyâ yehevûnd nafshman âhîzak min châh lâlâ âkht dûbân val levînö Shâpûhar mað pavan rôd aûpast âfrînö kard gûft aîgh anôshak yehevûneð Shâpûhar Artakhshîr mardân pâhlûm.
174. Shâpûhar barâ khvandîð afash val kanîzak gûft aîgh lak maman khavîtûnîh aîgh li Shâpûhar homanam.
175. Kanîzak gûft aîgh li min kabad khadîh âshnûd aîgh yîn Aîrân shatrö asabâr-I lôit min zôhar va nîrûk va tan va brêh va diðanö va chahâpûkîh aêtûnö chîgûn lak Shâpûhar-i Artakhshîrân.
176. Shâpûhar val kanîzak gûft aîgh râst yemalelûn aîgh lak min fardandân mûn homanîh.
177. Kanîzak gûft aîgh li bintmin denman varzîgar hōmanam-i pavan denman matâ katrûneð.
178. Shâpûhar gûft aîgh lâ râst yemalelunîh maman dûkhtar-i varzîgarân denman hûnar nîrûk va diðanö va nadûkûkîh-i lak aît lâ yehevûneð kevan barâ amat râst yemalelunîh adînash ham-dînâ lâ yehevûnem.
179. Kanîzak gûft aîgh hatam zînhâr yehabûnîh pavan tanû khayâ -i li vad râst barâ yemalelunam.
180. Shâpûhar gûft aîgh zînhâr va al tars.
181. Kanîzak gûft li bintmin Mîtrök-i-Anôshakpâdân hōmanam va min bîm Artakhshîr râi val denman jînâk âityûnt hōmanam. Min VII fardand-i Mîtrök barâ li vad hânö khadîh lâ ketrûnd yekavîmûnâd.
182. Shâpûhar varzîgar râi frâz karîtûnd va kanîzak pavan nêshmanîh mekadlûnd va yîn ham-lêlyâ levatman bûð.
183. Barêhînishn râi aîgh âvâyð yehevûntanö pavan ham-shap madam Aâharmazd-i Shâhpûharân âpûstanö bûð Shâpûhar kanîzak

- âzarmîk va girânîk dâsht Aûharmazd Shâpûharân azash zâd va Shâpûhar Aûharmazd min abûtar pavan nîhân dâsht vad zak amat val dâd VII shanatak mađ.
184. Yôm-I levatman aperenâi zâdakân vaspûharkân-i Artakhshîrî val aspârîs vazlûnđ va chôgân kardō.
185. Artakhshîr levatman maôpađân maôpađ Artakhshîrân va sardâr kabad âzâdân vazûrgân tamman yetîbûnastō val valmanshân hamâk nikîrîđ.
186. Va Aûharmazd min valmanshân aperenâyîkân pavan asôbâre chîr va napardak yehevûnđ. Âvâyađ yehevûntânō râi khadûk min valmanshân chûpagân val gûi mekhîtûnđ va gûi valman kinâr Artakhshîr aûpast.
187. Va Artakhshîr hîch mandavam lâ pêdâkinîđ va apere-nâyîkân tûsht ketrûnt hōmand va shikōh-i Artakhshîr râi khadîh lâ aîyyârîđ frâz vazlûnîđ.
188. Aûharmazd vastâkhnyîsh vazlûnđ va gûi madam vakhdûnđ vastâkhnyîsh mekhîtûnđ kâlâ vâdûnđ.
189. Artakhshîr min valmanshân pûrsîd aîgh denman rîdak mân aît valmanshân gûft aîgh anôshak yehevûnêd lanman denman rîdak lâ khavîtûnêm.
190. Artakhshîr khadîh frâz kardō rîdak val levînō bavîhûnast gûft aîgh lak binmin mûn homanîh.
191. Aûharmazd gûft aîgh li binmin Shâpûhar hōmanam.
192. Afash ham-damân khadîh shedûnîđ Shâpûhar karîtûnđ va gûft aîgh denman binmin mûn aît.
193. Shâpûhar zînhâr bavîhûnast. Artakhshîr barâ yehabûnđ afash Shâpûhar zînhâr yehabûnđ.
194. Shâpûhar gûft aîgh anôshak yehevûnêd denman binmin li aît. Afam min denman and shanat lakhvâr min lekûm pavan nîhân dâsht.
195. Artakhshîr gûft aîgh hanâ a-khvêshkâr. Chîm amat-at min VII shanatak lakhvâr fardand aêtûn nadûkûk min li pavan nîhân dâsht afam Aûharmazd girânîkînêd.

196. Kabad dahishn va pađmûjûn aúbash dâđ va sipâsdârih yîn yazdân angârd afash gûft aîgh hûmânâk-î denman zak aêđûn-î Kît-î Hindûk gûft.
197. Va akhar min zak amat Aûharmazd val khûdâih rasiđ hamoîn Aîrân shatrô lakhvâr val khadû-khûdâih tûbânûst âvûrdanö va sar-khûdâyân-î kûstak kûstak Aûharmazd val farmân -bûrdârih yâftyûnd.
198. Va min Arûm Hindûkân vasyâ va bâj bayvîhûnast val Aîrân shatrô val pîrâyishniktar va châpaktar va nâmîktar kard va Kîsar-î Arûmâkân shatrô-ayâr (Kha)-tâb Kâvûl-î Hindûkân shâ Tûrk-î Khâkân va avârik sarkhûdâyân-î kûstakö kûstak pavan shlam shîrîn val babâ yâtund hômand.
199. Frajaft pavan drûđ shâđih râmishn. Anôshak rûbân yehevû-nâđ Artakhshîr-î malkân malkâ Pâpakân va Shâhpûhar malkân malkâ Artakhshîrân. Aûharmazd malkân malkâ Shâpûharân-aêtûnö yehevûnâđ aêtûno-tar yehevunâđ.
200. Anôshak rûbân Rûstêm Mitroâpân mûn min pôchinö nipisht bûđ aêtûnö yehevûnâđ.
-

કારનામએ અર્દશીર બાબકાનને.

ચુબરાતી તરબુમે.

- ૦ તે જસ્વી ખોરેહુ વાલા દાદાર અહુરમજ્દનાં નામની મદદથી (આ એ કેતાબ શુર કંઝ છું).
- ૧ બાબકનાં અર્દશીરની તવારીખ*માં એમ લખેલું છે કે ૩મી એલેકેન્ડ્રીનકરનાં મરણ પછી ઈરાન દેશમાં ૨૪૦ હકિમે હતા. ઈસ્પાહાન, પાર્સ, અને તેની નજદીકીની અતરાફે અર્દવાને સરદારનાં હાથમાં હતા.
- ૨ બાબક પાર્સનો સરહદદાર તથા હાકમ હતો, અને [પાર્સની સરદારી પર] અર્દવાનથી નેમાએલો હતો; અર્દવાન [પોતે] ઈસ્તખરમાં

૧. ઈરાનમાં પાર્સ શહેરખાતે એ ધણી રાજ કરતો હતો, અને સાસાની વર્ઠાશના સ્થાપનાર અરદશીરનો મમાવો થાએ.

* પેહેલવીમાં એ બોલ બધી નકલોમાં ફક્ત ૧ જ લખેલો છે. પણ એની વીચેનો ૧ નહીં બેઈએ. સરખાવો ફારસી ۱۰۵, ۱/۴

૨. સીકંદર, જેણે ઈરાનના હખામની વર્ઠાશના છેલ્લા પાદશાહ દરાયસ કોડો માનસને હરાવીને ઈરાનની પાદશાહત મેલવી, ને ઈ. સ. પુ. ૩૩૦ માં ઈરાનમાં યુનાની દોર ચલાવ્યો. જરતોસ્તી ધર્મના દક્ષતરોની બરબાદી સીકંદરે ઘણી કીધી. પેહેલવી દીનકદમાં જણાવે છે કે જ્યારે સીકંદરે ઈરાનપર ચહડાઈ કીધી ત્યારે આપણા પવીત્ર નરડાની બે નકલો બચી રહી હતી, તેમાંની ૧ જ્યારે સીકંદરે પરસીપોલીસનો મેહેલ બાળી નાખ્યો ત્યારે બળી ગઈ.

૩. દક્ષીન ઈરાનમાં તેહેરાનની દક્ષીને આવેલું એક ખુશનુમા શહેર જ્યાં હાલમાંની શાબીતાં ઘરો, બગીચાઓ, નદીઓ વીગેરે છે.

૪. મુખ્ય શહેર ખીલારાકી તખ્તીમાં એ શબ્દને પારસા લખ્યો છે. એ શબ્દ (પર્સ) યાને વાધો એ પ્રાંતમાં ઘણા નીપજેચ તે ઊપરથી નીકળ્યો છે. અને પારસી બોલ પણ એની ઉપરથી નીકળ્યો છે.

૫. ઈરાનનું રાજ સીકંદરે લઈને ત્યાં યુનાની દોર ચલાવ્યા પછી ઈ. સ. પુ. ૨૫૦ માં પારથીઓએ બલવો કીધો ને ઈરાનના મલેક થાયા. અને ત્યાર પછી ઈરાનીઓ આશકાનીઓને તાબે થાયા. અર્દવાન એ આશકાની ટોલાનો એક પાદશાહ હતો. રોમનેનો આરટા બેનુસ પમે.

૬. ઈસ્તખર એ પરસીપોલીસનું ફારસી નામ છે. એ શહેરની બાહર એક બચાવનો કીલ્લો હતો જેને પરસાગદીનો કીલ્લો હેવે નામે ઓળખતા હતા. પાઠલા ગ્રંથકરતાઓ લખે છે કે પરસીપોલીસ પડી ભાગ્યા પછી સાસાની વખતમાં તેની નજદીકીમાં એ ઈસ્તખર શહેર વસ્યું. ઈ. સ. ૬૩૯ માં આરબોએ હુમલો કીધો પછી તેઓએ ઈસ્તખરને બાળી નાખ્યું હતું.

રેહેતો હતો, અને બાબકને કોઈ જાતી નામ ચાલુ રાખનાર ફરજંદ ન હતું.

- ૩ અને સાસાન બાબકનો ચરવૈયો હતો, ને હુમેશાં ગોસ્પંદોના કલપમાં જીંદગી ગુજારતો હતો, ને દારા એ દારાનાં વંજીશનો હતો. અને અલેકઝાંડરના બદ અમલમાં નાહાસીને ભરાઈ રેહેતો હતો. અને કુરદસ્તાની ચરવૈયાઓ સાથે ફરતો.
- ૪ બાબક નહીં જાણતો હતો કે સાસાન દારૈએ દારાનાં તોખમથી જન્મેલો છે.
- ૫ બાબકે એક રાતે *સ્વપનામાં જોયું કે જાણે સુરજ સાસાનનાં માથા-પર પ્રકાશેય ને સાસાનને રોશની આપે છે*.
- ૬ બીજી રાતે હેવું જોયું કે જાણે સાસાન એક સફેદ શૂંગારેલા હાથી ઉપર બેઠેલો છે અને મુલકમાં દરેકજણ સાસાનની અતરાફ ઊભા રહીને તેહને સલામ કરેય તથા તેની વખાણ અને દુવા કરેય.

૧ સોફદરે દારાને હરાવ્યા પછી તેનો (દારાનો) એક “સાસાન” નામનો બેટો હાંદુસ્તાનમાં નાહાસો ગયો ને ત્યાં તેની ૪ પેઢી સુધી સાસાનનું નામ રાખી ગોવાળીઆનો ધંધો કરતા હતા તેમથેનો ૪ થો સાસાન.

૨. કુરદસ્તાન એ કુર્દ લોકોએ વસાવેલો ઈરાનની પશ્ચીમે તથા ટરકી ઈન એશીઆની પૂર્વે આવેલો એક મોહોટો પાહાડી મુલક છે. કુર્દ લોકો જાતે લડાયક અને સ્વભાવે ક્રૂર હોય છે.

૩. શાહનામા મથેનો દારાઈખને દારાબ જો કે આગલા ફારસી ઐયકારો તથા શાહનામામાં એને કયાની વંજીશનો લખી ગયા છે, પણ હાલની વધારે શોધ પ્રમાણે તથા ખીલારોડી તખ્તી પરથી સાબિત થાયું છે કે એ દારા તે હખામની વંજીશનો છેલો પાદ-શાહ હતો જેને “દરાયસ કોડો મેનસને” નામે જાણાયેલો છે. એને સોફદરે ઈ. સ. પુ. ૩૩૦ માં હરાવ્યો ને ઈરાનનું રાજ રૂમી અમલતરે આવ્યું.

* જો એ શબ્દનો અર્થ સ્વપનો કરી થાય છે. પણ એનો ઊચાર બરાબર સીધ થાયો નથી. સરખાવો અરબી لَحْلَح ડાકટર વેસ્ટ એનો ઊચાર “એલમુ” કરે છે.

૪. શાહનામા મથે બાબકે જોએલા બેજ સ્વપનાનો ઇશારો છે. આ એ સ્વપના માટે કસું નથી લખ્યું.

- ૭ ત્રીજી રાતે તેજ પ્રમાણે એમ બેયું કે આતશી “કરોબાએ,” ગો-શરૂપે” (તથા) “બુરજન મેહેર” સાસાનનાં ધરમાં બસેય અને તમાંમ દુન્યાને રોશની આપેછે.
- ૮ (ઊપલા સ્વપનાં બેઈને બાબક) અચરત થાયો, તેણે દાનાઓને તથા બાબની તાબીર કેહેવા વાલાઓને (પોતીકી) આગલ તેડા-વ્યા (અને) ત્રણે રાતના દરેક સ્વપના જે પ્રમાણે બેયા હતા (તે-પ્રમાણે) તેઓ આગલ કહ્યા.
- ૯ બાબની તાબીર કેહેવા વાલાઓએ કહ્યું કે આએ સ્વપનામાં (તમે) જેને બેયાય તે અથવા તે શખસનાં ફરજદોમાંથી એકુ શખસ દુન્યાની પાદશાહીએ પોહોંચશે.
- ૧૦ કારણ સુરજ અને સુફેદ સીંગારેલો હાથી ગાલેબી કુવત અને કુતેહ (દરશાવેય), અને આદર કરોબા દીનતું જ્ઞાન (તથા) મોહોટા આદમીઓ (તથા) મોબદો (દરશાવેય) અને આદર ગોશરૂપ પેહેલવાનો તથા સપેહસાલારો (દરશાવેય), અને આદર બુરજન

૧. એક જાતનો આતશ જે પાદશાહ જમશેદે “ખારજમ” નામના મુલકમાં “ગદમનહોમંદ” નામના પાહાડ ઊપર રચાવ્યો હતો. શાહ ગુસ્તાસ્પે એ આતશને કાબુલસ્તાનમાં રોશન નામના પાહાડ ઊપર રચાવ્યો હતો. (જુલોબૂન દેહશ વેસ્ટ બાબ ૧૭). શાહ ગુસ્તાસ્પના બેટા દસ્તુર પેશોતને એ આતશની જાળવણી કરી. અને એને આતશ કરોબાએ, તથા આતશ ગોશરૂપની મદદથી મુરતીપુજનો નાશ કર્યો. (જુલોબૂન દેહશ વેસ્ટ બાબ. ૩. ૬ ૨૯, ૩૦, ૩૭, ૪૦) એ આતશને અચોર નાનાના ટોલાપર મવકલ ગણેલો છે.

૨. કયાની તોખમના પાદશાહ કએમોસરૂએ એ આતશને અરનવંદ પહાડ ઊપર રચાવ્યો હતો. પાદશાહ કએમોસરૂ જ્યારે દેવ પરસ્તીને તોડવા ગયો ત્યારે એક રોશનબલતો આતશ તેના ઘોડાના કાન ઉપર આવી બેઠો તેથી એનું નામ “ગુશઅરૂપ” રાખ્યું. (જુનદેહશ.) એ આતશની જગો “એચસ્તવર” હતી. એ આતશ પાદશાહ પેહેલવાનો ઊપર મવકલ છે.

૩. શાહ ગુસ્તાસ્પે એ આતશને ખોરાસાનમાં આવેલા રએવંદ પહાડ ઉપર તખ્તન-શીન કર્યો હતો; કે જે પાહાડ પુરતેવીશ્તારૂપાન નામના પાહાડનો એક ભાગ છે. હજરત જરતોશ્તે ગુશ્તારૂપને દીન કબૂલ કરાવી ત્યારે તેને પોતાની પાસે રાખ્યો હતો. (જુલોબૂન દેહશ) એ એડુતો પર મવકલ છે.

મેહેર દુન્યાનાં ખેડુતો તથા બુરજીરો (દરશાવેચ).
(એટલા માટે) આએ તમામ પાદશાહી તે શખસને અથવા તે
શખશનાં ફરજંદાને મલશે.

૧૧ બાબકે જ્યારે તે સખુન સાંલદ્યો ત્યારે એક સખસને મોકલ્યો
અને સાસાનને (પોતાની) સાંખે બોલાવ્યો; અને પુછ્યું કે તું
કોણનાં તોખમ અને ખાનદાનનો છે ? તાહરા વડવાવો અને ને-
આગાનોમાંથી કાઈ હેવો હતો કે જેને પાદશાહી (તથા) સરદા-
રી કીધી ?

૧૨ સાસાને બાબક પાસે પનાહ તથા આસરો માંગેઓ કે મને ઈજ
તથા નુકશાન મા કરતો. બાબકે કબુલ કીધું, અને સાસાને
પોતીકા ભેદ જે હતો તે બાબક આગલ કહ્યો.

૧૩ બાબક ખુશી થાયો અને ફરમાવ્યું કે અમે તુને વધારીશું અને
બાબકે ફરમાવ્યું કે કપરાની બેર તથા પાદશાહી પોશાક તેહેને માટે
(લાવે તેમ ખીદમતગારો) લાવ્યા અને સાસાનને આપ્યો
(અને કહ્યું કે પેહેર).

૧૪ સાસાને તે પ્રમાણે કીધું, અને બાબકે સાસાનને માટે ફરમાવ્યું તેથી
કેટલા એક દહાડા સુધી સારા ખોરાકની મદારતથી તેની પરવરશી
જેમ ઘટે તેમ કરવામાં આવી.

૧. આતશ “ ફરોબા ”, “ ગોશરખ ”, તથા “ બૂરજીર મેહેર ” એ ત્રણે આતશો ને
આપણી દીનમાં અથોર નાન, રપેશતાર, અને વાસ્ત્રીઓશના ટોલાઓ પર મુકરર કી-
ધા છે. જુવો, હમકારાની આફરીન.

૧. ૨૮૫૯ - ૨૮૫૯ - ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨
૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨
૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨

(તે મુરસ દીનશાહની. આફરીન ચોપડી ફ. ૧૩). ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨ ૧૩૧૧૨૨
૨. આ શબ્દ પેદલવીમાં મુજબ કરી છે. પણ ખરૂં પ્રધાવતાં મુજબ પાતખ-
શાહી કરી ગઈએ.

- ૧૫ તેણે પોતીકી છોકરી (સાસાન સાથે) પરણાવી. નસીબ જોગે થવાનું હશે તેથી જલદીથી તે છોડી હામેલા થાઈ; તેણીથી અર્દશીર જનમ્યો.
- ૧૬ બાબકે જ્યારે અર્દશીરનાં અવયવો અને ચાલાકી જોઈ ત્યારે જાણ્યું કે જે સ્વપ્નો મેં જોયો તે ખરો હતો. તેને અર્દશીરને (પોતીકા છોકરા તરીકે કબુલ કીધો, અને મોહોબત રાખીને પાડ્યો).
- ૧૭ અને જ્યારે તે સહમજના વખતની ઊમરે પોહોતો ત્યારે તેને લખવું પડ્યું, સવારી કરવી, તથા બીજા જ્ઞાનમાં હેવો પ્રવીણ કીધો કે તે પાસીની અંદર વિખ્યાત થાયો.
- ૧૮ જ્યારે અર્દશીર ૧૫ વરસની ઊમરે પોહોતો ત્યારે અર્દવાનને ખબર થાઈ કે બાબકને એક છોકરો છે કે જે અકલ (અને) બાહાદુરીમાં પ્રવીણ (તથા) લાયક છે.
- ૧૯ તેને બાબક ઊપર કાગલ લખ્યો, કે હમોએ હેવું શાંભલ્યુંય કે તહ-મુને એક છોકરો છે કે જે લાયક (છે અને) અકલ (તથા) બાહાદુરીમાં ધણો પ્રવીણ છે, હમારી ખાહેશ છે કે તું તહેને હમારી દરબારમાં મોકલે, અને હમારી નજદીક આવે કે જેથી (હમારાં) ફરજંદો (તથા) શાહાન્દાએ સાથે રહે. (અને) જે જ્ઞાન તેહેનામાં છે તેથી ફાયદો તથા લાભ તેનાથી મેલવ્યે.
- ૨૦ અર્દવાન વધારે સ્વતંત્ર હતો કરીને બાબકથી (અર્દવાનના હોકમથી) ઊલટું તથા તેહોકમ રદ કરાઈ શકાયો નહી. તેને તેજ વખતે અર્દશીરને વસ્રયુક્ત કરી ૧૦ નોકરો તથા ધણી એક ઘટ્ટી તથા લાયક ચીજો સાથે તયાર કરીને અર્દવાન આગલ મોકલ્યો.
- ૨૧ અર્દવાને જ્યારે અર્દશીરને જોયો ત્યારે ખુશી થાયો ને પોતાનો પી-

૧. આએ શબ્દ પેહેલવીમાં હાવીતરાંથી લખ્યો છે. ^{موت} મોત હેના વાંચન તથા અર્થ માટે શક છે. જુલો અરબી. ^{موت} موت

૨ “ સંપાપ્ત ” ને બદલે “ સંપાપ્તન ” જોઈએ.

૩. ^{موت} موت = “ અવદ ” એ શબ્દના વાચણ બાબે શક છે.

આરો ક્રીધો અને ફરમાવ્યું કે દરરોજ પોતીકા ફરજંદો તથા ઉમરા-
વો સાથે ચોપગાઝાના શેકારે જાએ; અને અર્દશીરે તે પ્રમાણે ક્રીધું.

૨૨ યજ્ઞદાંની મદદથી શેકારમાં તથા સવારીમાં (તથા) શેતરંજમાં તથા
“ ધીન ” નામની રમતમાં તથા બીજા જ્ઞાનમાં તેઓ બધાઓ કરતાં
અર્દશીર ચહુડતો તથા ગાલેબ હતો.

૨૩ એક દહાડે અર્દવાન (પોતીકા) સવારો તથા અર્દશીરની સાથે
શેકારે ગયો હતો. જંગલમાં એક ગોરખર જાતું હતું, અને અર્દશીર
તથા અર્દવાનનો મોહોટો છોકરો તે ગોરખરની પુઠે દોડ્યા, અને
અર્દશીર (તે જંગલ) માં જઈ લાગો તેને ગોરખરપર એક તીર
હેવો ફેંક્યો કે તીર છેકપર સુધી પેટમાં ગયો ને બીજા બાજુએ ની-
કડ્યો, અને ગોરખર તેજ જગોએ મરી ગયું.

૨૪ અને અર્દવાન તથા સવારો (તે જગોએ) આવી પોહોતા, અને
જ્યારે તેઓએ હેવી તરાહનો માર (બેયો) ત્યારે તેઓ અચરત
થાયા અને પુછ્યું કે આએ શેકાર કાણે ક્રીધો ? અર્દશીરે કહ્યું કે મેં
ક્રીધો છે. અર્દવાનના છોકરાએ કહ્યું કે નહીં. કેમકે (એતો)
મેં ક્રીધો છે.

૨૫ અર્દશીર ગુસ્સે થાયો. તેને અર્દવાનનાં છોકરાને કહ્યું કે મારી તે
મરદાનગી જખરદસ્તી તથા બેશરમી તથા ખોટા ગેરઈનસાકૂથી
(તારી) પોતાની કરારો નહી. આએ જંગલ મજાતું છે અને ગોર-
ખર હાં ધણા છે, હું અને તું હાં બીજા અજમાએશ કરીએ (અને)
આપરો હુંનર અથવા ખાંમી અથવા ચાલાકી દેખડાવ્યે.

૨૬ અર્દવાનને તે સખત લાગેહું (અને) ત્યાર પછી અર્દશીરને
ઘોડા ઉપર બેસવા નહી દીધો તેને અર્દશીરને ધોરોનાં તબેલા તરફ

૧ આ ૧૧ શબ્દ “ નીવ ” કરીને વાંચીએ તો તેનો અર્થ કુવત થાએ. ને તે પણ હયાં
બંદ બેસે.

મોકલ્યો (અને) હોકમ કીધો કે ખબરદાર દહાડે અને રાત ધોરે-
ની આગલથી ચોપગાઓના શેકારે તથા સચ્ચેરગાહે જતોના.

૨૭ અર્દશીરે જન્યું કે અર્દવાન અદેખાઇ તથા બદ ઈચ્છાથી બોલેછે.
તને તેજ વખતે જેમ વાજબી લાગું તેમ એક કાગજ બાબકને લખ્યું.

૨૮ બાબકે જ્યારે કાગલ બેયું ત્યારે ચીંતાતુર થાયો, તેને અર્દશીરપર
જવાબ મોકલ્યો (તેમાં) લખ્યું કે તું દાનાઇથી (કામ) નહી
કીધું; જ્યારે કોઈ બાબદથી તુકસાન નહી થાઈ શકે તેહવી (બાબક)
માટે મોહટાઓ સાથે તંટો કરવો (એ સાઈ કામ) નહી. તે (અ-
ર્દવાન) સાથે તું કઠણ શબ્દો બોલ્યો. હજુરબી (તારો) વાંક કયુલ
કર, (અને) પશીમાનીથી દલગીરી જાહેર કર.

૨૯ કારણ દાનાઓએ કહેલું છે કે નાદાન મરદને જે (તુકસાન) પો-
તાનાં કરવાથી પોહયે છે તે દુશમનબી કરી નહી શકે. (અને)
આએપણુ કહેલું છે કે તે શખસથી તું મગર હાજત મા ચાહ, કે જે
તે સીવાએ ગુજરી નહી શકે^૧.

૩૦ અને તું પોતે જણેય કે અર્દવાન તું, હું, અને દુન્યાનાં ઘણા આદમીઓ
કરતાં તન, જન, તથા પુંજ તથા દૌલતમાં વધારે સ્વતંત્ર પાદશાહ
છે. અને હજુરબી તુંને માહારી સખત તાકીદ આએ છે કે તું મલ-
તીઆપણું તથા તાબેદારી કરે, અને તું પોતાને તેમજ મનેબી
ગુપત (નાખુદ) થવામાં નહી સોંપે.

૩૧ અર્દવાનને એક લાયકીવાલી છોકરી હતી કે જોણીને (અર્દવાન)
ખીજ છોકરીઓ કરતાં વધારે પીઆરી તથા વધારે અજીજ ગણતો
હતો; અને કોઈબી પ્રકારની અર્દવાનની ખીદમત હોય તે તે છો-
કરી કરતી હતી.

૩૨ એક દહાડે જ્યારે અર્દશીર તબેલામાં બેઠો હતો અને તંબોરો વજન-
ડતો હતો તથા ગીત ગાતો હતો તથા ખુશીને ખુરમી કરતો હતો

૧. ૨૯ મા ફકરાનો છેલ્લો ભાગ બરાબર સહમજ નહી પડતો.

ત્યારે અર્દશીરને (પેલી છોકરીએ) જોયો, અને તેહેની ઉપર મોહીત પડી; અને ત્યાર પછી અર્દશીરે પાછી (તેણીની ઉપર) મોહો-
ખત તથા દોસ્તી તથા પીઆર કીધો અને હમેશાં રાતે જ્યારે અર્દ-
વાન બાહાર જાએ અથવા કઢાય સુયે ત્યારે તે છોકરી છુપી રીતે
અર્દશીરની નજદીક જાયે અને સહવાર સુધી અર્દશીરની સાથે રહે,
અને પછી પાછી અર્દવાનની આગલ જાએ.

૩૩ એક દહાડે અર્દવાને દાનાઓ તથા નજુમીઓ જાએ દરબારમાં
હતા તેઓને પોતાની સાંહાળે બોલાવ્યા અને પુછ્યું કે સાતે (ગ્રહો)
અને બારે (રાશીઓ) માં સેતારાઓનાં રહેવા તથા ફરવાની બા-
બતમાં અને શેહેરે શેહેરનાં જમાનાનાં સરદારોની તથા જેહાંનનાં
જેટલાં માણસો (છે તેઓ) ની બાબતમાં, તથા હું અને (મારાં)
ફરજદો તથા અમારાં માણસોની બાબતમાં, તમે સઘળાઓ શું
જુવો છો ?

૩૪ નજુમીઓના સરદારે જવાબમાં કહ્યું કે બારે (રાશીમાં) પડેલા
(સેતારાઓમાં) બ્રહ્મસ્પતી સેતારો પાછો જાયે આયોય તે મંગલ
અને શુકર સાથે હકતરંગની બાબતમાં તથા સીંહ રાશીને ક્રીનારે
આયોય અને બ્રહ્મસ્પતીને મદદ આપેય. અને એટલા માટે હેવું
જણાએય કે એક નવો હાકેમ તથા પાદશાહ જહેરમાં આવશે,
અને તે ધણા સરદારોને મારશે, અને દુન્યાને પાછી એક રાજ્ય તલે
લાવશે.

૩૫ ફરીથી તેઓ (નજુમીઓ) મૌનો સરદાર આગલ આવ્યો (અને)
તેને કહ્યું કે હેવું જણાએય કે કાઠીલી ચાકર આજથી ત્રણ દહાડામાં
પોતીકા ધણીને ત્યાંથી નાહાંસી જશે, તે બુઝોર્ગીએ તથા પાદશાહી-
એ પોહાયશે, અને પોતાના શેઠ ઉપર મુરાદ પામેલો અને ફતેહ-
મંદ થાશે.

- ૩૬ જેવી તેઓએ (નજીમીઓએ) તે વાત અર્દવાનને કહી તેહેવી પેલી છોકરી જ્યારે રાતના અર્દશીરની નજદીક ગઈ ત્યારે અર્દશીર આગલ (તેણીએ પાછી કહી).
- ૩૭ અર્દશીરે જ્યારે તે વાત શાંભલી ત્યારે ત્યાંથી નાહાસી જવાનો વીચાર ઝીધો. તેને પેલી છોકરીને કહ્યું કે અગરજે તારો વીચાર માહારી સાથે ખરો તથા એક મલતો હોય તો હમના આએ ત્રણ શુભ દહાડામાં “કે (જે દહાડાઓને માટે) દાનાઓએ તથા નજીમીઓએ કહેલું છે કે કોઈથી શખસ (એ ત્રણ દહાડાઓમાં) પોતીકા ધણીની આગલથી નાહાસી જશે (અને) તે યુઝોર્ગીએ તથા પાદશાહીએ પોહોંચશે, ” (તેમ આપણે) હાંથી (નાહાસીને) દુન્યા હાથ કરીએ તેમ આપણે કુચ કરીએ; અગર જે ખોદા (ની મેહેરબાનીથી) ઈરાન શેહેરનું ખોરેહ આપણી મદદે પોહોંચે તો આપણે છુટકારો પામીશું (અને) નેક્રી તથા યુખીએ પોહોંચીશું. હું હેવું કરીશ કે દુન્યામાં તાહારા કરતાં કોઈ બીજું વધારે ભાગ્યશાલી નહી હોએ.
- ૩૮ પેલી છોકરી (અર્દશીર સાથે) એકમત થાઈ અને કહ્યું કે હું (તારી દરખાસ્તને) આબાદીની નીશાન તરીકે ગણુંચ, અને તું જે કાંઈ ફરમાવે તે કરું.
- ૩૯ (તે) છોકરી જેમ તેની (રીત) હતી તેમ પાછી પોતાની જગાએ અર્દવાનની નજદીક ગઈ; (અને) રાતે જ્યારે અર્દવાન સુતેલો હતો ત્યારે અર્દવાનનાં ખજનામાંથી હાંદી તલવાર, તથા સુનેરી જીન, તથા મેંઢાનાં ચાંમડાંનો કમરબંદ, તથા સુનેરી તાજ, તથા સુનેરી પ્યાલું, તથા ધણું ઝવેરાત તથા સીકકાઓ, તથા અશરફીઓ, તથા બખતર, તથા બીજી ધણી એક ચીજે લીધી અને અર્દશીરની આગલ લાવી. ✖
- ૪૦ અર્દશીરે અર્દવાનનાં ઘોડાઓમાંથી બે ઘોડા કે જેઓ એક દહાડામાં ૭૦— ફરસંગ જતા હતા, તેઓ ઉપર જીન નાખ્યાં, અને એક

પર પોતે અને એક પર (પેલી) છોકરી બેઠી, અને પાર્સીના રસ્તો પકડ્યો, અને ઝડપથી નાહાંઠાં.

૪૧ અને એમ કહેછે કે રાતે એક ગાંમડાંમાં જઈ લાગાં, અને અર્દશીર બીહીધો કે રખેને ગાંમડાંનાં લોકો બેઝે તો આલખે અને બંદી-વાંન કરે. (તેથી) ગાંમડાંમાંથી નહી પણ ગાંમડાંની એક બાજુથી તેઓ ગયાં.

૪૨ તેઓ (તે) રસ્તે જતાં હતાં (તેટલાંમાં) (ત્યાં) બે ચારતો બેઠેલી હતી (તેણીઓએ) (અર્દશીરને) બેયો તે બેહુ જનીઓએ પોકાર કરીયો કે “ આ સાસાનની આલાદનાં તથા દારાએ પાદશાહની નસલનાં બાબકના છોકરા અર્દશીર બીહી મા. કારણ તું દરેક બંદી-થી છુટકારો પામેલો છે, અને કાઈ શખસ તુંને પકડી શકશે નહી; અને તુંને ઈરાન શેહેરની પાદશાહી ધણા વરસ કરવી પડશે. નદી આવે તાં સુધી ઝડપથી જ અને જ્યારે નદી (તાહરી) નજરે દેખાએ ત્યારે ઉભો ના રહેતો, કેમકે જ્યારે તારાં કદમ નદીની પેલીબેર પડશે ત્યારે તું દુશ્મનોથી નીર્ભય થાશે.

૪૩ અર્દશીર ખુશી થાયો અને ત્યાંથી ઝડપમાં ગીયો.

૪૪ જ્યારે દીવસ હતો ત્યારે અર્દવાંને (પેલી) છોકરીને બોલાવી, અને (તે) છોકરી (તેની) જગોએ નહી હતી.

૪૫ ઘોડાનો રખેવાલ આવ્યો અને અર્દવાંને કહ્યું કે અર્દશીર તહમારા બે ઘોડાઓની સાથે (પોતાની) જગોએ નથી.

૪૬ અર્દવાંને બહુ ડે મારી છોકરી અર્દશીરની સાથે નાહાસી ગઈ. અને જ્યારે તેને ખબરના (માં ચોરી થાવા) ની ખબર સાંભળી ત્યારે દેલમાં અંદેશો કરીયો.

૪૭ તેને નજીમીઆના સરદારને તેડાવ્યો, અને કહ્યું કે જલદી આવ (અને) બેકે પેલો ગુનેહગાર પેલી જનાકાર વેશ્યા સાથે કહી જગોએ ગીયો, અને તેને જ્યારે પકડી શકીશ ?

૪૮ નજીમીઓના સરદારે (થોડો) વાર વીચાર કીધો અને અર્દવાનને જવાબમાં કહ્યું કે “ મેષ શની, તથા મંગલથી જાએછે, (અને) બૃહ-સ્પતી, તથા બુધની સાથે મલેછે, (અને મેશનો) સ્વામી આસમા-નની વચે ઘણો જાએ આવેલો છે (તેથી) હેવું જણાએછે કે અર્દશીર નાહાસી ગયો; અને તેનું મોહ પાર્સની તરફ છે. અગર જો ત્રણ દીવસ સુધીમાં પકડી નહી શકાશે તો ત્યાર પછી પકડઈ શકાવાનો નહી.

૪૯ અર્દવાને તેજ વખતે ૪૦૦૦ સીપાહોને તૈયાર કરીને અર્દશીરની પુઠે પાર્સનો રસ્તો પકડ્યો, અને જ્યારે બપોર થઈ ત્યારે એક જ-ગાએ પોહોતો કે બંથી પાર્સનો રસ્તો જતો હતો. તેને (ત્યાંનાં) (માણસોને) પુછ્યું કે પેલા બે સવારો જોઆ આએ બાજુથી આયા (તેઓને હાંથી જવાને) કેટલો વખત થાયો ?

૫૦ (તે ગામનાં) માણસોએ કહ્યું કે બામદાદમાં જ્યારે ખોરશેદ (પોતીકી) કાર ઉપર લાવ્યો ત્યારે વંટોલીઆની મીસાલે તેઓ ગયા; તેઓનાં કરતાં તું ઘણો જલદી તેઓની પુઠે દોડે તો પણ (તારેથી) તેઓનાં કરતાં વધારે સરસ થવાશે નહી. હમો ધારીએચ કે હવડાં તુલીકમાં ઘણા કાસ જમીન (તેઓએ) પસાર કરી હશે. તહમો તેઓને પકડી શકશે નહી.

૫૧ અર્દવાન (ત્યાં) જરા પણ થોભ્યો નહી અને ઝડપથી ગયો જ્યારે બીજા જગોએ ગયો ત્યારે (ત્યાંનાં) આદમીઓથી પુછ્યું કે પેલા બે સવારો કહ્યે માર્ગે ગયા છે ?

૫૨ તેઓએ કહ્યું કે દક્ષિણ દીશાએ વંટોલીઆના પવનની મીસાલે (તે-ઓ) ગયા, તેઓ તારા કરતાં બેહદ આગલ ગયા.

૫૩ અર્દવાન અજબ થાયો, અને બોલ્યો કે અફસોસ કે (તમો ફક્ત) બે સવારો (છોતે) જનીએચ પણ તારેથી શું થવું ઘટે છે (તે અમોથી જાણી શકાતું નથી).

૫૪ તેણે દસ્તુરને પુછ્યું (ત્યારે) દસ્તુરે કહ્યું કે તે પાદશાહીનું ખોરેહ હુમના સુધી તેને નથી પોહોંચ્યું (તેટલાં) આપણે લાજેમ છે કે દોડયે, એવું બને કે તે ખોરેહ તેહેને પોહોંચે તેની અગાઉ આપણે તેને પકડી શકીએ.

૫૫ અર્દવાન સવારોની સાથે ધણો ઝડપમાં ગયો. બીજે દીવસે ૭૦-કોસ ગયો, તેની સાંમને એક ટોલીનો કાફલો આવતો હતો, અર્દવાને તેઓને પુછ્યું કે “ પેલા બે સવારો (તહમુને) કેહી જગોએ સાંચે મદ્યા ? ”

૫૬ તેઓએ કહ્યું કે “ તહમારી ને તેઓની વચ્ચે ૨૧ ફરસંગ જમીન છે. હુમોને એમ લાગ્યું કે તે સવારોમાંના એકની સાથે એક ધણો દબદબા ભરેલો તથા અપલ મેંઠો ઘોડા ઉપર બેઠેલો હતો. ”

૫૭ અર્દવાને દસ્તુરને પુછ્યું કે તે મેંઠો તેની સાથે જ ઘોડા ઉપર છે તે શું દરશાવે છે ?

૫૮ દસ્તુરે કહ્યું કે “ અર્દશીર જીવતો રહેશે, કયાનીઓનું ખોરેહ તેને પોહોંતું (હવે) કોઈલી વખતે પકડાઈ શકવાનો નહીં; ત્યારે પોતાને તથા સવારોને રંજદા ના કરો, અને ઘોડાઓને રંજદા તથા હલાક ના કરો, અને અર્દશીરનો તે બાબતનો (કાંઈ બીજો) ઉપાય શોધો.

૫૯ અર્દવાને જ્યારે એ પ્રમાણે શાંલદ્યું ત્યારે પાછો ફરીઓ અને પોતાની રાજધાનીમાં આવ્યો. અને ત્યાર પછી સીપાહો તથા લશ્કરને તૈયાર કરીને પોતીકા છોકરાની સાથે અર્દશીરને પકડવાને માટે પાર્સી તરફ મોકલ્યું.

૬૦ અને અર્દશીરે દરીઆના કીનારાનો રસ્તો પકડ્યો. એ પ્રમાણે જતો

૧. બહેરામચરતની અંદર બહેરામઈજદ ૧૦ શીકલમાં માણસોની મદદે પોહોંચે છે તેમાં ૮ મા કરદામાં મેઢાંની સુરતમાં મદદે આવેય એમ લખેલું છે. (જુવો બહેરામચરત. કરદો ૮ મો.) તેમ આ મેંઠો તે અર્દશીરની મદદે આવેલો લાગે છે.

૨. બાલે બાલ અર્દશી પ્રમાણે યાએ. “ પોતાની બેસવાની જગાએ ”.

હતો (તેટલામાં) પાર્સના આદમીઓમાંથી થોડાંએક માણસો કે જેઓ અર્દશીરની દુઃખી થાયાં હતાં તેઓએ પોતાની મતા તથા પુંજ તથા કાયા અર્દશીરની આગલ ધરી, અને એક દીલી (તથા) તાબેદારી જાહેર કરી.

૬૧ અને જે જગોને “ રામશે અર્દશીર ” કરીને કેહેછે ત્યાં જ્યારે (અર્દશીર) પોહોંતો ત્યારે ત્યાં એક મોહોટાં મનનો ઇસક્રહાની મરદ “ બનાક ” નામનો કે જે અર્દશીરના હાથથી નહાસીને તે જગે રેહીઠાણ કરી પડ્યો હતો, તે પોતે (પોતાના) ૬-છોકરાઓ (તથા) ઘણા સીપાહો તથા લશકર સાથે અર્દશીરની નજદીક આવ્યો.

૬૨ અર્દશીર “ બનાકથી ” બીહીધો કે રખેને પકડીને અર્દશીરને હવાલે કરે.

૬૩ પછી બનાક અર્દશીરની આગલ આવ્યો અને સોગન ખાધા, અને બેશકી આપી (વચન આપ્યો) કે જ્યાં સુધી હું જીવતો રહીશ ત્યાં સુધી હું પોતે (માહારાં) ફરજંદો સાથે તાહારે તાબેદાર રહીશ.

૬૪ અર્દશીર ખુશી થયો, (અને) તે ગામડાને “ રામશે અર્દશીર ” નામ રાખવા ફરમાવ્યું.

૬૫ “ બનાક ” ને સવારોની સાથે તે જગાએ છોડીને પોતે દરીઆ કીનારે ગયો.

૬૬ જ્યારે તેને (અર્દશીર) દરીઓ નજરે જોયો ત્યારે યજ્ઞદાંતાં શુકરાના કીધા, અને ત્યાંનાં ગામનું નામ “ બનાક અર્દશીર ” રાખ્યું (અને) દરીઆ (ના કીનારા) પર ૧૦ આતશ બેહેરામો પરથવા ફરમાવ્યું; અને ત્યાંથી પાછો બનાક તથા સવારોની આગલ આવ્યો, અને સીપાહોને તૈયાર કરીને સવાબકાર આદર ફરોબાગની દરગા-

૧. શાહનામામાં “ તબાક જંગી ” અસલ પેહેલવી ૧૫૫૧ ને ફારસીવાલાઓએ તબાક વાંચવાથી નામમાં ફેર પડ્યો છે.

૨. અસલના પાદશાહ પેહેલવાનો જ્યારે પોતાનાં કામોમાં મુરાદમંદ થાતા હતા તે વખતે દીનને લગતા ધરમખાતાંઓ તથા આતશ બેહેરામો રચાપતા હતા તેની આવે ગવાહી છે. હાલના આપણા સેધ્યાઓ એમ કરેછે કે ?

હે ગયો, અને તેહની પાસે મુરાદ મોગી, અને ત્યાર બાદ અર્દવાન સાથે લડાઈ કરવા ગયો. અને તે બધા અર્દવાનના સીપાહોને કતલ કીધા, (અને) માલ, ખજનો, તથા ઢોરો તથા તમામ ચીજ તેની પાસથી છીનવી લીધી, (અને) પોતે “ ઈસ્તખર ” (આવીને) બેઠા.

૬૭ કેરમાન તથા મકરેસ્તાન (તથા) પાર્સ (અને) આબુબા-
બુના સીપાહોને ઘણી સંખ્યામાં જમા કીધા (અને) અર્દવાન
સામેને લડાઈ કરવા મોકલ્યા.

૬૮ ચીઆર મહીનાં (સુધી) દરરોજ લડાઈ તથા કતલ ઘણી થાઈ.
અર્દવાને આબુબાબુ (નાં શેહેરો) જેવાંકે રૂએ દોબાહવંદ, કેરમા-
ન, તથા પદશખ્વારગરથી સીપાહો તથા લશકર મંગાવ્યું.

૬૯ કયાનીઓનું ખોરેહ અર્દશીરની સાથે હતું તે સખબથી અર્દશીરે
ફતેહ મેલવી; તેણે અર્દવાનને કતલ કીધો, અને તમામ માલ તથા
ખજનો અર્દશીરનાં હાથમાં આવ્યો અને અર્દવાનની બેટીને પોતા-
ની બાયડી કીધી.

૭૦ તે પાછો પાર્સ આવ્યો અને એક શેહેર કે જેનું નામ “ ખોર એ-
અર્દશીર ” કરીને બોલાય છે તે વસાવ્યું. એક મોહોટો તલાવ ખો-
ધીઓ, (અને) તેની મારફતે (શેહેરની અંદર) ચાર નેહેરોનું

૧. અસલી ઇરાની પાદશાહો લડાઈપર ચા બીજે કામે જવા આગમચ પોતાના કેબલા સનમુખ આવીને અહુરમજદથી મુરાદ ચાહાતા હતા.

૨. કેરમાનનો પ્રાંત ઇરાની આખાતની ઈશાન ખુને અને પાર્સની પૂર્વ બાજુએ આવ્યો છે. એનો કોરુટા તરફનો ભાગ પાહાડી ને ચોડો રેતાલ છે. એ પ્રાંતમાં ખેતીને મટે નેહેરો ખોદીને પાની ચલાવવામાં આવતું હતું.

૩. મકરાન, અથવા ગેદરુસીઆને નામે હાલ એલખાતો પ્રાંત અરબી સમુદ્રની ઊતર કરમાન્યાની પુર્વ અને સીધુ નદીની પશ્ચીમ દીશા તરફનો ભાગ એપ્રાંતે ઘેરાયો હતો.

૪. તેહેરાનની દક્ષીને આવેલું શહેર. આપણા હજરત જરેતોસ્તની જન્મ ભુમી એ હતી. એ આજરબીજનમાં જબાર નામના પરવતમાંથી દરજીક નદીને કાંઠે આવ્યું હતું.

૫. કાર્થાઅન સમુદ્રની દક્ષીને આવેલો પાહાડી મુલક. બુનદેહેશમાં એ પાહાડને ગી-
લાનની બાજુએ તપરેસ્તાનમાં આવેલો જણાવ્યો છે.

૬. ખુ = નો અર્થ અટકલે “ લશકર ” કરી કીધો છે.

પાણી લાવ્યો. ગોફાઓમાં આતશ પરઠ્યા, મોહટા પાહાડો ખોદ્યા, ફલદ્રુપ કરનારી નદીઓ ચલાવી, ઘણા શેહેરો હાથ કીધાં, સારી આબાદાની કીધી, અને ઘણા આતશ બેહેરામો પરઠવા ફરમાવ્યું.

૭૧ ત્યાર પછી ઘણા સીપાહો તથા બુધ્દી પેહેલવાનો એકઠા કીધા, અને મીડીઆના કુરદોની સામણે લડવા ગયો, ઘણી ખુનરેજ લડાઈઓ થઈ, અને અર્દશીરના સીપાહોએ અતંગ હાલત ભોગવી.

૭૨ અર્દશીર પોતાના સીપાહોથી પરેશાન થાયો; અને રાતના એક બીયાબાનમાં જઈ લાગો કે જ્યાં બીલકુલ પાણી તથા ખોરાક ન હતો. અને (અર્દશીર) પોતે તમામ સવારો તથા ઘોડાઓ સાથે ભુખ્યો તથા પ્યાસો થાયો.

૭૩ તેને દુરથી ભરવાડોનો આતશ જોયો, અને અર્દશીર ત્યાં ગયો. એક બુઢા શખસને ત્યાં જોયો કે જે ગોસ્પંદો સાથે જંગલમાં (તથા) પાહાડોમાં રહેતો હતો. અર્દશીર તે રાતે ત્યાં રહ્યો; અને બીજે દહાડે તે લોકોથી રસ્તો પુછ્યો.

૭૪ તેઓએ કહ્યું કે હાંથી ત્રણ ફરસંગપર એક ગામ છે. ઘણું ખુશકારક તથા ખુશકલ માણસોને તૃપ્તી બીસીઆર છે.

૭૫ અર્દશીર તે ગામ તરફ ગયો, (અને) માણસ મોકલીને પોતાના તમામ સવારોને (પોતાના) મુકામપર બોલાવ્યા.

૭૬ અને મીડીઆનાં સીપાહોએ એમ ધાર્યું કે “ (હવે) આપણે અર્દશીરથી બીલકુલ વગર ધાસ્તીના થાયા છીએ; કારણ આજેજથી (અર્દશીર) પાછો પાસ ગયો. ”

૭૭ અર્દશીરે ૪૦૦૦ માણસોને તૈયાર કીધાં, (અને) તેઓ ઉપર રાત્રે છાપો માર્યો. અને કુરદ પેહેલવાનોમાંથી ૧૦૦૦ ને કતલ

૧. બુલુલ એસીસ્તાનનું શેહેર. રૂસ્તમ તથા બલનું મુલક.

૨. એ સીરીઆનો પુરાતન મુલક, પરસીસની ઊતરે છે. બીલારોકી તખ્તીમાં એ મુલકને માડને નામે ઓલખ્યો છે. હયાંના લોકોએ અસલી જરેતોરતી મજહબમાં ઘણી સુતપરસ્તીઓ દાખલ કીધી હતી.

ક્રીધા, (અને) બીજાંએને જખમી તથા બંદીવાન ક્રીધા ; અને કુરદ પેહેલવાનો પાસેથી ધણે માલ તથા ખજનો (લઈને તેઓનાં) છોકરાઓ, ભાઈઓ, (તથા ફરબંદો સાથે પાર્સ તરફ રવાના ક્રીધા.

૭૮ (રસ્તા) માં કેરંમનાં હાકિમ હફતાનબોખનાં સીપાહો તેઓને સાથે થાયા, (અને) તે બધો માલ (તથા) ખજનો (તથા) તમામ ચીજો અર્દશીરનાં સવારો પાસેથી લીધીને કુરારાન (નાં કીલ્લા) માં જપત ક્રીધી, કુરારાન કે જ્યાં કેરમનું મથક હતું ત્યાં (તે બધી લુટ) લાવ્યો.

૭૯ અર્દશીર એવા વિચારમાં હતો કે અરંમ (આરમીનીઆ) તથા આજરબાઇબન તરફ જઈ. કેમકે તેઓ પણ હફતાન બુક્તના બેટાઓએ અર્દશીરના સીપાહો ઉપર જે જસ્તી ગુજારી અને નુકસાનો ક્રીધાં તે અર્દશીરે સાંભલવાથી તેણે અંદેશો ક્રીધો કે પ્રથમ પાર્સનું કામ સુધારવું જોઈએ, અને દુશમનોથી નચીત થવું જોઈએ, અને પછી બીજાં શેહેર સાથે મશગુલ થવું. હવે તે હાંગામમાં કુરારાન મધે તે એવો બળવાન અને જખરદસ્ત હતો કે તેના ૫૦૦૦ સીપાહો

૧. કેરમ યાને ક્રીડો. એ ક્રીડાની હકીકત ફીરદોસીના શાહનામામાં હેવી આપી છે કે કબીરા ગામનાં પાહાડપર તે ગામના હાકિમ “ હફતવાદ ” ની બેટી વણવાનું કામ કરતી હતી. હફતવાદની બેટીના હાથમાં એક ફલ આયું તેમાંથી એક ક્રીડો નીકળ્યો જે ક્રીડાને તે છોકરીએ રૂમા રાખીને પાલ્યો ને તે વધીને એક રાક્ષસી કદનો થાયો લોકો તે ક્રીડાની માનતા કરવા લાગા ને હફતવાદે કબીરામાં એક કીલ્લો બાંધીને ત્યાં તે ક્રીડાને રાખ્યો. ને એ કેરમ ઉપરથી કેરમાન શેહેરનું નામ પડેલું છે.

૨. અરમીન્યાનો પ્રાંત પુર્વે એરીવાનના જીલ્લાથી પશ્ચીમે કીજલઈરમાક નદી સુધી લાંબો ચાલ્યો હતો. એની ઉતરે આર્ધબીરીયાનો પ્રાંત, પુર્વે કેરપાઅન સમુદ્ર, અને દક્ષિને સીરીઆના પ્રાંતો છે. આરમીન્યામાં પાહાડો ઘણા છે.

૩. મીડયાનો એક નાહાનો પ્રાંત તે આજરબીબન છે. એ જગાપર મીડ લોકોએ ઘણા આતશખાના પરકયાં હતાં. એનું બીજું નામ “ એત્રોપેટની ” છે.

૪. હફતવાદને ૭ બેટા હતા તેથી એનું એ નામ પડ્યું હતું. એ કુરારના કીલ્લાનો હાકિમ હતો.

- હતા કેમકે તેણે એકલાએ આબુબાબુએ એકએક બેટાને સીંધ, મ-
કરૈન અને “ ગેદરસ ” (ગેદરસીઆ) માં મોકલ્યા હતા.
- ૮૦ અર્દશીર સીપાહ અને લશ્કરને આબુબાબુથી પાછું અર્દશીર
(ખુરેહ) માં લાવ્યો, અર્દશીરના સીપાહો (તથા) પેહેલવાનો
અતરાફથી પાછા અર્દશીરની આગલ આવ્યા.
- ૮૧ હકૂતૌનબેખ્તે પોતાના તમામ સીપાહોને પાછા (પોતાની) દર-
બારમાં બોલાવ્યા. અર્દશીરે ઘણા સીપાહોને સરદારોની સાથે કે-
રમની લડાઈએ મોકલ્યા.
- ૮૨ કેરમના રખેવાલોએ બધો માલ (તથા) ખબનો (તથા) તમામ
ચીજો “ કુરારાન ” ના કોટ તથા કીલ્લામાં મુકી; અને પોતે પાહ-
ડો તથા ભાગેલી જગાઓમાં સંતાયા હતા.
- ૮૩ અને (તેઓનાં સંતાવાની) અર્દશીરનાં સવારોને ખબર ન હતી,
તેઓ “ કુરાર ” નાં કીલ્લાની નીચે પોહોતા, અને કીલ્લાને ઘેરો
ધાલ્યો.
- ૮૪ અને જ્યારે રાત પડી ત્યારે “ કેરમ ” ના સીપાહોએ તેઓની
ઉપર છાપો મારેઓ અને શબ્દોન કીધું, અર્દશીરના સીપાહોમાંથી
ઘણા એકોને કતલ કીધા. અને ઘોડા તથા હત્યારો તથા લડાઈનો
સામન (તથા) તમામ ચીજો તેઓની પાસથી છીનવી લીધી;
(અને) તેઓને તરાહ તરાહની રડાપીટ (તથા) કલ્લા કરતા
ખાલી (હાથે) નાગા પાછા અર્દશીરની આગલ મોકલ્યા.
- ૮૫ અર્દશીરે જ્યારે એ પ્રમાણે જોયું ત્યારે ઘણો દલગીર થાયો, (અને)
શેહેરે શેહેર તથા જગો જગોથી સીપાહોને (પોતાની) દરબારમાં
બોલાવ્યા, (અને) પોતે ઘણા સીપાહોની સાથે “ કેરમ ” ની

૧. હાંદુસ્તાનની પશ્ચીમે આવેલો સીંધુ નદી આગલનો મુલક.

૨. મકરાન અથવા ગેદરસીઆ ઈરાન તથા બલુચીસ્તાનનો મુલક અરબી સમુદ્રની
ઊત્તરે, કરમાન્યાની પૂર્વે, અને સીંધુનદીની પશ્ચીમ દીશા તરફ એ મુલક આવેલો છે.
એ મુલકના લોકો ઘણા જંગલી હતા ને તેઓને ખેતીવાડાનું કામ પણ માલમ ન હતું.

૩. શાહનામામાંનો હકતવાદ.

લડાઈએ ગયો, અને જ્યારે “કુરાર” ના ક્રીડલા આગલ પોહોંતો ત્યારે “કરમ” નાં સીપાહો બધા ક્રીડલામાં બેઠેલા હતા, અર્દશીર ક્રીડલાની અતરાફ બેઠો.

૮૬ અને “કરમ” નાં સરદાર હકુતાન બોખ્તને ૭ બેટા હતા અને દરેક બેટાને ૧૦૦૦ માણસો સાથે દરેક શેહેરપર મુકરર કીધો હતો.

૮૭ તે વખતે (હકુતવાદ) નો એક છોકરો જે “અરખસ્તાન” માં હતો તે “અરબો” તથા “મીસરીઓ” માંથી ઘણા સીપાહોની સાથે દર્યાના રસ્તાપર આવ્યો, અને અર્દશીરની સાથે લડાઈ કરવા ઉભો. અને “કરમ” નાં સીપાહો જેઓ ક્રીડલામાં હતા તેઓ સઘલા બાહર આવ્યા, અર્દશીરના સવારો સાથે જીવપર આવીને સખત ઝઘડો તથા લડાઈ કીધી; અને બેઉ બાજુનાં (સીપાહો) માંથી ઘણા માર્યા ગયા.

૮૮ અને “કરમ” નાં સીપાહો બાહર આવ્યા (અને) તેઓએ (અર્દશીરનો) (બાહર જવાનો) માર્ગ હેવો બંધ કીધો કે અર્દશીરના સીપાહોમાંથી કોઈ શખસ બાહર જઈ શક્યો નહી, તથા તેઓ પોતાનું ખાવાનું (તથા) જનવરોનો ખોરાક લાવી શક્યા નહી; અને ભુખમરાથી તમામ આદમીઓ તંગી તથા લાચારીમાં આવી ગયા.

૮૯ “મીનો કે અનોશકે પાદાને” લી જ્યારે પાર્સીશી શાંભલ્યું કે અર્દશીરે કરમની રાજધાનીમાં કરમના સીપાહોપર કુતેહ નહી મેલવી ત્યારે તે સીપાહો તથા પેહેલવાનોને તૈયાર કરીને અર્દશીરની રાજધાનીમાં ગયો અને અર્દશીરનો તમામ માલ, ખજૂનો (તથા) દોલત લઈ ગયો.

૯૦ જ્યારે તેને (અર્દશીરે) “મીનોક” ની તથા પાર્સના બીજા માણસોની હેવી તરાહની બેવકાઈ શાંભલી ત્યારે થોડોવાર તેનો વિચાર

ક્રીધા (અને મનમાં ધાર્યું) કે કરમના ઝગડાથી હાથ ઉઠાવેા બે-
ઈએ. (અને) પછી તે મીત્રોકની સાથે ઝગડો તથા લડાઈ
કરવા ગયેા.

૯૧ તેણે તમામ સીપાહોને પાછા (પોતાનાં) મુકામ ઉપર બોલાવ્યા
અને સરદારોની સાથે મસલેહત ક્રીધી; અને પોતાનો તથા સીપાહો-
નો છુટવાનો ઈલાજ શોધ્યો.

૯૨ ત્યાર બાદ ખાનું ખાવા બેઠો એટલામાં એક તેજ તીર (કુલાલના)
ક્રીડલા પરથી નીચે આવ્યો (અને તે તીર) છેક પર સુધી એક
બકરું ખુમચાપર હતું તેની ઉપર બેઠો.

૯૩ અને તીર ઉપર એમ લખેલું હતું કે, “આએ તીર કરમના નામદાર
શરદારના સવારોએ ફેંકીઆ છે, હમુને લાજમ નથી કે તહમો જેવા
મોહોટા માણસ (હમારે હાથે) માર્યા જયો, તેથી હમોએ આએ
બકરાંપર તીર માર્યો છે. ”

૯૪ અર્દશીરે જ્યારે એ પ્રમાણે બેયું ત્યારે સીપાહોને ત્યાંથી ઊપાડીને
(આગલ) ચાલ્યો.

૯૫ કરમના સીપાહો અર્દશીરનીપુઠે દોડ્યા, (અને) બીજા જગોએ
તેઓની ઉપર હેવો ઘેરો નાખ્યો કે અર્દશીરના સીપાહો (ત્યાંથી
આગલ) જઈ શક્યા નહી.

૯૬ અર્દશીર પોતે એખલો દરીઆને ક્રીનારે પડ્યો. અને એમ કહેછે
કે કયાંની ખોરેહ દુર હતું તે અર્દશીરની આગલ આવી ઊભું અને

૧. આપણી દીનમાં એ કયાની ખોરેહને આરાધેલું છે. સીરાજઅરસતમાં ૪ ખોરેહને નામ
લઈને આરધાના ક્રીધા છે. ઈરાની ખુરેહ, કયાની ખુરેહ, અખરેત ખુરેહ. અને જરતોશતનું
ખુરેહ. જમયાદયશતમાં જણત્રિય કે હોરમજદને ખોરેહ છે, અમશારપદોને ખુરેહ
છે, તથા પેશદાદી વંડીશના હોશંગને હતું, પછી જમશેદને હતું, પછી જ્યારે તે જુહું બોલ્યો
ત્યારે તે તેનું ખુરેહ જતું રહ્યું અને તે પછી ફરેહુન ઊપર વલગયું પછીનરીમાન કેરશા-
રપની ઉપર, પછી કેકાબાદની ઉપર કયે અપીવંહે ઊપર કએકાગિસ ઊપર કે અરશન
ઊપર કએપસીન ઊપર, કેબીઆરશન ઊપર, કેસીઆવરશન ઊપર કએખુસેરા
ઊપર અને પછી જરતોશત પર તે ખોરે ચોહોટયું.

હંહુ હંહુ ચાલતું હતું, કે જેથી અર્દશીરને તે દુશ્મનોના હાથમાંથી વગર ઈજ્જતે ખરાબ માર્ગની જગામાંથી બાહર લાવ્યું. (અને) એક ગામડું જેને “ માન્દ ” કરીને કહે છે ત્યાં તે પોહોંચેઆ.

૯૭ રાતના બે ભાઈઓ એક “ બુર્જક ” અને એક “ બુર્જઆનો ” ના-મના હતા તેઓનાં ઘરમાં ગયો, અને તેઓને કહ્યું કે “ હું અર્દશીરના સવારોમાંનો એક છું, કે જે કેરમની લડાઈથી લાચારીમાં આવ્યોછું, અને આજનો દહાડો ઉતારો આપવા ફરમાવો, અર્દશીરના સીપાહોની ખબર આવે કે કહી જગોએ તેઓ પડીઆચ ત્યાં સુધી. ”

૯૮ તેઓએ ઘણા અફસોસથી અર્દશીરને કહ્યું કે, “ દુષ્ટ ગનામીનો પર-લ્યાનત હોજે કે તેને આએ ખુંતને હેવો ફતેહમંદ તથા જેરાવર બનાવ્યોએ કે (તેહેની) અતરાફના તમામ માણસોને અહુરમજદ તથા અમશારપંદોની દીનથી ગુમરાહ કીધા છે; અને અર્દશીર જેવો મોહોટો હાકિમ તેહેના તમામ સીપાહોની સાથે તે દુશ્મનો તથા દરવંદો તથા બુત પરસ્તોને હાથે પુરો આજેજીએ પોહોંચ્યો છે. ”

૯૯ તેઓએ અર્દશીરના ઘોડાને પકડ્યો (અને) ઘરમાં લઈ જઈને તબેલામાં બાંધ્યો, (અને) ઘડી તથા ઘાસ અને “ અસપસ્ત ” (નામનો પાવો ખવારીને) સારી રીતે (તેની) બરદાશત કીધી.

૧૦૦ અને અર્દશીરને બેઠકની જગાપર રીત પ્રમાણે લઈ જઈને બેસાડ્યો. અને અર્દશીર ઘણો ગમગીન હતો, અને વિચાર કરતો હતો.

૧૦૧ અને તેઓએ (યાને બેહુ ભાઈઓએ) દરૂન ઈજ્જઆ અને અર્દશીરને અરજ કીધી કે “ રૌટલી (ખાવા) ની બાજે ધરીને

૧. પેલા કીડા જે માતીને રાક્ષસ જેવો થાયો હતો તે.

૨. અસલના આપણા પાદશાહ પેહેલવાનો બાજ ધરીઆ વગર સુંઘરમાં કે સું મુસાફરી-એ ખાનું ખાતા ન હતા તેનો આ દાખલો છે. સાસાની પાદશાહ યજ્ઞદેજરદ શેહેરયારને માટેબી કહે છે કે જ્યારે તે દુશ્મનોથી આજેજ યદને નાહો તે વખતે તેને એક લોટ દલ-નારના ઘરમાં આસરો લીધો. ને તે બહુ ભુકા થાયો હતો તો પછી ખાનું ખાવાની બાજ ધર-વાને માટે બરસમ ન હતી તેથી તેને પેલા આટો દલનારને અગીઆરીમાં મોકલ્યો કે ત્યાંથી બરસમ લાવે, ને ત્યાર પછી બાજ ધરીને ખાનું આએ.

ખાતું ખા, અને ગમ તથા શોક નાં રાખ; કારણ અહુરમજ્દ અને અમશાસ્પંદો આએ ચીજનો ઈલાજ શોધશે, અને તેઓ આએ બીગાડાને એ પ્રમાણે રેહેવા નહી દેશે; કારણ બેહાક તથા તુરાની અફરાશીઆબ તથા રૂમીસેકંદરના જીલમ સાથે આખેરેલી યજ્ઞ-દાં તેઓથી રાજ ન હતો, તેઓને પોતાનાં તેજ તથા પોતાનાં ખોરેહથી હેવા ગુપ્ત અને નાબુદ કીધા કે તે (આખી) દુન્યાને રોશન છે. ”

૧૦૨ અર્દશીર તે સખુતથી મનમાં મધન થાયો, (અને) બાજ ધરીને ખાતું ખાધું. તેઓની પાસે દારૂ ન હતો પણ દુધ (અથવા સાકર) આગલ લાયા અને મીયજ્દ ચલાવી આફરીગાન કીધું.

૧૦૩ અર્દશીર તેઓની ભલાઈ તથા દીનદોસ્તી (તથા) એકદીલી તથા તાબેદારી ઉપર બેશક થાયો. તેને પોતાનો ભેદ “ યુર્જ તથા યુર્જઆત્રો ” ને આપ્યો અને કહ્યું કે “ હું પોતે અર્દશીર છું. હવે આએ જુઓ કે આએ કેરમ તથા તેહના સવારોનો નાશ કરવાનો ઈલાજ કેહેવી રીતે શોધવો બેઈએ ? ”

૧૦૪ તેઓએ જવાબમાં કહ્યું કે “ તહમુને ઈરાન શેહર મેલવવાને માટે હમારાં તન, તથા જન, તથા ધન, દોલત, બાઈડી, તથા છોકરાં (તથા) ઓલાદ હમુને આપવી પડેતો આપીશું.

૧૦૫ પણ હમો એમ ધારીએય કે આએ દરજનો ઈલાજ આએ પ્રમાણે શોધી શકાશે કે એક રીતે તુંને પોતાને હમો એક દુરદેશના મરદ જેવો કાગળ પોહચાડવા બનાવ્યે, અને તું પોતાતું તન તેની (યાને કેરમ) ની બંદગી અને સેવામાં મશગુલ રાખે.

૧૦૬ અને બે દીનથી વાકિફગાર શાગેરદો ત્યાં લઈ બેઈએ, અને યજ્ઞ-

૧. બેહાક, અફરાશીઆબ તથા સીકંદર એઓ જીલમી તથા ઘાતકી હતા અને અશો માનસોને હેરાન કરતા હતા, પણ યજ્ઞદાએ તેઓને કેહેવી શીકસ્ત આપી તેમ એ કેરમના બુન પરરોતોમી ઊંધા પડશે.

૨. ખાતું એ શબ્દના અર્થબાબે શક છે.

દાની મદદથી યજ્ઞદાની તથા અમશાસ્પદાની ઇજ્ઞશને તથા આ-
રાધના કરીએ, અને જ્યારે તે ડેરમનો ખોરાક ખાવાનો વખત
થાએ ત્યારે એમ કરીએ કે તું તાવેલું કાંસું તૈઆર રાખે અને તે
દરજનાં મોઢામાં રેડે એટલે તે મરી જશે. અને તે ગેબી દરજને
યજ્ઞદાની ઇજ્ઞશને તથા આરાધનાથી મારી શકાશે, અને તે તન-
વાલા દરજને તાવેલાં કાંસાંથી મારી શકાશે.

૧૦૭ અર્દશીરે તે (વાત) પસંદ કીધી, અને ખુબ તરીકે ગણી. અને
બુર્જ તથા બુર્જ આત્રોને કહ્યું કે “ હું આએ કામ તમારી મદદથી
કરી શકીશ. ”

૧૦૮ તેઓએ કહ્યું કે “ જે કામ કે તહમો ફરમાવો તેને માટે હમો હ-
મારા તન (તથા) જન આપીએ. ”

૧૦૯ અર્દશીર ત્યાંથી પાછો “ ખોરેહ અર્દશીર ” ગયો અને “ મીત્રોકે
અનોશે પાદાન ” ની સાથે લડાઈ કીધી અને મીત્રોકને માર્યો, (અને
તેહેના) શેહેરો, જગાઓ તથા માલ ખજાનો, તથા તમામ ચીજ
પોતે હાથ કીધી.

૧૧૦ એક શખસને મોકલીને બુર્જ તથા બુર્જ આત્રોને ડેરમના સરદાર-
ની સાથે લડાઈ કરવાને માટે પોતાની પાસે બોલાવ્યા; (અને)
તેઓ સાથે મસલેહત કીધી; અને ઘણા પૈસા તથા દીનાર તથા
કપડાં લીધાં અને પોતે ખોરાસાનનાં (રેહેવાસી) નો લેખાસ
લીધો; અને બુર્જ (તથા) બુર્જ આત્રોની સાથે કુલાલનાં કીલ્લાનાં
મથક આગલ પોહોતો, અને (કીલ્લાનાં લોકોને) કહ્યું કે “ હું
એક ખોરાસાનનો મરદ છું, અને આએ બુર્જોર્ગ ખોદા પાસે એક
મુરાદ ચાહું છું તેથી તેની દરગાહમાં પરસતેશ કરવા આવ્યો છું. ”

૧૧૧ તેઓ બુત પરસતોએ અર્દશીરને પેલા બે શખસો તથા માણસો
સાથે દાખલ કીધો અને ડેરમનાં મકાનમાં (તેઓના ઉતારાની)
જગા કીધી.

- ૧૧૨ અર્દશીરે ત્રણ દહાડા તે પ્રમાણે કરમની પરસતેશ ક્રીધી, તથા તા-
બેદારી બહેર ક્રીધી; અને પેલા પૈસા તથા દીનાર તથા કપડા
(ત્યાંના) પુંબરીઓને આપીઆં (અને) હેવું ક્રીધું કે દરેક
જના જેઓ તે ક્રીદલામાં હતા તેઓ અચરત થયા, અને તારીફ
કરનાર થયા.
- ૧૧૩ પછી અર્દશીરે કહ્યું કે એ પ્રમાણે ભલું થાયે જે કરમને ત્રણ દહા-
ડા હું પોતાને હાથે ખોરાક ખવાઈં તો. (કરમનાં) પુંબરીઓ
તથા ખીદમતગારો (તેની માંગણીને) એકમત થયા.
- ૧૧૪ અર્દશીરે એક શખસને મોકલ્યો અને ૪૦૦૦ હોશીઆર તથા
બંદેશાન સીપાહોને (બોલાવી મંગાવ્યા), (અને) તે જગોની
અતરાફ ભાગેલી પાહાડોની જગાઓમાં સંતાવા ફરમાવ્યું, અને
હોકમ ક્રીધો કે આસ્માન રોજે જ્યારે કરમનાં ક્રીદલામાંથી ધુમાડું
નજર પડે ત્યારે મરદાનગી તથા ચાલાકી કરવી, અને ક્રીદલાના
તલીઓ આગલ આવવું.
- ૧૧૫ (અર્દશીરે) પોતે તે દહાડે તાવેલું કાંસું (તૈયાર) રાખ્યું, અને
“ બુર્જ ” તથા “ બુર્જઆત્રો ” એ યજ્ઞદાંની ઈજ્જતને તથા
આરાધના ક્રીધી.
- ૧૧૬ અને જ્યારે ખાવાનો વખત થાયો ત્યારે કરમે દરરોજની માફક
પોકાર ક્રીધો. તેહેની આગમજ અર્દશીરે પેલા બુત પરસ્તોને તથા
ખીદમતગારોને નાશતો ખવારીને મરત તથા બેલાન ક્રીધો હતા.
- ૧૧૭ પોતે પોતાના નોકરો સાથે કરમની આગલ ગયો (અને) પેલું
ગાયે બેલતું તથા ગોરપંદોનું લોહી દરરોજના કાયદા પ્રમાણે કર-
મની આગલ લઈ ગયો, અને જેવું લોહી પીવાને માટે મોહોડું
બિધાયું તેવુંજ અર્દશીરે તાવેલું કાંસું કરમનાં મોહોડાની અં-
દર રેડ્યું.
- ૧૧૮ જેહેવું કાંસું કરમનાં તનમાં ગયું તેહેવોજ તેનાથી હેવો એક ડરા-

મનો આવાજ બાહેર નીકળ્યો કે ક્રીસ્તાની અંદરના તમામ લોકો ત્યાં આવી પોહાંતા અને ક્રીસ્તામાં ઘભરાટ મચ્યો.

૧૧૯ અર્દશીરે ઢાલ તથા તલવારપર હાથ માર્યો, અને તે ક્રીસ્તામાં મોહોટી કાપા કાપી તથા કતલ કીધી. અને હોકમ કીધો કે આતશ સલગાવે, કે જેથી ધુમારો પેલા સવારોની નજરે પડે.

૧૨૦ ખીદમતગારોએ તે પ્રમાણે કીધું. અને જે સવારો કે પાહાડમાં (સંતાયા) હતા તેઓએ જ્યારે આવે (ધુમાડ) ક્રીસ્તામાં જોયું તેવાજ દોડતા ક્રીસ્તાનાં મથક આગલ અર્દશીરની મદદે આવ્યા. અને ક્રીસ્તાની પાર પર પડ્યા અને યુમ પાડી કે “ફતેહ હોજે બાબકના છોકરા શાહનશાહ અર્દશીરની ” અને પછી તે સીપાહોએ (પોતાની) તલવારો કામે લગાડી.

૧૨૧ અને ક્રીસ્તાના સરદાર અને હુરએક જણ માર્યો ગયો અથવાતો તે ઝડપથી નહાસતાં અને લડાઈની કાપાકાપીમાં ક્રીસ્તા ઉપરથી પડીને મરણ પામ્યો અને બીજાઓએ પનાહ માંગી (અને અર્દશીરની) ખીદમત તથા તાબેદારીમાં આવ્યા.

૧૨૨ અર્દશીરે પેલો ક્રીસ્તો ખોધીને વેરાન કરવાનો હોકમ કીધો, તે જગોએ જેને “ કુલાલતું ગામ ” હેવે નામે બોલાયેછે તે વસાવ્યું, ત્યાં સાત આતશ બેહેરાંમો પરઠ્યાં. અને તે ક્રીસ્તામાંથી માલ તથા ખજનો અને સુતું તથા રૂપું એક હજાર ઊંઠપર લાધ્યું, અને (પોતાનાં) તોશીખાનાંમાં રવાના કીધું.

૧૨૩ અને યુર્જ તથા યુર્જઆત્રોને તથા બીજા જંફેશાની કરનારોએને મોહોટો ઈનામનો બદલો આપ્યો. અને તે જગા તથા ગામહું તેઓની સરદારી તથા હાકિમીમાં આપ્યું.

૧૨૪ પેલા કેરમને કતલ કીધા પછી અર્દશીર પાછો ખજના આગલ

૧. અસલ પેહેલવી નકલમાં એ બોલ ^{۱۲۱}છે તેને મેં સુધારીને ^{۱۲۲}વાંચીયા છે. પણ એ બોલ તથા એના તરજુમા બાબે શક છે.

આવ્યો તેહેના સીપાહો તથા ખજાના કેરમાન તરફ “ખારખાન” ની લકાઈએ પોહોતા.

- ૧૨૫ અર્ધવાનના બેટાઓને (અર્ધશીર) પોતાની સાથે રાખ્યા હતા, (અને) બે નાહાસીને કાપુલના શાહની નજદીક ગયા હતા.
- ૧૨૬ તેઓએ પોતાની એક બહેન જે અર્ધશીરની બાએડી હતી તેની ઉપર કાગલ લખ્યું (અને) પેગામ મોકલ્યો. કે તમે ચારતો વીશે જે કાંઈ (ખુર) તેઓ કહે છે તે રાત છે કેમકે તું પોતે પોતાનાં નામવાલાઓ (ખાંનદાનીઓ) તું મોત થઈ પડી છે અને આએ ધુનેગાર તથા યજ્ઞદાંના દુશ્મને નાલાયક રીતે (તેઓને) મારી નાખ્યા તે તું વીસરી ગઈ.
- ૧૨૭ અને તે દુઃખી ભાઈઓ કે જેઓ આબર, સખ્તી, ધાસ્તી તથા બીહીક અને ફજ્લીથી પારકા મુલકમાં આવ્યાછે અને શેહેરનાં કામોમાં ગીરફતાર થયા છે; અને પેલા તાહારા કમનસીબ બે ભાઈઓ કે જેઓને આએ કોલ તોડનારે કૈદ (તથા) બંદીખાને તથા સબ્બે પોહોચાડ્યાછે, અને જેઓ હુમેશા મુરાદમાંગતી વખત મોત માંગે છે તેઓ સાથની તમામ દોસ્તી અને મોહબતની ઇંધાની તે પડતી મેલીછે, અને તે પેલા કોલ તોડનારની સાથે તાહારો વીચાર એકમલતો ળીધો છે, અને જેઓ માર્યા ગયા તેઓ વીશે તુંને કાંઈભી ફીકર (યા) ગમ નથી.
- ૧૨૮ માર્યા ગીઆ તે તો ગીઆ ? આજ દીન પછી જે શખ્સ કોઈબી ચારતો ઉપર દુન્યામાં ભરોસો રાખશે તે બે સામાન (નિશ્ક-ળ ?) થશે. હવે આએ (એક રસ્તો છે) કે તુંને જરાબી હમારી દયા હોય તો હમારો ઈલાજ શોધ, અને (તાહારા) આપનો તથા ખેશાવદોનો (તથા) તાહારાં કુટુંબનાઓનો ફીનો વીસરી નાજ.
- ૧૨૯ અને આએ કોઈબી દવા નહી થઈ શકે એવું જેહેર હમોએ

પોતાના વીશવાશું માણસ સાથે તહમારી નજદીક મોકલ્યું છે તે
એ માણસ પાસેથી લેજો અને જ્યારે તમે પેલા ગુનેહગાર તથા
કાલ તોડનારનાં ખાવાની આગમચ આપી શકો ત્યારે આપનેકે
તેજ વખતે તે મરી જશે; અને તું પેલા ખંદવા ભાઈએને છુટા
કર, અને હમોશી પાછા પોતાને શેહેર તથા દેશ તથા જગાએ
આવ્યે.

૧૩૦ અને તું (પોતાનાં) રવાનને બેહેશતી કરશે અને જવે દાનલગી-
નનું નામ હાસેલ કરશે અને બીજી જ્યારતો દુન્યામાં તારા આ
સારાં કામને લીધે ઘણી નામદાર અને માન પામિલી થાશે.

૧૩૧ અર્દશાનની છોકરીએ જ્યારે તે કાગલ (પેલા જેહેરની સાથે
તેણીની ઉપર મોકલેલું) તેહવી તહરાનું બેયું ત્યારે વીચાર કીધો કે
તેજ પ્રમાણે (યાને જેમ કાગલમાં લખ્યું છે તે પ્રમાણે) કરવું
બેઈએ, પેલા ૪ કમનસીબ ભાઈએને બંદીખાનામાંથી છુટા કરવા.

૧૩૨ એક દહાડો અર્દશીર શેકારગાહથી ભૂખો તથા પ્યાસો ઘરમાં
આવ્યો, અને તેહેને (ખાવાની) બાજ ધરી.

૧૩૩ (પેલી) છોકરીએ પેલું જેહેર ભરડેલા અનાજ (અથવા પીસ્તાં)
તથા દુધની સાથે મેલવ્યું, અને અર્દશીરનાં હાથમાં આપ્યું એમ
(કેહેવા) સાથે કે તે બીજાખાનાંની અગાઉ ખાવું ફરમાવ કેમકે
ગરમી તથા મેહનત ઉપર તે સાઈ છે. અર્દશીરે લઈને ખાવા
ચાહેઈ.

૧૩૪ એમ કહેછે કે પ્રતાપવંત અને કૃતેહમંદ આદર ફરોહખા સુરખ
મરધાની (?) મીસાલે અંદર ઉડેઆ અને (પેલાં) અનાજ
(અથવા પીસ્તાં) ઉપર એવી તો પાંખ મારી કે તે અનાજ (અ-
થવા પીસ્તાં) નું પેલું પ્યાલું તમામ અર્દશીરના હાથમાંથી જમીન
ઉપર પડ્યું.

૧૩૫ અર્દશીર અને (પેલી) બાયડી એવો બંધેએ જ્યારે એ પ્રમાણે જોયું ત્યારે તેઓ હુએરત થયાં. બીલાડાં તથા કુતરાં જે ઘરમાં હતાં તેઓએ તે ખાણું ખાધું અને મરી ગયાં.

૧૩૬ અર્દશીરે જાણ્યું કે તે જેઠેર હતું (અને તે) મહને મારવાને માટે તૈયાર કર્યું હતું. તેજ વખતે મોખદોના મોખદને (પોતાની) સામને બોલાવ્યો, (અને) પુછ્યું કે “ અએ એરવદ ! જે પોતાના ધણીનો જીવ લેવાનો પ્રયત્ન કરે તેહેને શું કરવું ? ”

૧૩૭ મોખદે કહ્યું કે “ તહમો જીવતા રહો, અને (તહમારી) મુરાદે પોહોચો ! ” તે કે જે પોતાના ધણીનો જાણ લેવાનો પ્રયત્ન કરે તો તે મોતની સજને લાયક છે, (તેહેને) કતલ કરવી જોઈએ. ”

૧૩૮ અર્દશીરે કહ્યું કે “ આએ દશ્તાન-દરવંદ જાદી બાએડીને જલ્લાદ (?) ની આગલ લઈજ અને કતલ કરવા દેહે ”.

૧૩૯ મોખદોના મોખદે (પેલી) બાયડીનો હાથ પકડ્યો (અને) બાહેર લાવ્યો. બાયડીએ કહ્યું કે “ આજે ૭ મહીના થયા હું હમેલ સાથ છું (તેહેની) અર્દશીરને ખબર કરો, કારણ અગર જો હું મોતની સજને લાયકની છું (તેથી) આએ ફરજંદ જે હું મારા પેટમાં રાખુંય તેહેનેથી મોતની સજને લાયકનું ગણવું જોઈએ શું ? ” એમ મોખદને (તેણીએ) કહ્યું.

૧૪૦ મોખદે જ્યારે તે સખુન સાંભલ્યો ત્યારે ફર્યો (અને) પાછો અર્દશીરની આગલ ગયો અને કહ્યું કે “ તહમો જીવતા રહો ! આએ બાયડી હાલ હમેલદાર છે, એકવાર જ્યાં સુધી તે જણે ત્યાંસુ-

૧. ઈરાનમાં જો કે પાદશાહી સ્વતંત્ર હતા તો પણ દીન તથા દુન્યાના કાયદામાં માહીતગાર ફકત દસ્તુર મોખદોજ હતા ને કાંઈભી નાજુક બાબતનો ફડચો કરવો હોએ તો દસ્તુર મોખદોનું મત પુછતા હતા.

૨. આએ ચોપડીમાં ઘણે ઠેકાણે હેવા આશીરવાદના બોલો આવે છે. પાદશાહી સાથે વાતચીત કરતી વેલા દસ્તુરો તથા બીજા દરબારીઓ અદબ અદા જાલવતા હતાને કાંઈભી બોલે તેની આગમય આશીરવાદ અને દોઆના સખુનો ઓચરતા હતા.

ધી (તેને) કતલ કરવી ને જોઈએ; કારણ અગર જો તે પોતે મોતની સજને લાયકની હોય (તેથી) આએ ફરજદ (તેણીનાં) પેટમાં જ તહમારાં તોખમથી છે તેને મોતની સજને લાયકનું ગણીને મારવું ઘટારત નથી. ”

૧૪૧ અદ્દશીર ગુરસો (થાયો) હતો તેથી કહ્યું કે “ જરા પણ વખત ના થોભ અને તેણીને કતલ કર.” મોખદોના મોખદે જાણ્યું કે અદ્દશીરને ગુરસો ધણો છે અને તેથી (આખરે) પશેમાનીએ પોહોચશે.

૧૪૨ તેણે પેલી ખાયડીને કતલ નહી કીધી, તેણીને પોતાને ધર લઇ ગયો અને તેણીને છુપાવી તેને પોતાની ખાયડીને કહ્યું કે “ આ-એ ખાયડીને પીયારથી રાખજે (અને) કાઢને કંઇભી (એણી વીશે) કહેતીમા.”

૧૪૩ અને જ્યારે જણવાનો વખત નજદીક આવ્યો ત્યારે તેણીને એક ધણો ખુબસુરત છોકરો જનમ પામ્યો, અને તેહેનું નામ (પેલા મોખદે) શાહુપુર રાખ્યું. (અને) ૭ વરસની ઊમરનો થાયો ત્યાં સુધી તેને પાલ્યો.

૧૪૪ અદ્દશીર એક દહાડે શેકારે ગયો, તેણે (પોતાનો) ઘોડો એક ગોરખરની માદા ઉપર છોડ્યો (તેટલામાં) તેનો નર ગોરખર અદ્દશીરની સાંમને આવ્યો અને તેણે ગોરખરે માદાને (અદ્દશીરના પંજમાં-થી) મુક્ત કીધી, અને પોતે મોતને હવાલે થાયો. અને અદ્દશીરે તે ગોરખરને છોડીને ઘોડો (ગોરખરનાં) બચ્યાં ઉપર દોડાવ્યો; ગોરમાદાએ જ્યારે તે જોયું કે સવારે ઘોડો બચ્યાંની ઉપર દો-

૧. હાલના સુધરેલાં રાજ્યોમાંભી જો કોઈ હમેલદાર સ્ત્રી ખુનની સજને લાયકની હોએ તો તેને ફાંસી દેતા નથી.

૨. શાહુપુરનો અર્થ પાદશાહનો બેટો હોયો થાયે છે. શાહુપુર ૧ લો. એને ઈ. સ. ૨૪૦ થી ૨૭૧ સુધી રાજ કીધું. એણે બચપણથી રૂમ સાથે લડાઈઓ કીધી.

ડાંચો ત્યારે જઇને તેણીએ બચ્ચાને મુક્ત કીધું અને પોતે મોત-
ને હવાલે થાઇ.

૧૪૫ અર્દશીરે જ્યારે એ પ્રમાણે જોયું ત્યારે થોભ્યો, તેનું હૈડું બળ્યું
અને ઘોડો પાછો ફેરવ્યો અને મનમાં વીચાર કીધો કે અક્સોસ
હોજે માણસ જાત ઉપર ! કેમકે અજ્ઞાનપણું સાથેબી આ મુંગા
ચોપગાંઝાની આખેર મોહબત એક બીજા તરફ એવી રીતે સંપૂ-
ર્ણ (છે) કે પોતાનો જાન (પોતાની) બાયડી છોડરાને માટે
આપે છે. એ રીતે તેને પેલું ફરજંદ જે (પેલી બાયડીના) પેટમાં
હતું તે યાદ આવ્યું, અને ઘોડાની પીઠપર જેમ બેઠા હોતો તેમ
(બેઠાં બેઠાં) મોહોટે આવાજે રડ્યો.

૧૪૬ અને સેનાપતીઝા, તથા બુઝોર્ગો (તથા) અમીરો તથા ઉમરાવોએ
જ્યારે એપ્રમાણે જોયું ત્યારે અચરત થાયા અને બધાઝા મોખ-
દાન મોખદની આગલ ગયા (અને કેહેવા લાગા કે) “આએ શું
હોવું જોઈએકે અર્દશીર દીલથી હેવો નીરાશ (થાયો છે) તથા
દુઃખ અને ગમ તેહેને હેવો લાગોછેકે આએ પ્રમાણે તે રડ્યો.”

૧૪૭ મોખદોના મોખદ, તથા ઈરાનનાં સેનાપતીઝા, તથા પુરતીબાનો(?)
(તથા) સરદારો તથા મુખ્ય નવીસીંદાઝા તથા ઈરાનનાં એરવ-
દો (તથા) ઉમરાવો અર્દશીરની આગલ ગયા અને સર નમાવીને
સલામ કીધી, અને કહ્યું કે “તહમો જીવતા રહો આએ પ્રમાણે
(તમો) પોતાને ગમગીન નાં કરો (તથા) દીલમાં દુઃખ તથા
શોક ના રાખો. અગર તેવું કોઇ કામ આવી પડ્યું હોય કે જોના
કામનાં માણસોથી ઈલાજ કરવો જોઈએ તો હમુને જણાવો કે
(હમો હમારાં) પોતાના તન તથા જાન તથા ધન દોલત તથા
બચ્ચાં તથા છોડરાં તમારી આગલ ધરીએ; અને અગર કાંઈ
આકૃત હોય કે જોના ઇલાજ કરાઇ નહી શકાએ (તોબી) તમો
પોતાને તથા હમો દેશના આદમીઝાને દુઃખી તથા ગમગીન
ના કરો.”

૧. અર્દવાનની બેટી જે અર્દશીરની બાઈડી થાતી હતી અને જેણીએ અર્દશીરને
જેઠેર મુકવાની કેશિશ કરી હતી, અને જેણીને અર્દશીરે કતલ કરવા ફરમાવ્યું હતું.

૧૪૮ અર્દશીરે જવાબમાં કહ્યું કે “ મને હાલમાં ખરાબી નથી પોહોંચી પણ આજે જંગલમાં એક વાચા વગરનાં અજ્ઞાન ઝુંગા ચોપગાંથી આંખે પ્રમાણે ખુદ માહારી નજરે મેં જોયું (ત્યારે) મહને પેલી બાયડી તથા પેલું બેચુનાહ ફરજંદ જે પેલી માયનાં પેટમાં હતું તે પાછું યાદ આવ્યું, અને તેઓ (ચોપગાંઓ) નાં શરીરથી તે લોહિનીં શરીરોનો અંદેશો કરનાર તથા વીચાર કરનાર થાયોછું કે (માહારાં) રવાનને મોહોટો ચુનાહ લાગશે. ”

૧૪૯ મોબદોના મોબદે જ્યારે જોયું કે અર્દશીર પેલાં કામથી પરેમાન થાયો છે ત્યારે સર નમાવ્યું અને તેહેને કહ્યું કે, “ તહમો જીવતા રહો ! (પોતાનાં) માલેકનો હોકમ તોડનાર શખસને મોતની સજાને લાયકનાં ચુનેહગારનાં જેવી સજા મને કરવાનો હોકમ કરો. ” અર્દશીરે કહ્યું કે “ શું કામ એમ બોલે છે ? તારેથી શું ચુનાહ ધડયો ? ”

૧૫૦ મોબદોના મોબદે કહ્યું, “ પેલી બાયડી તથા પેલું ફરજંદ કે જેને માટે તહમોએ હોકમ કર્યો હતો કે મારી નાખ, તેને મેં મારી નથી નાંખી; (તે બાયડીને ત્યાં) એક છોકરો જનમ્યો છે જે દરેક છોકરાઓ તથા પાદશાહના બેટાઓ કરતાં વધારે સોહામનો તથા વધારે ખુબસુરત છે. ”

૧૫૧ અર્દશીરે કહ્યું કે, “ એ તું શું કહે છે ? ” મોબદાન મોબદે કહ્યું કે “ તહમો જીવતા રહો ! જેમ મેં કહ્યું તેમજ છે ”

૧૫૨ અર્દશીરે હોકમ ક્રીધો કે મોબદોનાં મોબદનું મોહો માણેક, સીકકા, તથા મોહોટાં મોતીઓ તથા ઝવેરાતથી ભરપુર કરે; એટલા વખતમાં એક શખસ આવી લાગો કે જે શાપુરને તે જગોએ લાવ્યો.

૧૫૩ અર્દશીરે પોતાનાં છોકરા શાપુરને બોલ્યો ત્યારે સર નમાવ્યું અને અહુરમજ્દ બોદાએ તથા અમશાસ્પદો અને કયાની ખુરેહ તથા

૧. પેલી બાયેડી તથા તેના પેટમાંના ફરજંદનાં.

૨. યાને પેલી બાયેડીને કતલ કરવા કહી હતી તે કામથી.

ક્રતેહમંદ આદરાંન શાહનાં ઘણા શુકરાના ક્રીધા (અને) કહ્યું કે
 “ જ મને મલ્યુંય તે (આજ સુધી) કોઈથી હોકમ તથા પા-
 દશાહને નહીં મલ્યું (હશે), કે સોશયોસનો હજારો (પુરો થ-
 વાની) આગમય રસ્તા ખેજ અને તને પસીન થાઈ, કે ગુજરલા-
 આમાંથી મહને હાવું સરસ ફરજંદ પાછું મલ્યું. ”

૧૫૪ તેને તે જગાએ જોને “ રખેશાપુર ” કહે છે તે વસાવવાનો હોકમ
 કર્યો અને, ત્યાં દશ આતશ બહેરાંમો તખ્તનશીન ક્રીધાં, અને
 ઘણી દોલત તથા ખજાનો આદરાનશાહનાં મકાનમાં મોકલ્યો,
 અને ઘણા સવાખનાં કામો કરવાનો હોકમ ક્રીધો.

૧૫૫ ત્યાર બાદ અદ્દશીર આસપાસનાં પરગણાંઓમાં ગયો અને ધરાન
 દેશનાં નાહાનાં રાજાઓ સાથે ઘણી લડાઈઓ તથા કતલો
 ક્રીધી. અને હુમેશ જ્યારે તેને એક સરહદ બરાબર મળની ક્રીધી
 કે બીજી સરહદનાં લોકોએ સરકશી તથા નાફરમાંની ક્રીધી.
 તેથી તે રોજે અવલની સરજત વીધે વીચારમાં પડ્યો કે અગર
 ખોદાએ મારાં (નસીબ) માં નહી સરજ્યું હોય કે ધરાન
 દેશને એક પાદશાહતમાં પાછી લવાઈ શકાએ તો (આ બધી મે-
 હનત ક્રીધેલી શા ખપની) ?

૧૫૬ અને તેને વીચાર ક્રીધો કે દાનાંઓ તથા ઓલમાઓ (તથા) ન-
 જુમીઓ (અને) દાનેશમંદોથી પુછવું જોઈએ. અગર જો એજ
 પ્રમાણે હોય કે ધરાન દેશની પાદશાહી ચલાવવી મારાં નસીબમાં
 નહી સરજેલી હોય તો શંતોશીત થાવું તથા (જે મલ્યુંય તેને
 માટે) શુકરગુજર થાવું જોઈએ; (અને) આએ લડાઈ તથા
 ખુનરેજ છોડી દેવી જોઈએ.

૧૫૭ પોતાને આએ વખતની રંજથી આસાન કરવાને માટે તેને પોતા-
 ના વીશવાસુ માણસોમાંથી એકને હિન્દુસ્તાનના નજુમી આગલ
 ધરાન દેશને એક પાદશાહત તલે લાવવા વિષે પૂછવાને માટે
 મોકલ્યો.

૧૫૮ જ્યારે અર્દશીરનો આદમી હિન્દુસ્થાનના નળુમીની આગલ પો-
હોતો (અને) નળુમીએ જહેવો (તે) મરદને બેયો (ને) તે
મરદ વાત કરે તેની આગમજ તેને તે મરદને કહ્યું કે “ પારસી-
આના પાદશાહે તુને આએ કામને માટે મોકલ્યો છે, કે ધરાન
દેશની પાદશાહત એક પાદશાહતમાં મને મલશે કે નહી ? ”—

૧૫૯ આએ ધડી પાછો ફર, જ (અને) જવાબમાં મારી તરફનો સખુન
તેને આએ કેહે, કે આએ (ધરાનની) પાદશાહત બે વંજીશમાં
જશે, એક તાહારા વંજીશનું; અને એક “મીત્રોકે અનોશે પાદાન”-
ના વંજીશનું; અથવા તો (તે પાદશાહત એક રાજ્યમાં) લવાઈ
શકશે નહી. ”

૧૬૦ અને તે મરદ પાછો અર્દશીરની આગલ આવ્યો અને હિન્દના
નળુમીનાં જવાબથી અર્દશીરને વાકિફ થીયો.

૧૬૧ અર્દશીરે જ્યારે તે વાત સાંભલી ત્યારે કહ્યું કે “ તે દહાડો મા
આવતો કે દોજખી મીત્રોકનાં વંજીશમાંથી કાઈ શખસ ધરાન દેશ-
પર મુખ્તીઆર થાએ, કારણ જુલમી વંજીશનો, તથા નીચ વંજી-
શનો, મીત્રોક માહારો દુશમન હતો અને તેનાં જે ફરજંદો
છે તે બધાં માહારા તથા માહારા ફરજંદોના દુશમન છે, અગર
જે તેવો શકતીવાન થાશે અને (પોતાનાં) બાપનો ક્રીનો લેવા
ચાહશે તો મારાં ફરજંદોને ઇજા પોહોઆડનાર થાશે. ”

૧૬૨ અર્દશીર ગુસ્સાથી અને ક્રીનાથી મીત્રોકનાં રાજ્યમાં ગયો અને
મીત્રોકનાં બધાં ફરજંદોને કતલ કરવાનો હોકમ થીયો.

૧૬૩ મીત્રોકની એક ૩ વરસની છોકરી હતી તેને દાઈઆ છુપી રીતે
બાહર લાવી, તેઆએ તેણીને એક ખેડુતને હવાલે કીધી કે પાળે
અને તેણી ઉપર ધ્યાર રાખે.

૧૬૪ ખેડુતે તે પ્રમાણે કીધું. તેણે પેલી છોકરીને સારી રીતે પાલી;
અને જ્યારે થોડાં વરસ થાયાં ત્યારે (તે) છોકરી સ્ત્રીની

ભિમરે પુગી, અને તે તન, શોભા તથા દેખાવ તથા ચાલાકીમાં, તથા કુવતમાંથી હેવી થાઈ કે બધી સ્ત્રીયો કરતાં વધારે સારી તથા વધારે ચહડતી થાઈ.

૧૬૫ વખત સંભેગે સરજતથી એક દહાડો અર્દશીરનો શાપુર તે શેહે-રમાં આવ્યો, (અને) શેકારે ગયો અને (તેની) પોતાની સાથે પુઠે ૯ સવારો સાથે (લઈને) જ ગામડામાં પેલી છોકરી હતી તાંહ ગયો.

૧૬૬ નસીબ બેગે પેલી છોકરી કુવાના વરાપર હતી અને પાણી કાઢા-ડતી હતી, અને ચોપગાંઝોને પાણી પાતી હતી.

૧૬૭ ખેડુત કાંઠ કામ સર (બાહેર) ગયો હતો. છોકરીએ જ્યારે શાપુરને તથા સવારોનો જોયા ત્યારે ભીડી અને સલામ કીધી (અને) કહ્યું કે “ દરસ્ત ! ભલે પધારોજી ! અહીંયાં બેસવું ફરમાવો. કારણ (આએ) જગા રટ્યામની છે (અને) ઝાડોનો છાયો થંડો છે, અને (આએ) વખત ગરમીનો છે. હું (કુવામાંથી) પાણી ખેંચું અને તહમો અને જનાવરો પાણી પીયો ત્યાં લગી (બેસો). ”

૧૬૮ શાપુર થાક તથા ભુખ (અને) તરસને લીધે ગુસ્સે થાયો, અને તેણે છોકરીને કહ્યું કે “ પણ તે રીમન (થાય). હમુને તાહરં પાણી ખપે નહી. ”

૧૬૯ છોકરી (ત્યાંથી) ચીંતાથી ચાલી ગઈ અને એક બાબુએ બેઠી.

૧૭૦ શાપુરે (પોતાના) સવારોને કહ્યું કે “ કુવામાં વાસન નાખો અને પાણી ખેંચો, તેટલાં આપરે બાજ ધર્યે, અને જનાવરોને પાણી પાઓ. ”

૧૭૧ સવારોએ તે પ્રમાણે કીધું અને વાસન કુવામાં નાખ્યું. વાસન મો-હોટું હોવાને લીધે તે પાણીથી ભરપુર થાયું ત્યારે (સવારોથી) ઉપર ખેંચી શકાયું નહી. અને છોકરી (એ બધું) દુરથી જોતી હતી.

૧૭૨ શાપુરે જ્યારે જોયું કે સવારે કુવામાંથી વાસન ખેંચી શક્યા નહી ત્યારે ગુરૂસે થાયો, (અને) કુવાના વરા ઉપર ગયો અને સવારોને ગાળો દીધી (અને) કહ્યું કે “તહમુને શરમ અને હુએક હોએ કે એક બૈરીનાં કરતાંભી તમો વધારે નખલા તથા વધારે યુક્તિ વગરના છેઓ.” અને તે દોરડું સવારોનાં હાથમાંથી લીધું અને શરીરપર બેર કરીને તેણે કુવામાંથી વાસન ઉપર ખેંચ્યું.

૧૭૩ (જ્યારે શાપુરે કુવામાંથી વાસન ખેંચ્યું તે જોયું ત્યારે પેલી) છોકરી શાપુરના બેર તથા હુશીઆરી તથા કુવતથી અચરત થાઈ. જ્યારે તેણીએ તે જોયું ત્યારે તે છોકરી જે બેર અને યુક્તિ અને કુવતમાં પાક બત હતી તેણે પોતે કુવામાંથી વાસન ઉપર ખેંચ્યું (અને) દોડતી શાપુરની આગલ ગઈ ને સર નમાવી આક્રીન થીધી અને કહ્યું કે “ જીવતો રહેજે ! અએ ઉતમ મરદ અદ્દશીરના શાપુર ! ”

૧૭૪ શાહપુર હસયો અને તેણે છોકરીને કહ્યું કે “ તું કેમ બણેચ કે હું શાપુર છું ? ”

૧૭૫ છોકરીએ કહ્યું કે “ મે ધણા જણાઓથી સાંભલ્યું હતું કે (આખાં) ઈરાન દેશમાં તું અદ્દશીરના શાહપુરના જેવો બેર તથા કુવત તથા કદ તથા શોભા તથા દેખાવ તથા ચંચલાઈમાં એક સવાર નથી. ”

૧૭૬ શાપુરે છોકરીને કહ્યું કે “ સાચું કેહે કે તું કોણના ફરજંદા માંની છે ? ”

૧૭૭ છોકરીએ કહ્યું કે “ હું આએ ખેડુત કે જે આએ ગામડાંમાં રહેછે તેની બેટી છું. ”

૧૭૮ શાહપુરે કહ્યું કે “ તું સાચું નહી કેહેતી, કારણ કે ખેડુતોની છોકરીઓ હેવી હુશીઆરી (તથા) બેર તથા દેખાવ તથા ખુબી નહી ધરાવતી કે જેહેવી તું ધરાવેછે; માટેબંહવેહેર તું સાચું નહી કેહે તોહાં સુધી (તોડે બાવેલું) હું કયુલ નહી કરવાનો. ”

૧૭૯. છોકરીએ કહ્યું કે “ આગર જે તું માહારાતન તથા જનને બચાવ-
વાની કબુલાત આપે તો હું સાચું કહું. ”

૧૮૦. શાહપુરે કહ્યું કે “ રક્ષણ આપેહું. તું બીહ મા. ”

૧૮૧ છોકરીએ કહ્યું કે “ હું મીત્રાકેઅનોશેપદાનની બેઠી છું, અને
અર્દશીરની બીહીકથી મહને હાંલાવવામાં આવીછે. મીત્રાકના
૭ ફરજદોમાંથી માહારા સીવાય બીજું કોઈ (જીવતું) રહ્યું નથી.”

૧૮૨ શાહપુરે ખેડુતને પોતાની આગલ બોલાવ્યો, અને (પેલી) છો-
કરીને પોતાની બાયડી તરીકે કબુલ કરીધી. અને તે રાત (શાહ-
પુર) તેણીની સાથે રહ્યો.

૧૮૩ નસીબાથી એમ થવાનું હશે તેથી તેજ રાતે (પેલી છોકરીને)
શાહપુરનાં હોરમજદનો હમેલ રહેજો. શાહપુરે (તે) છોકરીને
ધ્યાર તથા વાહાલથી રાખી. શાહપુરનો હોરમજદ તેણીથી જન-
ખ્યો. અને તે ૭ વરસની જામરનો થાયો તાંહ સુધી શાહપુરે
હોરમજદને (પોતાના) બાપથી છુપો રાખ્યો.

૧૮૪ એક દહાડો તે અર્દશીરના ઉમરાવોના છોકરાવોની સાથે રમત-
નાં મેદાનમાં ગયો અને ચોગાન રમતો હતો.

૧૮૫ અર્દશીર અર્દશીરનાં મોખદાન મોખદ તથા ધણા એક સરદારો
(તથા) ઉમરાવો (તથા) યુઝાંગોની સાથે ત્યાં બેઠો હતો
(અને) તેઓ તરફ જોતો હતો.

૧૮૬ અને હોરમજદ પેલા છોકરાઓથાને મરદાનગીની રમતોમાં
ગાલેબ અને લડાએક હતો. બનાવ બનવાનો હશે તે સમયથી
તેઓની ચોગાન લાકડીઓમાંથી એક દરીની ઉપર મારવામાં
આવી અને તેની દરી અર્દશીરની આગલ પડી.

૧૮૭ અર્દશીરે કાંઈપણ જાહેર કરીધું નહી. બધા છોકરાઓ ચુપકીદા

૧. શાહપુરનો બેઠો હોરમજદ એને ઇ. સ. ૨૭૧ થી ૨૭૨ સુધી રાજ્ય કર્યું. એ પાદશાહ
ધણો નબલો હતો. એના વખતમાં માની નામના ઠગારાએ પોતાનો ધર્મ ફેલાવ્યો હતો.

થઈને ઉભા રહી ગયા, અને અર્દશીરના દમામને લીધે તેની આગલ જવાની કોઈએ હાંમત કીધી નહીં.

૧૮૮ હોરમજદ હાંમતથી ગયો અને દડી જાયકીને હાંમતથી ફેંકી ખુમ પાડી.

૧૮૯ અર્દશીરે પેલાઓને પુછ્યું કે “ આએ છોકરો કાણ છે ? ” તેઓએ કહ્યું કે “ તહમો જીવતા રહો ! હમો એ છોકરાને નહીં ઝાળખતા. ”

૧૯૦ અર્દશીરે એક શખસને મોકલીને (પેલા) છોકરાને (પોતાની) આગલ બોલાવ્યો (અને) કહ્યું કે “ તું કાણનો છોકરો છે ? ”

૧૯૧ હોરમજદે કહ્યું કે “ હું શાહપુરનો છોકરો છું. ”

૧૯૨ તેને (યાને અર્દશીરે) તેજ વખતે એક શખસને મોકલીને શાહપુરને તેડાવ્યો અને કહ્યું કે “ આએ છોકરો કાણ છે ? ”

૧૯૩ શાહપુરે શરણ માગેલું. અર્દશીરે બખશીલું. તેણે શાહપુરને માફી બખશી.

૧૯૪ શાહપુરે કહ્યું કે “ તહમો જીવતા રહો ! આએ બેટા માહારો છે, મેં તમારેથી એને આટલાં વરસ છુપો રખ્યો હતો. ”

૧૯૫ અર્દશીરે કહ્યું કે “ જો ! આએ પોતાની ફર્જ નહીં બજાવનાર, શાને માટે તે હાલું સરસ ફરજદ ૭ વરસ સુધી માહારેથી છુપું રાખ્યું ?— મહને તો આરમજદ પ્યારો લાગે છે. ”

૧૯૬ (તેને) ઘણું ધનામ તથા પોશાક તેણે આપ્યો અને યજ્ઞદાંની શુકર ગુજારી કીધી. તેણે કહ્યું કે “ બચીત જમ હિન્દુસ્થાનનાં નજીમીએ કહ્યું હતું તેમજ આએ થાયું. ”

૧૯૭ અને ત્યાર પછી જ્યારે હોરમજદ પાદશાહીએ આવ્યો ત્યારે આખું ઈરાન દેશ એક પાદશાહાતમાં લાવી શક્યો. અને આબુબાબુના નાહાના રાજાએ હોરમજદ (પોતાની) તાબેદારીમાં લાવ્યો.

૧૯૮ અને ગ્રીસ તથા હિન્દુસ્થાન પાસે ઘણી ખંડની લીધી; અને ઇરાન દેશને વધારે શુશોભીત તથા વધારે ચંચલ તથા વધારે પ્રખ્યાત બનાવ્યું. અને રૂમનો કેસર અને ખતા, અને કાયુલ, અને હિન્દુસ્થાનનાં પાદશાહ, અને તુરકસ્તાનનો ખાકાન, અને બીજા અતરાફના રાજ કરતાઓ મીઠાસ ભરેલી સલામો કરતા તેની દરગાહમાં આવ્યા.

૧૯૯ સલામ તથા શાદી અને રામશનીથી (આએ અર્દશીર બાબકાંનનું જન્મ ચરીત્ર) ખતમ થાયું. બાબકના બેટા શાહનશાહ અર્દશીરનું, તથા અર્દશીરનાં બેટા શાહનશાહ શાપુરનું, તથા શાહપુરના બેટા શાહનશાહ હોરમજદનું રવાન બેહેસ્તી હોજો ! એ પ્રમાણે (માહાઈ ચાહાવું આમીન) થાઓ, એથીભી વધારે આમીન થાઓ !

૨૦૦ રૂસ્તમ મીત્રોઆપાનનું રવાન બેહેસ્તી હોજો કે તેની નકલમાંથી (આએ) લખ્યું છે.— એ પ્રમાણે (માહાઈ ચાહાવું આમીન) થાઓ !

3

در خواب دیدن بابک ساسانرا و دختر دادن بدو

- چو دارا برزم اندرون گشته شد
پسر بد مراورا یکی شاد گام
پدر را بدانگونه چون گشته دید
از آن لشکر روم بگریخت اوی
بهندوستان در بزاری بمرد
3 برین هم نشان تا چهارم پسر
شبانان بدندی دگر ساروان
چو کهتر پسر سوی بابک رسید
بدو گفت مزدورت آید بکار
بدی زلفت بد بخت را سرشبان
چو شد کارگر مرد آمد پسند
6 شبی خفته بد بابک رود باب
که ساسان بپیل زیان بر نشست
هر آنکس که آمد بر او فراز
زبانرا بخوبی بیاراستی
7 بدیگر شب اندر چو بابک بخفت
چناندید در خواب کاتش پرست
چو آذر کشب و چو خراک و مهر
همه پیش ساسان فروزان بدی
مر بابک از خواب بیدار شد
8 کسانیکه در خواب دانا بدند
بایوان بابک شدند آنچمن
چون بابک سخن بر کشاد از نهفت
9 پر اندیشه شد زانسخن رهنمای
سرانجام گفت ایسرفراز شاه
کهیراکر دیدی تو زینسان بخواب
گراید و نکر این خواب ازو بگذرد
- همه دوده را روز برگشته شد
خرمند و جنگی و ساسان بنام
سر بخت ایرانیان گشته دید
بدام بلا در نیاویخت اوی
ز ساسان یکی کودکی ماند خورد
همی نام ساسانش کردی پدر
همه ساله بارنچ و کار گران
بدشت آمد و سرشبانرا بدید
که ایدر گزارد بید روزگار
همیداشت بارنچ روز و شبان
شبان سرشبان گشت بر گوسفند
چناندید روشنروانش بخواب
گرفته یکی تیغ هندی بدست
برو آفرین کرد و بردش نماز
دل تیره از غم بیاراستی
همیبود با مغزش اندیشه جفت
مر آتش فروزان بیری بدست
فروزان چو بهرام و ناپید چهار
بهر آتشی عود سوزان بدی
روان و دلش بر ز تیمار شد
بدان دانش اندر توانا بدند
بزرگان فرزانه و رای زن
همه خواب یکسر بدیشان بگفت
نهاد بد و گوش پاسخ سرای
بتاویل این کرد باید نگاه
بشاهی بر آرد سر از آفتاب
پسر باشدش کز جهان بر خورد

- 11 چو بابک شنید این سخن گشت شاد
بفرمود تا نرسبان از رمر
بیامد دمان پیش او با گلیم
بپرداخت بابک ز بیگانر جای
ز نیاسان بپرسید و بنواختش
بپرسیدش از گوهر و از نژاد
12 از آن پس بدو گفت کایشهریار
بگویم ز گوهر هر چه هست
که با من نسازی بدی در جهان
چو بشنید بابک زبان بر کشاد
که بر تو نسازم بکیزی گزند
بابک چنین گفت آزان پس جوان
نمیره جهاندار شاه اردشیر
سرفراز پوریل اسفندیار
13 چو بشنید بابک فرو ریخت آب
بیاورد پس جامه پهلوی
بدو گفت بابک بکرما بر شو
یکی کاخ پر مایه اورا بساخت
چو اورا بدانکاخ در جای کرد
14 بهر آلتی سرفرازیش داد
- بر اندازه شان یک بیک هدیه داد
بر بابک آمد بروز و بصر
پراز برف پشمین و دل پر زبیم
بدر شد پرستنده و رهنمای
بر خویش نزدیک بنشاختش
شبان زو بترسید و پاسخ بداد
شبانرا بجان گردی زینهار
چو دستم بپیمان بگیری بدست
نر در آشکارا نر اندر نهان
ز یزدان نیکی دهش کرد یاد
بدارمت شادان دل و ارجمند
که من پور ماسانم ای پهلوان
که بهمنش خواندی همی یاد گیر
ز گشتاسپ اندر جهان یادگار
از آنچشم روشن که اودید خواب
یکی اسپ با آلت خسروی
همی باش تا خلعت آرند تو
از آنسر شبانی سرش بر فراخت
غلام پرستنده بر پای کرد
هم از خواستمر بی نیازیش داد

زادن اردشیر بابکان و سرگذشت او با اردوان

- 15 بدو داد پس دختر خویش را
چو نه ماه بگذشت ازین خوبچه
بمانند نامدار اردشیر
همان اردشیرش پدر کرد نام
16 همی پروریدش بمر در نیاز
مر اورا کنون مردم تیز ویر
پسندیده و افسر خویش را
یکی کودک آمد چو تابنده مهر
فزاینده و فرخ و دلپذیر
که باشد بدیدار او شاد کام
بر آمد بر این نیز روزی دراز
همیخواستش بابکان اردشیر

هنرنیز بر گوهرش بر فروز
 کنز گفتی همی زو فروز سپهر
 زفرهنگ وز دانش این جوان
 بناهید ماند همی روز بزم
 سوی بابک نامور پهلوان
 سخنگوی و پاکیزه و رهنمای
 سواربست گوینده و یادگیر
 فرستش بنزدیک ما شادمان
 میان یلان سرفرازش کنم
 نگوئیم کونیست پیوند ما
 بسی خون زمزگان برخ برفشاند
 همان نورسیده جوان اردشیر
 بخوان و نگر کن بروشنروان
 نویسم فرستم یکی نیک خواه
 دلاور جوان پسندیده را
 که آید بدان بارگاه بلند
 نباید که بادی بر او بروزد
 جوانرا زهرگونه کرد شاد
 زفرزند چیزی نباید دریغ
 زچنی وزربفت شاهنشاهی
 جوانشد پرستنده اردوان
 فرستاد دینار و مشک و عبیر
 بدرگاه شاه اردوان شد بری
 بگفتند باشاه ازان بار خواه
 زبابک فراوان سخنها براند
 بمرزن یکی جایگز ساختش
 ز پوشیدنی هم زگسترده
 بجائی که فرموده بد اردوان
 جهان کشت چون روی رومی سفید
 همان هدیهائی که بد ناگزیر

17 پیاموختندش هنر هرچیز بود
 چنان بد بفرهنگ و دیدار و چهر
 18 پس آگاهی آمد سوی اردوان
 19 که شیرزیانست هنگام رزم
 یکی نامه بنوشت پس اردوان
 که ایمرد بادانش و پاک رای
 شنیدم که فرزند تو اردشیر
 چونامر بخوانی هم اندر زمان
 زبایستهایی نیازش کنم
 چو باشد بنزدیک فرزند ما
 20 چو آن نامه شاه بابک بخواند
 بفرمود تا پیش او شد دبیر
 بدو گفت کاین نامه اردوان
 من اینک یکی نامر بنزدیک شاه
 بگویم که اینک دل و دیده را
 فرستادم و دادمش نیز بند
 توان کن که از رسم شاهان مزد
 در گنج بکشاد بابک چو باد
 زرین ستام و زگوبال و تیغ
 زدیبا و دینار و انسب و رجب
 بیاورد گنجور پیش جوان
 بسی هدیهها نیز با اردشیر
 ز پیش نیا کودک نیک پی
 21 چو آمد بنزدیکی بارگاه
 جوانرا بصر اردوان پیش خواند
 بنزدیکی تخت بشاختش
 فرستاد هرگونه خوردنی
 خود و نامداران بیامد جوان
 چو کرسی نهاد از بر تخت شید
 پرستنده پیش خواند اردشیر

فرستاد نزدیک شاه اردوان
 بدید اردوان آن پسند آمدش
 پسر وار همیشه حمید داشتش
 بمیخوردن و خوان و ناختن گاه
 همیداشتش همجو پیوند خویش
 23 چنان بد که روزی بناختن گاه
 همیراند با اردوان اردشیر
 پسر بود شاه اردوانرا چهار
 بهامون بدید آمد از دور گور
 همه باد پایان بر انگیختند
 همیخت پش اندرون اردشیر
 بزد بر سرین یکی گورنر

24 پیامد هم اندر زمان اردوان
 بتیریکر این گور افکند گفت
 چنین داد پاسخ بشاه اردشیر
 پسر گفت این را من افکنده ام
 25 چنین داد پاسخ باو اردشیر
 یکی دیگر افکن بر این هم نشان
 26 پراز خشم شد زان سخن اردوان
 بدو تند گفت این غذا منست
 ترا خود بزم و بناختن گاه
 بدان تا ز فرزند من بگذری
 برو تازی اسبان مارا ببین
 بر آن آخور اسب سالار باش

27 پیامد پراز آب چشم اردشیر
 یکی نامه بنوشت نزد نیا
 که مارا چه پیش آمد از اردوان
 همه یاد کرد آن کجا رفته بود
 28 چون آن نامه نزدیک بابک رسید
 دلش گشت از آنکار پرورد و رنج

فرستاد بابک پهلوان
 جوانمرد را سودمند آمدش
 زمانی ز تیمار نگذاشتش
 نبود بجای جوانمرد شاه
 جدائی ندادش ز فرزند خویش
 پراگنده شد لشکر و پور شاه
 جوانمرد بد شاه را دلپذیر
 از آن هر یکی چون یکی شهریار
 از آن لشکر کش برخاست شور
 همی کرد با خوی بر آمیختند
 چو نزدیک شد در کمان راند تیر
 گذر کرد برگور پیکان و پر

بدید آن کشاده بر آن جوان
 که بادنست آنکس روان باد خفت
 که این گور را من فگندم بزیر
 همان جفت را نیز جوینده ام
 که دشتی فراخست و هم گور و تیر
 دروغ را گنا هست با سرکشان
 یکی بانگ برزد بصره جوان
 که پرورن آئین و راه منست
 چرا بد باید همی با سپاه
 بلندید گزینی و کند آوری
 همان جایگر نزد اسبان گزین
 بهر کار با هر کسی یار باش

بر آن آخور تازی اسبان امیر
 پراز غم دل و سر پراز کیمیا
 که درد تنش باد و رنج روان
 که شاه اردوان از چه آشفته بود
 نکرد آن سخن هیچ بر کس بدید
 بیاورد دینار چندی ز گنج

ټپوني بر افگند و مردې سوار
 يکې نامر فرمود زې اردشير
 چو رفتي بنځاچير يا اردوان
 پرستنده تو نه پيوند اوي
 که خود کرده تو بنا بخزدي
 مگردان ز فرمان او پيچروي
 بنامه درون پنډيا دادمت
 دگر خواه تا بگذرد روزگار
 بيامد دوان تا پر اردشير
 دلش سوي نيرنگ او رنډ گشت
 نه اندر خور خویش جائي گريد
 ز پوشيدنېها و از خوردني
 مي و جام و رامشگران يار اوي
 بکاخ اندرون بنده ارجمند
 نکاري پر از گوهر و رنگ و بوي
 ابر خواسته نیز گنجپور بود
 بدیدار او شاد و خندان يدي

فرستاد نزدیک او ده هزار
 بفرمود تا پیش او شد دبیر
 که ای کم خرد نورسیده جوان
 چرا تاختي پیش فرزند اوي
 نکرد او بتو دشمني از بدې
 کنون کام و خوشنودي اويچوي
 ز دینار لختي فرستادمت
 هر آنکه که این مایه بردي بکار
 تکار و پیون ما جهان دیده شیر
 چون آن نامر بر خواند خورسند گشت
 بنزدیک اسبان سرائي گزید
 بگستران هر گونه گستردي
 شب و روز خوردن بدې کار اوي
 31 يکې کاخ بد اردوانرا بلند
 که گلنار بدنام آن ماچروي
 بر اردوان همچو دستور بود
 بر او گرامی تر از جان بدې

فریفته شدن کنیزک اردوان بر اردشیر و گریختن

او با کنیزک سوي پارس

دلش گشت ازان خرمي شاد کام
 جوان در دل ماه شد جایگیر
 چمانا بشب روز نزدیک شد
 گره زد بروجند و میسود دمت
 همیداد نیکی دهنش را درون
 پر از گوهر و بوی و مشک و عیر
 چو بیدار شد تنگ در بر گرفت
 بدان موی و آثروي و آثرنگ و بوي
 که پر غم دلم را بیاراستي

32 چنان به که روزي بر آمد بپام
 نگه کرد خندان لب اردشیر
 همیبود تا روز تاریک شد
 گمندی بر آن کنگره در بستم
 بگستاخي از باره آمد قرون
 چو آمد خرامان بر اردشیر
 ز بالین دیبا سرش بر گرفت
 نگه کرد برنا بر آن خوبروي
 بد انصاه گفت از کجا خا ايتي

دل و جان بمهر تو آکنده ام
 که از من بود شاد و روشن روان
 بگیتی بدیدار تو زنده ام
 درفشان کنم روز تاریک تو
 شکست اندر آمد باموزگار
 سرای کهن دیگر را سپرد
 پر از غم شد و تیره گشتش روان
 سپید بمهر پسر داد پارس
 ز درگاه لشکر بهامون برند
 از آن پر روشندل و دستگیر
 وزان آگهی رای دیگر گرفت
 بهر سو همی جست راه گریز
 ز اختر شبانان روشنروان
 همی باز جست اختر و راه خویش
 ازین پس کرا باشد آمرزگار
 بدان تا کند اخترانرا نگاه
 نگر کرده شد طالع شهریار
 سخن گفتن از طالع و راز شان
 کنیزک بهرداخت ز اختر شناس
 همیداشت گفتار ایشان بیاد
 که بکشد آن راز با اردوان
 ز کاخ کنیزک بر شهریار
 همان گشت او بر چرخ و چون و چند
 ز چیزی بپیچد دل شهریار
 تبیهد نژادی و کند آوری
 جهاندار و نیک اختر و سودمند
 ز گفتار ایشان غمی گشت ساخت
 کنیزک پیامد بر اردشیر
 که یکروز نشکیمی از اردوان

چنین داد پاسخ که من بنده ام
 دلارام و گنجور شاه اردوان
 کنون گر پذیری مرا بنده ام
 بیایم چو خواهی بنزدیک تو
 چو لختی بر آمد بر این روزگار
 جهان دیده بیدار بابک بمرد
 چو آگاهی آمد سوی اردوان
 گرفتند هر مهتری یاد پارس
 بفرمود تا کوس بیرون برند
 جهان تیره شد بر دل اردشیر
 دل از لشکر اردوان بر گرفت
 که از درد او بد دلش پرستیز
 33 وزان پس چنان بد که شاه اردوان
 بیاورد چندین بدرگاه خویش
 همان نیز تا گردش روزگار
 فرستاد شان نزد گلنار شاه
 سه روز اندر آن کار شد روزگار
 چو گنجور بشنید آواز شان
 بسر روز تا شب گذشت سه پاس
 پسر از آرزو دل لبان پر زباد
 چهارم بشد مرد روشنروان
 برفتند بازیچها در کنار
 34 بگفتند راز سپهر بلند

کز این پس کنون تا نه بس روزگار
 که بگریزد از مهتری کهتری
 35 وزان پس شود شهر یاری بلند
 دل نامور مهتر نیک بخت
 36 چو شد روی کشور بکردار قهر
 چو دریا بر آشفست مرد جوان

- 37 کنیزک بگفت آنکر روشنروان
 ماسخن چون ز گلنار از ایشان شنید
 دل مرد بر ناشد از گفته تیز
 بدو گفت گرمین بایران شوم
 تو یا من سکالی کر آئی براه
 اگر با من آئی توانگر شوی
 38 چنین داد پاسخ کرمن بنده ام
 همیگفت بالب پر از باد سرد
 چنین گفت با ماهروی اردشیر
 کنیزک بیامد بایوان خویش
 39 چو شد روی گیتی ز خورشید زرد
 کنیزک در گنجها باز کرد
 ز یاقوت و ز گوهر شاهوار
 بیامد بجائی کر بودش نشست
 همیبود تا شب بر آمد ز کوه
 از ایوان بیامد بکردار تیر
 جهانجوی را دید جامی بدست
 40 دو اسب گرانمایر کرده گزین
 جهانجوی چون روی گلنار دید
 هم اندر زمان پیش بنهاد جام
 بیوشید خفتان و خود بر نشست
 همان صاخرخ بر دگر بارگی
 از ایوان سوی پارس بنهاد روی
 چنان بد کر بیماروی اردوان
 ز دیبا نبرد اشتهی دوش و یال
 چو آمدش هنگام بر خواستن
 کنیزک نیامد ببالین اوی
 بدر بر میاده ایستاده بپای
 ز درگاه بر خاصیت سالار بار
- همیگفت با نامدار اردوان
 شکیبائی و خاموشی بر گزید
 وزان پس همیجست راه گریز
 زری سوی شهر دلیران شوم
 کر ایدر بباشی بنزدیک شاه
 همان بر سر کشور افسر شوی
 نباشم جدا از تو تا زنده ام
 فروریخت از دیدگان آب زرد
 کر فردا ببايد شدن ناگزیر
 بکف بر نهاده تن و جان خویش
 بنخم اندر آمد شب لاجورد
 زهر گوهری جستن آغاز کرد
 ز دینار چندانکر بودش بکار
 بدانخانه بنهاد گوهر بدست
 بنخست اردوان جای شد پیگروه
 بیاورد گوهر بر اردشیر
 نگهبان اسبان همه خفته مست
 بر آخور چران همچنان زیرین
 همان گوهر سرخ و دینار دید
 بزد بر سر تازی اسبان لجام
 یکی تیغ زهر آبداده بدست
 نشست و برفتند یکبارگی
 همیرفت شادان دل و راهجوی
 نبودن شب و روز روشنروان
 مگر چهر گلنار دیدی بقال
 بدیبا سرگاهش آراستن
 بر آشفت و بیجانشد از کین اوی
 بیاراستر تخت و تاج و سرای
 بیامد بر نامور شهریار

آگاهی یافتن اردوان از گریختن اردشیر با کنیزک و تاختنش از عقب ایشان

- 44-45 بد و گفت گردنکشی بردند
هر آنکس کجا مهتر کشوند
پرستند گانرا چنین گفت شاه
که گلزار چون راه و آئین نگاه
ندارد نیاید ببالین من
مگر باشد اندر دلش کین من
بیامد هم آنگاه مهتر دبیر
وز آخر ببر داسیت خنک سیاه
46 هم آنگاه شد شاهرا دلپذیر
دل مرد جنگی بر آمد ز جای
49 سواران جنگی فراوان ببرد
بره بر یکی نامور دید جای
بپرسید از ایشان که شبگیر دور
دوتن بر گذشتند پویان براه
50 یکی گفت کاید برو بر گذشت
56 بدیم سواران یکی عزم پاک
57 بدستور گفت آنزمان اردوان
58 چنین داد پاسخ که این فراوست
گر این عزم بر تابد اورا بتاز
فروید آمد آنجایگر اردوان
51 همی تاختند از پس اردشیر
جوان با کنیزک چو باد دمان
گرایار باشد سپهر بلند
از آن تاختن رنجر گشت اردشیر
جوانمرد پویان بگلزار گفت
42 همیخواست آمد فروید اردشیر
جوانان باواز گفتند زود
که رستی ز کام و دیم اژدها
نباید که آبی بخوردن فزود
تن خویش را داد باید درود

بگلنار گفت این سخن یادگیر
 همی تاخت همواره تیره روان
 بگردون بر آور درخشان سنان
 همی تاخت همواره تیره روان
 فلک را بپیمود گیتی فروز
 بسی مردم آمد بنزدیک آوی
 که کی برگزشتند آن دو سوار
 که ایشاه نیک اختر پاک رای
 بگسرد شب چادر لاچورد
 پر از گرد و بی آب گشته دهن
 که چون او ندیدم بایوان نگار
 کز ایدر مگر باز کردی بجای
 که اکنون دگر گونه شد دایری
 ازین تاختن باد باشد بدست
 ننامر بگو این سخن در بدر
 نباید که آورد شد از عزم شیر
 بدانست گانکار اوشد کهن
 همی داد نیکی دهنش را درود

چو از پند کو آن شنید اردشیر
 پس اندر چو باد دمان اردوان
 گران شد رکاب و سیکشد عذبان
 55 پس اندر چو باد دمان اردوان
 بدانگر که بگذشت نیسی ز روز
 یکی شارسان دید با رنگ و بوی
 چنین گفت باموید آن نامدار
 56 چنین داد پاسخ بد و رهنمای
 بدانگر که خورشید برگشت زرد
 بر این شهر بگذشت پویان دوتن
 یکی عزم بود از پس یکسوار
 58 چنین گفت با اردوان که خدای
 سپهر سازی و ساز جنگ آوری
 که بختش پس پشت او برنشست
 یکی نامر بنویس نزد پسر
 نشانی مگر یابد از اردشیر
 چو بشنید زد اردوان این سخن
 بدانشارسان اندر آمد فروز

نامه نوشتن اردوان به پسر خود در باره

گرفتن اردشیر

بفرمود تا باز گردد نسیاه
 چو شب تیره گشت اندر آمد بری
 که گزی بکار اندر آورد سر
 کز آنسان نرفت از کمان هیچ تیر
 مگو این سخن با کس اندر جهان
 بپردان چنین گفت کایدستگیر
 که هرگز مبینان نیکی تنش
 ز کار گذشته فراوان براند

59 چو شب روز شد بامداد بگاه
 پیامد دو رخساره هم رنگ نی
 یکی نامر بنوشت نزد پسر
 چنان شد ز بالین ما اردشیر
 موی پارس آمد بجویش نهان
 وز این مو بدریا رسید اردشیر
 تو کردی مرا ایمن از بد کفش
 بر آسود و ملاح را پیش خواند

فنگر کرد فرزانه ملاح پیر
 بدانست کونیست خوکی نژاد
 بیامد بدریا هم اندر شتاب
 ز آگاهی نامدار اردشیر
 هر آنکس که بد بابکی در صطخر
 دگر هر که از تخم دارا بدند
 چو آگاهی آمد ز شاه اردشیر
 همیرفت مردم ز دریا و کوه
 ز هر شهر فرزانه و رایزن
 زبان بر کشاد اردشیر جوان
 کسی نیست زان نامدار انجمن
 که نشنید کاسکندر بد نهان
 فیا کان مارا یکایک بکشت
 چو من باشم از تخم اسفندیار
 سزد گرم اینرا نخوانیم داد
 چو باشید بامن بدین یارمند
 چگونید و این را چه پاسخ دهید
 هر آنکس که بود اندران انجمن
 چو آواز بشنید بر پای خاصیت
 60 که هر کس که هستیم بابک نژاد
 و دیگر که هستیم سامانیان
 تن و جان ما سرپر پیش تست
 بدو گوهر از هر کسی برتری
 بفرمان تو کوه هامون کنیم
 چو پاسخ بر آنسان شنید اردشیر
 بر آن مهتران آفرین گسترید
 بنزدیک دریا یکی شارسان
 یکی موبدی گفت با اردشیر
 سرشهر یاری همی نوکنی
 وز آن پس کنی رزم با اردوان
 که اواز ملوک طوایف بکنی

ببالا و چهار و بر اردشیر
 ز فروز اورند او گشت شاد
 بهر سو بر افکند زورق بر آب
 سپاه انجمن شد بر آن آبگیر
 باگاهی شاه کردند فخر
 بهر کشوری ما بدارا بدند
 ز شادی جوانشد دل مرد پیر
 بنزدیک دریا گروه گروه
 بنزد جهانجوی گشت انجمن
 که ای نامداران روشنفروان
 ز فرزانه و مردم رایزن
 چه کرد از فرومایگی در جهان
 بیدای آورد گیتی بمشت
 بهرز اندرون اردوان شهر یار
 وز اینداستان کس نگیریم یاد
 نصائم بکس تخت و تاج بلند
 که پاسخ باواز فرخ نهید
 ز شمشیر زن مرد و از رایزن
 بهر راز دل ما ز گفتند راست
 بدیدار و چهار تو گشتیم شاد
 بنزدیم کین را کمر بر میان
 غم و شادمانی بکم پیش تست
 سزد بر تو شاهی و کند آوری
 بتیغ آب دریا بهر خون کنیم
 سرش برتر آمد ز ناپید و تیر
 بدل در باندیش کین گسترید
 بیفکند و شد شارسان کارسان
 که ایشاه نیک اختر دلپذیر
 بر پارس باید که ببخو کنی
 که دختر جوانست و خسرو جوان
 قزوینست و زوینی آرم و رفیع

ندارد کسی زین سپس باتوپای	چو برداشتی گاه اورا ز جای
ساختمهای بایسته و دلپذیر	چو بشنید کردن فراز اردشیر
بسوی صفاخر آمد از پیش آب	چو برزد سر از تیغ کوه آفتاب
دلش کشت پردرد و تیرۀ روان	خبر شد بر بهمن اردوان

یاری نمودن تباک باردشیر و جنگ کردن با بهمن و فیروزی یافتن

61	نکر هیچ بر تخت شاهی درنگ	سپاهی بیاورد با ساز جنگ
	یکی نامور بود نامش تباک	ابا آلت و لشکر و رای پاک
	کر در شهر جهرم بد او پادشا	جهان دیده یارای و فرمانروا
	مر اورا خجسته پسر بود هفت	چو آگر شد از پیش بهمن برفت
	بیامد ز جهرم سوی اردشیر	ابا لشکر و کوس و با دارو گیر
	چو چشمش بروی سپید رسید	ز اسب اندر آمد چنان چون سزید
	بیامد دمان پیش او بوس داد	ز ساسانیان بیشتر کرد یاد
	فراوان جهانجوی بنواختش	ز زود آمدن ارج بشناختش
62	پرانیدش شد نامجوی از تباک	دش کشت از آن پیر پرتس و باک
	براه اندر از پیر آژیر بود	کر او با سپاهی جهانگیر بود
	جهان دیده بیدار دل بود و پیر	بدانست اندیشۀ اردشیر
63	بیامد بیاورد اوستا و زند	چنین گفت کز کردگار بلند
	برید است بیمایر جان تباک	اگر دردم هست جز رای پاک
	چو آگاهی آمد ز شاه اردشیر	کر آورد لشکر بر این آبگیر
	چنان سیر کشتم ز شاه اردوان	کر از پیره زن کشت مرد جوان
	مرایک پی مهربان بنده دان	شکیبا دل و راز دارنده دان
	چو بشنید زو اردشیر این سخن	یکی دیگر اندیشم افکند بن
	مر اورا بجای پدر داشتی	بر آن نامدارانش مرداشتی
64	دل شاه از اندیش آزاد گشت	سوی آزر رام و خراک گشت
	نیایش همیکر پیش خدای	کر باشدش بر نیکوئی رهنمای
	بهر کار پیروز گر داردش	درخت بزرگی ببردارش

وز آنجایگر شد بپرده سرای
سوارو پیاده همی بر شمرد
چو عارض بر آورد پنجر هزار
یکایک بدانست و پرسید نام
سپهر را درم داد و آباد کرد
73-66 چو شد لسکرش چون دلاور پلنگ
چو گشتند نزدیک بایکدگر
سپاه از دو رویر کشیدند صف
چو شد چادر چرخ پیروزه رنگ
چو شیران جنگی بر آویختند
بدینگونه تا گشت خورشید زرد
برآمد یکی باد و کردی چوتیر
گریزان بشد بهمن اردوان
پس اندر همیتاخت شاه اردشیر
براین همنشان تا بشهر مظفر
ز گیتی چو بر خاست آواز شاه
مر او را فراوان نمودند گنج
درمهای آگنده را بر فشاند
چو آگاهی آمد سوی اردوان

غرض پیش اورفت با رهنمای
نگر کرد تا کیست سالار و مگرد
دلیران و مردان خنجر گذار
از آن لشکر کش شد شان کام
ز دادار نیکی دهش یاد کرد
سوی بهمن اردوان شد بجنگ
برفتند گردان پر خاشاک
همه نیزه و تیغ و ژوبین بکف
سپاه تباک اندر آمد بجنگ
چو جوی روان خون همی ریختند
هوا پر ز گرد و زمین پر ز مرد
بیامد ز قلب سپاه اردشیر
تنش خست از تیر و تیره روان
ابا نالمر بوق و باران تیر
که بهمن بدو داشت آواز و فخر
ز هر سو پیوست بیسر سپاه
کجا بابک آگنده بد آن برنج
بنیرو شد از پارس لشکر براند
دلش گشت پر بیم و تیره روان

لشکر کشیدن اردوان بجنگ اردشیر و کشته شدن اردوان

چنین گفت کاینرا ز چرخ بلند
چرا بد کز اندیشم بیرون بود
گمانی نبردم که از اردشیر
در گنج بکشاد روزی بداد
ز کیل و ز دیلم بیامد سپاه
وز آنروی لشکر بیاورد شاه
میان دو لشکر دو پرتاب ماند
چنین گفت بامن خداوند پند
ز بخشش بکوشش گذر چون بود
یکی نامجوی آید و شیر گیر
سپهر بر گرفت و بند بر نهاد
همی کرد و لشکر بر آمد بماد
سپاهیکر برباد بر بست راه
بخاک اندرون بار بیتواب ماند

ز بس ناله کوس با کَر نای
خروشان سپاه و درفشان درفش
68 چهل روز اینسان همی بود جنگ

ز بس کشته بدروی هامون چو کوه
سر انجام ابری بر آمد نیا
یکی باد برخاست بس هولناک

بتوفید کوه و بدید دشت
بترسید از آن لشکر اردوان
کر این باد بر اردوان ایزد یست
بروزی کجا ساخت شد کار زار
بیامد ز قلب سپاه اردشیر
گرفتار شد اردوان در میان
بدست یکی مرد خرد نام

بپیش جهانجوی بردش اسیر
فرو آمد از اسپ شاه اردوان
بدژخیم فرمود شاه اردشیر
بخنجر میانش بدو نیم کن
بیامد دژ آگاه فرما گزید
چنین است کردار این چرخ پیر
کرا با ستاره بر آرد بلند
دو فرزند او هم گرفتار شد
مر آن هر دو را پای کرده بلند
دو مهر بد از رزم بگریختند
برفتند گریان بهندوستان
هم رزمگر پر ستام و کمر
بفرمود تا گرد کردند شاه
برفت از میان بزرگان تباک

خروشان بشستش ز خاک نبرد
بدیما بر پوشید خسته برش

چرنگیدن زنگ و هندی درای
سر افشان شده تیغهای بنفش
بر آن زیر دستان جهان بود تنگ

شده خسته از زندگانی ستوه
بشد کوشش رزم را دستگاه
دل جنگیان گشت ازان پر زباک

خروشش همی از هوا بر گذشت
شدند اندرین یکسرخ همزبان
بر این لشکر اکنون ببايد گریست
همه بخردان خواستند زینهار
چکا چاک برخاست باران تیر
بداد از پی تاج شیرین روان
چو بگرفت و بردش گرفته لگام

ز دور اردوان را بدید اردشیر
تنش خسته تیرو تیره روان
کر شو دشمن پادشا را بگیر
دل بد سکالان پر از بیم کن
شد آن نامدار از جهان ناپدید
چر با اردوان و چر با اردشیر
سپارد مر او را بخاک نژد
وزو تخمه آرش خوار شد
بزدان فرستاد شاه بلند
بدام بلا در نیاویختند

سزد گر کنی زین یکی داستان
پر از آلت لشکر و سیم و زر
ببخشید ازان پس همه بر سپاه
تنی او و انرا ز خون کرد پاک
بر آئین شاهان یکی دخمه کرد
ز کافور کرد افسری بر سرش

بپیمود کس خاک کاخش بپی
 وز آن پس بیامد بر اردشیر
 توپیمان ده و دختر او بخواه
 بدست آیدت افسر و تاج و گنج
 69 ازو بند بشنید و گفتار راست
 بایوان او بود تا یک دو ماه
 70 سوي پارس آمد زري نامجوی
 یکی شارسان کرد پر کاخ و باغ
 که اکنون گرافضایر دهقان پیر
 یکی چشمه بد بیدگران اندروی
 بر آورد از آنچشمه آتشکده
 بکرد اندرش باغ و میدان و کاخ
 چو شد شاه با دانش و فروزور
 بگرد اندرش روستا ها بساخت
 بجائی یکی ژرف دریا بدید
 ببردند میتین و مردان کار
 ز لشکر هر آنکس که شد سوي ري
 چنین گشت کایشاه دانش پذیر
 که با فرو زیست و با تاج و گاه
 کجا کرد گرد اردوان آن برنج
 هم اندر زمان دختر او بخوامت
 توانگر سپید توانگر سپاه
 بر آسود از رنج و ز گفتگوی
 بدو اندرون چشمه و دشت و راغ
 همیخواندش خره اردشیر
 فراوان از آنچشمه بکشان جوی
 براو تازه شد مهر و جشن مده
 بر آورده شد جایگاهی فراخ
 همیخواندش مرزبان شهر زور
 چو آباد گردش کسانرا نشاخت
 همی کوه بایست پیشش برید
 وز آن کوه ببرید صد جویبار

رزم اردشیر با گردان و شکست یافتن

همیراند از کوه تا شهر زور
 سپاهی ز اسطخر بیمار ببرد
 چون شاه اردشیر اندر آمد بتنگ
 یکی کار بد خورد دشوار گشت
 یکی لشکری کرد شد پارسی
 بیکروز تا شب بر آویختند
 72 ز بس گشته و خسته بردشت جنگ
 جز آنشاه با خوار مایر سپاه
 ز خورشید تابان و وز گرد و خاک
 هم آنگر در فشی بر آورد شب
 73 یکی آتشی دید بر سوي کوه
 شد آورد که را چهر جای تنگ
 نید نامداری بر آن رزمگاه
 زبانه شد از تشنگی چاک چاک
 که بنشانند آنجنگ و جوش و جلب
 بیامد جهاندار با آن گروه

سوي آتش آورد روي اردشير
 چو تدگ اندر آمد شبانان بدید
 فرود آمد از امپ شاه و سپاه
 از ایشان سبک اردشیر آب خواست
 بیا سود و لختی چرید آنچمر دید
 ز خفتان شایستر بدبسترش
 سفیده چو سرزد ز دریای آب
 پیامد ببالین او سر شبان
 چمر بد بود کین جای راه تو بود
 بپرسید از آن سر شبان راه شاه
 74 چنین داد پاسخ که آباد جای
 از ایدر کنون چار فرسنگ راه
 75 وز آن روی چو شمر شد ده بده
 چو بشنید کز آن سر شبان اردشیر
 سپید ز کوه اندر آمد بده
 سواران فرستاد بر ناو پیر
 سپهر را چو آگاهی آمد ز شاه
 بگردان فرستاد کار آگاهان
 برگشتند پویان و باز آمدند
 که ایشان چمر نام جویند و شاه
 برانند کاندز مطخر اردشیر
 چو بشنید شاه آنسخن شاد گشت
 77 گزین کرد از آن لشکر نامدار
 کما فدار با تیر و ترکش چزار
 ابا اندکی مزد بر نا و پیر
 بر آن میش و بز پاسبانان بدید
 دهنشان پراز خاک آورد گاه
 یکایک ببردند با آب ماست
 شب تیره خفتان زبرد کشید
 ببالین نهاد آن کئی مغفرش
 سر شاه ایران برآمد ز خواب
 که بد دور باد از تو روز و شبان
 ز خفتان چمر خوابگاه تو بود
 کز ایدر کجا یابم آرام گاه
 نیابی مگر باشدت رهنمای
 چو رفتی بدید آید آرامگاه
 بهره یکی نامبردار مر
 ببرد از مر راه بر چند پیر
 از آن ده سبک پیش او رفت مر
 از آنجای تا خرده اردشیر
 چمر شاد دل برگرفتند راه
 که تا کار ایشان بجوید نهان
 بر شاه ایران فراز آمدند
 ندارد کسی بردل از شاه باد
 گهن گشت و شد باخت برناش پیر
 گذشت مر سخن بردلش باد گشت
 سواران شمشیر زن مر هزار
 بیاورد با خویشن شهریار

شبنخون کردن اردشیر بر سر گردان و شکست

دادن ایشانرا

چو خورشید شد زرد لشکر براند
 کسیرا که نابردنی بد بماند
 چو شب نیمه بگذشت و تاریک شد
 جهاندار با گرد نزدیک شد

همردشت از ایشان پرازخفته دید
 چو آمد سپید ببالین کرد
 یکه یک دل لشکر آشفته دید
 بر آپیخت شمشیر و اندر نهاد
 عنان باره تیز تک را سپرد
 همردشت از ایشان بیرون بیست گشت
 بی اندازه زیشان گرفتار شد
 کیا راز خون بر سر افسر نهاد
 همردشت بومهاشان بتاراج داد
 بروی زمین کرد بر بست گشت
 چنانشد که دینار بر سر بطشت
 مترگی و نا بخردی خوار شد
 نکردی بدینار او کس نگاه
 سپر را همه بدرد و تاج داد
 ز مردی نکردی بر آتشهر فخر
 اگر پیر مردی ببردی بدشت
 ز نیک اختر روز از داد شاه
 بفرمود کاسبان بنیرو کنید
 گرازان بیامد بشهر سطاخر
 تن آسوده دارید یکسر بزم
 چو آسوده شد کرد گاه از کمر
 دلیران بخوردن نهادند سر
 چو این داستان بشنوی یاد گیر
 بر اندیشه رزم شد اردشیر
 بدانگر که بکشاد راز از نهفت
 بعین این شگفتی کردن هقان چهر گشت

داستان هفتواد و سرگذشت کرم

ز شهر کجاران بدریای پارس
 یکی شهر بد تنگ و مردم بسی
 که گویند ز بالا و پهنای پارس
 بدان شهر دختر فراوان بدی
 ز کوشش بدی خوردنی هر کسی
 بیکروی نزدیκτη بود کوه
 که بیگام جوئیده نان بدی
 از این هر یکی پنبر بردی بسنگ
 بدروازه دختر شدی همگروه
 شدندی همه دختران همگروه
 بر آمیختندی خورشها بهم
 یکی دوکدانی ز چوبی خدنگ
 نرفتند ساختن گفتن از خواب و خورد
 خرامان از آن شهر تا پیش کوه
 شدندی شبانگر سوی خانر باز
 نبودی بخورد اندرون پیش و کم
 بدآن شهر بیکیز و خرم نهاد
 از آن پنبر شان بود فنگ و نبرد
 بدینگونه بر نام او هر چه رفت
 که ریسمان دراز
 گرامی یکی دخترش بود و بس

چنان بد که روزي هم گروه
 بر آميختند آن کجا داشتند
 چنان بد که اين دختر نيکبخت
 برة برديد و سبک بر گرفت
 چو آنخو برخ ميوه اندر گزيد
 با نگشت آزان سيب برداشت
 چو برداشت ز اندو کدان پنبه گفت
 من امروز ازين اختر کرم سيب
 هم دختران شاد و خندان شدند
 دو چندان که رشتي بروزي برشت
 وز آنجا بيامد بکردار دود
 بد او آفرين کرد مادر بصر
 بشمير چون ريسمان بر شمر
 چو آمد بر آن چاره جوي انجمن
 چنين گفت با نامور دختران
 من از اختر کرم چندان طراز
 برشت آن کجا برد و بد بيش از آن
 سوي خانه برد آن طرازي که رشت
 همي اختگي سيب هر بامداد
 وزان پنبه هر چند کروي فزون
 چنان بد که يکروز مام و پدر
 که چندان بريسي مگر با پری
 سبک سيمتن پيش مادر بگفت
 همان کرم فرخ بدیشان نمود
 بفالي گرفت اينستخن هفتاد
 مگر ز اختر کرم گشتي سخن
 چنين تا بر آمد بر اين روزگار
 هر آن کرم را خوار نگذاشتند
 تن آورش آن کرم و نیرو گرفت
 همي تنگ شد دو کدان بر تنش

نشستند با دوک در پيش کوه
 بکاي خورش دوک بگذاشتند
 يکي سيب افکنده باد از درخت
 کنون بشنو اينداستان شگفت
 يکي درميان کرم آکنده ديد
 بدان دو کدان نرم بگذاشتش
 بنام خداوند بي يارو جفت
 برشتن نمايم شما را نهيب
 کشاده رخ و سيم دندان شدند
 شمارش همي بر زمين بر نوشت
 بمادر نمود آن کجا رشت بر
 که بر خوردي ايماء خورشيد چهر
 دو چندان که هر روز بردي ببر
 برشتن نهاد او دل و جان و تن
 که ايمارويان نيک اختران
 برستم که نيزم نيابد نياز
 بکار آمدي کروي بيش از آن
 دل مام او شد چو خرم بهشت
 پريروي دختر بان کرم داد
 برشتي همي دختر پرفسون
 بگفتند با دختر پرنه
 گرفتستي اي پاک تن خواهي
 از آنسيب و آن کرمک اندر نهفت
 زن و شوي را روشنائي فزود
 زکاري کروي بدل پيچ ياد
 بر او نو شدي روزگار کهن
 فروزنده ترکشت هر روزگار
 بخوردنش نيکو هميداشتند
 سرو پشت اورنگ نيکو گرفت
 چو مشک سبزه گشت پيراهنش

برو پشت آواز کران تا کران
 بدو اندرون ساختش جایگاه
 نگفتی سخن کس بپند و بداد
 توانگر شد آن هفت فرزند نیز
 سرفراز با لشکر و آبروی
 کردینار بستاند از بد نژاد
 بر آن هفت فرزند پیکار جوی
 برفتند با نیزه و تیغ و تیر
 بجنگ آمد و داد مردی بداد
 بسی گوهر و گنجش آمد بمشت
 ز شهر کجاران سوی کوه شد
 شد آتشهر با او همهمه همگروه
 هم آرا مگر بود و هم جای گین
 ز باخت اندر آمد میان حصار
 که بینا ندیده بدیده سرش
 یکی حوض کردند بر کوه سنگ
 نهادند کرم اندرونم نرم
 برفتی دوان از بر هفت واد
 پراگنده کرم ان پیر داختی
 چو پیل شد آن کرم با شاخ و بال
 مر آن حصن را نام کرمان نهاد
 پدر کشته جنگی سپیدار کرم
 گرنجش بدی خوردن و شهید و شیر
 همان پرسش از کار بیداد و داد
 همسر روی دریا سپر گسترد
 همان گنج و با آلت کارزار
 چو رفتی سپاهش بر کرم تنگ
 چو آواز این دابستان بشنیدی
 که گردش نیارست جمنید باد
 نبردی بر آن باره برباد راه

بمشک اندرون پیکر زعفران
 یکی پال صندوق کردش سیاه
 چنان بد کرد در شهر بی هفتاد
 فراز آمدش ارج و آرم و چیز
 یکی میر بد اندران شهر اوی
 بهانه همی ساخت بر هفتاد
 بسی نامدارانجام شد بر اوی
 ز شهر کجاران بر آمد نفیر
 همیرفت پیش اندرون هفتاد
 همسر شهر بگرفت و او را بکشت
 بنزدیک او مردم انبوه شد
 یکی دژ بکرد از بر تیغ کوه
 نهاده بر آن دژ در آهین
 یکی چشمه بود بر کوپسار
 یکی باره کرد کرد اندرش
 چو آن کرم را گشت صندوق تنگ
 چو صابرو و سنگ از هوا گشت گرم
 چنان شد که دارنده هر بامداد
 لویدی گربخش علف ساختی
 بر آمد بر اینکار بر چند سال
 چو بگذشت یکچند بر هفتاد
 همان دخت خرم نگهدار کرم
 بیاراستندش دبیر و وزیر
 سپید بدی بردش هفتاد
 ز دریای چین تا بکرمان رسید
 پسر هفت با تیغ زن ده هزار
 هر آن پادشا کو کشیدی بجنگ
 شکسته شدی لشکری گامدی
 چنان شد دژ نامور هفتاد
 حصار شد آن پر ز گنج و سپاه

رزم اردشیر با هفتواد و شکست یافتن اردشیر

- 80-81 چو آگر شد از هفتواد اردشیر
سپهبد فرستان نزدیک اوی
چو آگاه شد ز انسخن هفتواد
82 کمینگاه گردان دران گنج کوه
چو لشکر سراسر بر آشوفتند
سپاه اندر آمد ز جای کمین
کر کس باز نشناخت از پای دست
ز کشته چنانشد در و دست و کوه
هر آنکس که بد زنده زانرزمگاه
85 چو آگاه شد نامدار اردشیر
غصه گشت و لشکر همه باز خواند
بشنیدی بیامد بر هفتواد
بیادون گنج و سلیخ از حصار
87 جدا بود از دور مهتر پسر
بر آمد ز آرام وز خورد و خواب
جهانجوی را نام شاهوی بود
ز کشتی بیامد بر هفتواد
بیاراست بر میمنه جای خویش
دو لشکر بر بد هر دو آراست
بدیشان نگر کرد شاه اردشیر
سپه بر کشید از دو رویر دو صف
چو آواز کوس آمد از پشت پیل
بر آمد خروشیدن گاو دم
زمین جنب چنانشد از میخ و نعل
ز آواز گوپال بر ترک و خود
بتگ باد پایان زمین را کنان
بر آنگونه شد لشکر هفتواد
بیابان چنانشد ز هر دو سپاه
- نبود آن سخنها و را دلپذیر
سپاهی بلند اختر و جنگجوی
از ایشان بدل در نیامدش یاد
بیامد سوی رزم خود با گروه
بگرو بترزین همیکوفتند
سیر شد بر آن نامداران زمین
تو گفستی زمین دست ایشان ببهست
کر پیروز گرد شد ز کشتن ستوه
سبک باز کشتند نزدیک شاه
از آن کشتن و غارت و دارو گیر
بزودی سلیخ و درم بر فشاند
بگردون بر آمد سر بد نژاد
بر او خوار شد لشکر و کارزار
چو آگاه گشت او ز رزم پدر
بکشتی بیامد بر این روی آب
یکی شوخ و بد ساز و بد خوی بود
دل هفتواد از پسر گشت شاه
سپهبد بدو لشکر آرای خویش
پر از کینه سر گنج بر خواست
دل مرد بر نا شد از رنج پیر
درخشید خورشید و بر خاست تف
همی مرد بیهوش گشت از دو میل
جهان نشد پر از بانگ روئینر خم
هوا از درفش سران گشت لعل
همیداد گردون زمین را درون
درو دشت شد پرتن بیسران
کر گفستی بجنبید دریا ز باد
کر بر مور و بر پشته شد تنگ راه

بر اینگونه تا روز برگشت زرد
 ز هر سو سپهر باز چید اردشیر
 بر آورد شب چادر لاجورد
 پس پشت او بد یکی آبگیر
 چو دیبای ز نکار کونشد سیاه
 طلایر بر آمد ز هر دو سپاه

تاراج کردن مهرک جهرمی خانۀ اردشیر را

- 88 خورش تنگ شد لشکر شاه را
 89 بجهرم یکی مرد بد نژاد
 چو آگر شد از رفتن اردشیر
 ز تنگی که بود اندر آن رزمگاه
 ز جهرم بیامد با یوان شاه
 مهر گنج اورا بتاراج داد
 90 چو آگاهی آمد بشاه اردشیر
 چه میگفت نا میاختره خان را
 بزرگان لشکر مهر پیش خواند
 چه بینید گفت ایسران سپاه
 چشیدم بسی تلخی روزگار
 باواز گفتند کای شهر یار
 چو مهرک بود دشمن اندر نهان
 تو داری بزرگی و کیهان تراست
 92 بفرمود تا خوان بیاراستند
 بخوان بر نهاده چندی بره
 چونانرا بخوردن گرفت اردشیر
 نشست اندر آن پاک فربر بره
 بزرگان فرزانه رزم ساز
 زغم هر کسی از جگر خون کشید
 بدیدند نقشی بر آن تیز تیر
 93 نمیشتر بر آن تیر بد پهلوی
 چنین تیز تیر آمد از بام دژ
 که بد خواه او بستر بد راه را
 کجا نام او مهرک نوش زاد
 و ز آن ماندنش بر لب آبگیر
 ز بهر خورشها و بر بستر راه
 ز هر سو بیاورد بیصر سپاه
 بلشکر بسی بد و تاج داد
 پر اندیش شد بر لب آبگیر
 چرا ساختم رزم بیگانه را
 ز مهرک فراوان بسخنه براند
 که مارا چنین تنگ شد دستگاه
 نه بد رنج مهرک مرا در شمار
 مبیناد چشمت بد روزگار
 چرا جست باید بسختی جهان
 مهر بندگانیم و فرمان تراست
 می جام و رامشگران خواستند
 بخوردند نهاده بر یکسره
 بیامد هم آنگر یکی تیز تیر
 که تیر اندران غرق شد یکسره
 زنان داشتند آن زمان دیمت باز
 یکی از بره تیر بیرون کشید
 بخواند آنگر بود از بزرگان و پیر
 که ایشاه دانده گر بشنوی
 که از بخت کرمست آرام دژ

گر انداختی من سوی ارد شیر
 نباید که چون او یکی شهر یار
 بروی گذر یافتی پر تیر
 بر آن موبدان شهر یار ارد شیر
 کند پست کرم اندرین روزگار
 ز دژ تا بر او دو فرسنگ بود
 نبشتر همیخواند از تیز تیر
 همی هر کسی خواندند آفرین
 دل مهتران را سخن تنگ بود
 ز دادار بر فر شاهی زمین

آگاهی یافتن ارد شیر از کار کرم و چاره نمودن و کشتن او کرم را

- 94 پرانده شد بد آنشب از کرم شاه
 سپهر بر گرفت از لب آبگیر
 چو بنشست خورشید بر جای ماه
 سوی پارس آمد دمان ارد شیر
 95 پس لشکر او بیامد سپاه
 ز هر سو گرفتند بر شاه راه
 بکشتند هر کس که بد نامدار
 خروش آمد از پس که از بخت کرم
 همی تاخت باو یزگان شهر یار
 کرم رخسنداده بادا سر تاخت کرم
 گز این هر کس اندازه باید گرفت
 همی تاخت اندر فراز و نشیب
 برانند با پویر اسبان چو گرگ
 بد بر بد و بر نای بیگانه دید
 97 چو شب اندر آمد یکی خانه دید
 بودند بر دژ زمانی بیای
 بد رسید ازو این دو پاکیزه رای
 که با کرم را پدید و آشفتد آید
 بد و گفت از این سو گذشت ارد شیر
 کرم بگریخت از کرم در هفتواد
 98 بباخشد بر شاه هر دو جوان
 99 فروز آوردندش از پشت زین
 100 یکی جای خرم پیراستند
 101 نشستند با شاه گردان بخوان
 غم و شاد مانی نماند دراز
 چو آورد آزان تاخت شاهی بسر
 کز و بد دل شهر یاران بدرد
 بآواز گفتند کایسر فراز
 نگه کن که ضحاک بیداد گر
 هم افرا میاب آن بد اندیش مرد

- سکندر که آمد براین روزگار
بکشت آنکه بد در جهان شهریار
- برفتند وزیشان جز از نام زشت
نماید همین نیز بر هفتاد
- 102 ز گفتار ایشان دل شهریار
خوش آمدش گفتار آن دلنواز
- 103 که فرزند سامان منم اردشیر
چو سازیم با کرم و با هفتاد
- سپهدار ایران چو بکشد راز
104 بگفتند هر دو که نوشه بدی
- تن و جان ما پیش تو بنده باد
سخنهای که پرسیدی از مادرست
- تو در جنگ با کرم و با هفتاد
یکی جای دارند بر تیغ کوه
- بیمش اندرون شهر و دریا بدشت
همان کرم که مغز اهریمن است
- همه کرم خوانی با کرم اندرون
107 سخنهای چو بشنید از اردشیر
- بدیشان چنین گفت کاری رواست
108 جوانان و را پاسخ آراستند
- که ما بندگانیم پیش پادشاه
ز گفتار ایشان دلش گشت شاد
- 109 چو برداشت زانجا جهاندار شاه
همی رفت روشن دل و یادگیر
- چو بر شاه بر شد نبیاء انجمن
بر آموذ یکچند روزی بداد
- چو مهرک نیارست رفتن بمجنگ
بجهرم چونزد یک شد پادشا
- دل پادشا پر ز پیکار شد
بشمشیر هندی بزد گردنش
- 103 102 هر آنکس که آن تاخمش آمد بمشمت
بکشت آنکه بد در جهان شهریار
- نماید و نیا بند خرم بهشت
بپسند بفرجام خون بد نژاد
- چنان تازه شد چون گل اندر بهار
بکرد آشکارا و بنمود راز
- همی پند باید مرا دلپذیر
که نام و نژادش بگیتی مباد
- جوانانش بر دند هر دو نماز
همیشهر ز تو دور دست بدی
- همیشهر روان تو پاینده باد
بگوئیم تا چاره سازی ناخست
- پسندیده نه گر بر پیچی ز داد
بدواندرون کرم و گنج و گروه
- دژی بر سر کوه و راهی درشت
جهان آفریننده را دشمن است
- یکی دیو جنگیست ریزنده خون
همه مهر جوینده و دلپذیر
- بدو نیک ایشان مرا با شماست
دل هوشمندش بدیرانستند
- همیشهر بنیکی ترا رهنمای
همی رفت پیروز و دل پر ز داد
- جوانان برفتند با او براه
سرافراز تا خره اردشیر
- بزرگان فرزانه و رای زن
بیامد سوي مهرک نوش زاد
- جهان کرد بر خویشتن تار و تنگ
نهان شد از مهرک بیونا
- همی بود تا او گرفتار شد
بآتش در انداخت بمسرتنش
- بکشت آنکه بد در جهان شهریار

مگر دختري کان نهانشد ازوي
 114 وز آنجا يگر شد سوي جنگ کرم
 بياورد لشکر ده و دو هزار
 پراگنده لشکر چو شد همگروه
 يکي مرد بد نام او شهر گير
 چنين گفت پس شاه با پهلوان
 شب و روز کرده طلاير بپاي
 همان ديده باند اروجم پاسبان
 من اکنون بسازم يکي کيميا
 اگر ديده بان دود بيند بروز
 بدانيد گامد بسرکار کرم
 کزين کرد از آن مهتران هفت مرد
 110 هم آنکس که بودي هم آواز اوي
 بستي گوهر از گنج بگزید نیز
 بچشم خرد چيز ناچيز کرد
 يکي ديگ روئين ببار اندرون
 چو از بردي کارها کرد راست
 چو خر بندها جامه های گلیم
 هميشه خليده دل و راهچوي
 هم روستائي و مرد جوان
 از آن انجمن برد يا خويشتن
 چو از راه نزدیک اندر شدند
 پرستنده کرم بد شصت مرد
 نگر کرد يکتا باواز گفت
 چنين داد پاسخ بد و شهریار
 ز پيرايه و جام و نسيم و زر
 ببازارگاني خراسانيم
 بستي خواسته دارم از بخت کرم
 اگر بر پر ميتش غزايم رواست
 هم شهر از آنشد پراز جستجو
 سپاهش هم کرده آهنگ کرم
 جهان ديده و کار کرده سوار
 بياورد شان تا ميان دو کوه
 خردمند و نيالار شاه اردشير
 که ايدر هميشه روشنروان
 سواران با دانش و رهنماي
 نگهدار لشکر بروزو شبان
 چو اسفنديار آنکه بودم نيا
 شب آتش چو خورشيد گيتي فروز
 گذشت اختر و روز بازار کرم
 دليران و شيران روز نبرد
 بگفتي بيا بوا راز اوي
 ز ديبا و دينار و هرگونه چيز
 دو صندوق پر سرب و ارزيز کرد
 که استکان بود او بکار اندرون
 ز سالار آخر خري ده بخواست
 بپوشيد بارش هم زر و ميم
 ز لشکر سوي دژ نهادند روي
 که بودند روزي ورا ميزبان
 که هم درست بودند و هم رايزن
 ببردند و بر کوه دم بر زدند
 نپرداختي يکتا از کار کرد
 که صندوق را چيست اندر نهفت
 که هرگونه چيز دارم ببار
 ز ديبا و دينار و خز و گهر
 برنج اندرون بي تن آسانيم
 اکنون آمدم شاد تا تخت کرم
 که از بخت وي کار ماگشت راست

- 111 پرستنده کرم بشنید راز
هم آنکرم در دژ کشادند باز
- 112 چو آن بارها راند اندر حصار
بیاراست کار آن شهر نامدار
سر بار بکشاد زود اردشیر
ببخشید چیزیکه بد ناگزیر
یکی سفره پیش پرستندگان
بگسترد و برخاست چون بندگان
ز صندوق بکشاد بند کلیه
بر آورد و پر کرد جام نمید
هر آنکس که زی کرم بروی خورش
ز شیر و برنج آنچهره بد پرورش
بدیچید کردن ز جام بنید
که نوبت بدش جای مستی رسید
- 113 چو بنشت بر پای جست اردشیر
بدستوری سرپرستان سر روز
مگر من شوم در جهان شهره
مر او را بخوردن منم دلفروز
شما می گسارید خرم سر روز
مرا باشد از اخترش بهره
بر آمد یکی کلبر سازم فراخ
چهارم چو خورشید گیتی فروز
فروشنده ام هم خریدار جوی
سر طاق برتر ز دیوار کاخ
بر آمد همه کام وی زین سخن
فزاید مرا نزد کرم آبروی
بگفتند کورا پرستش تو کن
پرستنده بنشست با می بر چنگ
- 116 بر آورد خبر بنده هرگونه رنگ
بخورندن چیزی و مستان شدند
چو از جام می مستشان شد روان
پرستندگان می پرستان شدند
بیامد جهاندار با میزبان
بر افروخت آتش بروز سفید
- 115 بیاورد ارزیر و روین لوید
چو آن کرم را بود گاه خورش
سوی کنده آورد ارزیر کرم
زبانش بدیدند همرنگ سنج
فروریخت ارزیر مرد جوان
ز ارزیر چو شان بدش پرورش
117 طراقی بر آمد ز حلقوم اوی
سر از گنده برداشت آنکرم نرم
زبانش بدیدند همرنگ سنج
بدانسان که از پیش خوری کرنج
بکنده درون کرم شد ناتوان
که لرزان شد آن کنده و بوم اوی
- 118 بشد با جوانان چو باد اردشیر
پرستندگانرا که بودند مست
119 بر انگیخت از بام دژ تیره دود
دوان دیده بان نشد بر شهر گیر
بیامد نمیک پهلوان با بیپاه
کشیدند گوپال و شمشیر و تیر
یکی زنده از دست ایشان فرست
دلیری بسالار لشکر نمود
کرم پیروز گر کشت شاه اردشیر
بیاورد لشکر بنزدیک شاه

کشتن اردشیر هفتواد را

دش گشت پردرد و سر پر ز باد
بر آن باره بر شد دمان شهریار
که بر باره دژ پئی شیر بود
بمانند با داغ و درد آن گروه
که بغراز رزم ای یل شیرگیر
نماند بچنگ تو جز رنچ و باد
شد آن دولت و رفتن تیز نرم
بسر بر نهادند ز آهن کلاه
ببستند با درد کین را میان
گرفتار شد در زمان هفتواد
که مهتر پسر بود و سالار اوی
پیاده بشد پیش او شهرگیر
نشست از برش خسرو نیکنام
ابر پیش دریا دو دار بلند
دل دشمن از خواب بیدار کرد
بکشت آن دو تن را بباران تیر
شد از خواستمر لشکر آراستمر
فروید آوردند فرمانبران
همی تاخت تا خورگ اردشیر
بد و تازه شد مهرگان و سده
بدان میزبانان بیدار بتخت
بگسترد بر کشور پارس داد
بیاورد لشکر سوي شهر زور
یکی مرد شایسته تاج و گاه
سر تخت بد خواه کرده نگون
همی راز خویش از تو دارد نهان
که روزی نشیب است و روزی فراز

چو آگاه شد ز انسخن هفتواد
بیامد که دژ را کند خواستار
بکوشید و چندی نیامدش سود
وز آنروی لشکر بیامد چو کوه
چنین گفت از باره شاه اردشیر
اگر گم شود از میان هفتواد
که من کرم را دادم ارزیز گرم
شنید آن همه لشکر آواز شاه
آزان دل گرفتند ایرانیان
121 سوي لشکر کرم بر گشت باد
همان نیز شاپوی عیار اوی
فروید آمد از دژ دوان اردشیر
بمردند بالای زرین ستام
بفرمود پس شهریار بلند
دو بد خواهر زنده بر دار کرد
بیامد ز قلب سپر اردشیر
122 بتاراج داد آن همه خواستمر
بدژ هر چه بود از کران تا کران
ز پر مایه چیزیکر بد دلپذیر
بکرد اندر آن کوه آتشکده
123 سپرد آنزمان کشور و تاج و تخت
وز آنجایگم رفت پیروز و شاد
چو آسوده تر گشت مرد و ستور
بکرمان فرستاد چندی سپاه
وز آنجایگم شد سوي طیسفون
چنین است رسم جهان و جهان
نسازد تو ناچار با او بساز

پادشاهی اردشیر بابکان چه سال و دو ماه بود بر تخت نشستن اردشیر بابکان در بغداد

بر بغداد بنشست بر تخت عاج بسر بر نهاد آن دل افروز تاج
کمر بستم و گرز شاپان بدست بیاراستم جایگاهی نشست
شهنشاه خواندند از آن پس و را ز گشتاسب نشناختی کس و را
چو تاج بزرگی بسر بر نهاد چنین گفت بر تخت پیروز و شاه
که اندر جهان داد گنج من است جهان تازه از دست رنج منست
کس این گنج نتواند از من ببرد بد آید بمردم ز کردار بد
چو خوشنود باشد جهاندار پاک ندارد دریغ از من این تیره خاک
جها سر بسر در پناه من است پسندیدن داد راه منست
نباید که از گارداران من ز سر هنگ و جنگی سواران من
نخسپند کسی دل پر از آرزوی گراینده با مردم نیکخوی
کشاده است بر هر کس این بارگاه ز بد خواه و از مردم نیکخواه
همه انجمن خواندند آفرین که آباد بادا بدادت زمین
فرستاد بر هر سوئی لشکری که هر کس که باشد ز دشمن مری
سر کینر و رشان براه آورند گر آئین و شمشیر و گاه آورند

سرگذشت اردشیر با دختر اردوان

بدانگر که شاه اردوان بکشت ز خون وی آورد گیتی بمشت
چو او کشته شد دخترش را بخواست بدان تا بگوید که گنجش کجاست
125 دو فرزند او شد بهندوستان پر نچ و بلا گشته همدانستان
دو ایدر بزدان شاه اندرون دودیده پر از آب و دل پر ز خون
بهندوستان بود مهتر پسر که بهمن بدی نام آن نامور
126 فرستاد جست برای و پوش جوانی که دارد یگفتار گوش
چو از پادشاهی ندید هیچ بهر بدو داد پنهان یکی پاره زهر
بدو گفت رو پیش خواهر بگویی که از دشمن این مهربانی محجوبی
127 برادر دو داری بهندوستان بیگانگی گشته همدانستان
دو در بند و زندان شاه اردشیر پدر کشته و پور خسته بشیر

- تو از ما گسسته بدینگونه مهر
 129 چو خواجیکه با نوي ايران شوي
 پند و چنین کردگار سپهر
 بگیتی پسند دلیران شوي
 بکار آریکپاره با اردشیر
 بدخت گرامی بدادش پیام
 131 فرستاده آمد بهنگام شام
 و راجان و دل بر برادر بسوخت
 ز دارنده بستد کرانمایر زهر
 132 چنان بد کرد یکرز شاه اردشیر
 چو بگذشت نیمی ز روز دراز
 133 سوي دختر اردوانشد ز راه
 بیاورد جامی ز یاقوت زرد
 بیامیخت با شکر و پست زهر
 134 چو بگرفت شاه اردشیران بدست
 135 شد آن پادشازاده لرزان ز بیم
 جهاندار از آن لرزه شد بدگمان
 بفرمود تا خانگی مرغ چار
 چو آن مرغ بر پست بگذاشتند
 136 هم آنگاه مرغ آن بخورد و بمرد
 بفرمود با موبد و کدخدای
 ز دستور ایران بپرسید شاه
 شود در نوازش بدینگونه مست
 چرباد آفرست آن بر آورده را
 137 چنین داد پاسخ که بهتر پرست
 سر پر گناپش ببايد برید
 138 بفرمود کز دختر اردوان
 139 بشد موبد و پیش آن دخت شاه
 بموبد چنین گفت گای پر خرد
 اگر کشت خواهی مرا ناگریز
 اگر من نیزایم بخون ریختن
 همان تا شود کودک از من جدا
 پسند و چنین کردگار سپهر
 بگیتی پسند دلیران شوي
 بکار آریکپاره با اردشیر
 بدخت گرامی بدادش پیام
 بیکره از آتش دلش بر فروخت
 بدانشد که بردارد از کام بهر
 بنخاچیر بر کور بکشاد تیر
 سپهد ز نخاچیر گر گشت باز
 دوان ماه چهره بشد نزد شاه
 پر از شکر و پست با آب سرد
 که بهمن مگر کام یابد بدر
 ز دستش بیفتاد و بشکست پست
 هم اندر زمانشد دلش مرد و نیم
 پر اندیش از گردش آسمان
 پرستنده آرد بر شهریار
 گمانی همی خیره پنداشتند
 گمان بردن از راه و فیکي ببرد
 بیاید بر خسرو پاک رای
 که بد خواه را گر نشانی بگاه
 که بیهوده یازد بجان تو دست
 چه سازیم درمان خود کرده را
 چو یازد بجان جهاندار دست
 کسی پند گوید نباید شنید
 تنی کن که هرگز نه بیند روان
 همیرفت لرزان و دل پر گناه
 مرا و ترا روز هم بگذرد
 یکی کودکی دارم از اردشیر
 ز دار بلند اندر آویختن
 بکن هر چه فرمود پس پادشا

نر کار بیست کزدست من بگذرد
 140 ز ره باز شد موبد نیز ویر
 بدو گفت زو هیچ مشغوساخن
 141 بدل گفت موبد کر بد روزگار
 هم مرگ رانیم برنا و پیر
 گر او بعداد سالیان بشمرد
 همان بر کز این کار ناسود مند
 ز کشتن رهانم مر این ماه را
 و گر نه جو زو بلجر گردد جدا
 142 بیا راست جائی بایوان خویش
 بزنی گفت اگر هیچ باد هوا
 پس اندیشم کرد آنگه دشمن بس است
 یکی چاره سازم کر بد گوی من
 بجائی شد و خایر بمرید پست
 دو خایر نمک پر پر آگند زود
 هم اندر زمان حقمر را مهر کرد
 چو آمد بنزد یک تلخت بلند
 چنین گفت با شاه کاین زینهار
 نبشته بر آن حقمر تاریخ آن
 چو هنگامه زادن آمد فراز
 خردمند باشد بر از بی خرد
 بگفت آنچهر بشنید با اردشیر
 بدانسان کر فرمانت دادم یکن
 کر فرمان چنین آید از شهریار
 ندارد پسر شهریار اردشیر
 بدشمن رسد تلخت چون بگذرد
 بمردی یکی رای سازم بلند
 مگر زین پشیمان کنم شاه را
 بجای آرام این گفته پادشا
 کر دارد ورا چون تن و جان خویش
 ببیند ورا من ندارم روا
 گمان بدو نیک باهر کس است
 نراند بزشت آب در جوی من
 بر او داغ دارو قها و بیست
 بحقمر در آگند بر میان دود
 بیامد خروشان دو رخساره زرد
 همان حقمر بنهال با مهر و بند
 سپارد بگنجور خود شهریار
 پدیدار کرده پی و بیخ آن
 از آن کار بریاد نکشاد راز

زادن پسر اردشیر شاپور از دختر اردوان و پس

از هفت سال آگاهی یافتن اردشیر

از آن و شناختن او را

143 پسر زاد ازو دختر اردوان
 از ایوان خود انجمن دور کرد
 نهانش همیداشت تا هفتسال
 147 چنان بد کر روزی بیامد وزیر
 یکی خسرو آئین و روشنروان
 ورا نام دستور شاپور کرد
 یکی شاهرخ گشت با فرو یال
 بدید آب در چهره اردشیر

بدو گفت شاهانوشه بدی
 ز گیتی مهر کام دل یافتی
 کنون گاه شادی و می خورد نست
 زمین هفت کشور بشاهی تراست
 چنین داد پاسخ بدو شهریار
 زمانه بشمشیر ناراست گشت
 مرا سال بر پنجهر و یک رسید
 پسر بایدی پیشم اکنون بپای
 پدر بی پسر چون پسر بی پدر
 پس من بدشمن رسد تاج و گنج
 149 بدل گفت بیدار مرد کهن
 بدو گفت کایشاه کهتر نواز
 گردید و نکر یابم بجان زینهار
 بدو گفت شاه ایخردمند مرد
 بگوی آنچه دانی و بفزای نیز
 چنین داد پاسخ بدو کدخدای
 یکی حقه دادم بگنجور شاه
 بگنجور گفت آنکه آن زینهار
 بدو بازده تا ببینم که چیست
 میاورد پس حقه گنجور اوی
 بر او شاه گفت اندرین حقه چیست
 بدو گفت آن خون کرم منست
 150 سپیدی مرا دختر اردوان
 نکشتم که فرزند بد در نهان
 بخشتم بفرمانت آرم خویش
 بدان تا کسی بد نگوید مرا
 کنون هفتسالست تا پور تو
 چو او نیست فرزند یکشاه را
 ورا نام شاهپور کردم ز مهر
 همان مادرش نیز با اوی بجای

روانرا بر اندیشه تو شر بدی
 سر دشمن از تخت بر تافتی
 نه هنگام اندیشه آوردنست
 سپاهی و گاهی و راجی تراست
 که ای پاکدل موبد راز دار
 غم ورنه و ناخوبی اندر گذشت
 ز کافور شد مشک و گل ناپدید
 دلارای و نیروده و رهنمای
 که بیگانه اورا بگیرد ببر
 مرا خاک سود آید و درد ورنه
 که آمد کنون روزگار سخن
 جوانمرد و روشن دل و سرفراز
 من اینرنه بردارم از شهریار
 چرا بیم جانست ترا رنجه کرد
 ز گفت خردمند برتر چه چیز
 که ایشاه روشن دل و پاکرای
 سزد گر بخواهد کنون پیشگاه
 ترا داد آمد کنون خواستار
 مگر مان نباید باندیشه زیست
 سپرد آنکه بستد بدستور اوی
 نهاده برین بند بر مهر کیست
 بریده ز بن بار شرم منست
 که تا باز خواهی تنی بیروان
 بترسیدم از کردگار جهان
 بریدم هم اندر زمان شرم خویش
 ز دریای تهمت نشوید مرا
 بماند است نزدیک دستور تو
 نماند مگر بر فلک ماه را
 که از بخت اوشاد بادا سپهر
 جهانجوی فرزند را رهنمای

بدو ماند شاه جهان در شگفت
 وز آن پس چنین گفت با کدخدای
 بسی رفیع برداشتی زین سخن
 کنون صد پسر جوی همسال اوی
 همه جامه پوشیده با او بهم
 همه کودکانرا بچوگان فرست
 چو برداشت کودک بود خوبچه
 بر آن راستی دل گواهی دهد
 بیامد بشیگیر دستور شاه
 بیک جامه و چهر و بالایی
 بمیدان تو گفتی یکی سور بود
 چو کودک بزخم اندر آورد روی
 بیامد بمیدان خویش اردشیر
 نگر کرد و چون کودکانرا بدید
 بانگشت بنمود با کدخدای
 بدو راهبر گفت کای پادشاه
 همیباش تا کودکان تازه روی
 یکی بنده را گفت شاه اردشیر
 از آن کودکان تا که آید دلیر
 ز دیدار من گوی بیرون بود
 بود بیگمان پاک فرزندان من
 بفرمان بشد بنده شهریار
 دوان کودکان از پس او چو شیر
 بمانندند تا کام بر جای خویش
 ز پیش پدر گوی بر بود و برد
 ز شادی چنانشد دل اردشیر
 ز سوارانش از خاک برداشتند
 153 شهنشاه از آن پس گرفتش ببر
 سر و روی و چشمش بموسید گفت
 بدل هرگز این باد نگذاشتم
 چو یزدان همی شهریار ی فروز

وز آن کودک اندیشهها بر گرفت
 که ای مرد روشندل و پاکرایی
 نمانم که رنچ تو گردد کهن
 ببالا و چهر و برو یال اوی
 نباید که چیزی بود پیش و کم
 بیارای گوی و بمیدان فرست
 بکنید بفرزند جانم بمهر
 مرا با پسر آشنائی دهد
 ببرد آن همه کودکانرا بگاه
 که پیدا نمود این از آن اندکی
 میان اندرون شاه شاپور بود
 فزونی ز هر کس همیبرد گوی
 تنی چند با او ز برنا و پیر
 یکی باد سرد از جگر بر کشید
 که اینک یکی اردشیری بجای
 دلت شد بفرزندی او گواه
 بچوگان بپیش تو آرند گوی
 که روگویی ایشان بچوگان بگیر
 میان دلیران بکردار شیر
 ازین انجمن کس بکس نشمرد
 ز تاخت و برو یال و پیوند من
 بزاد گوی و افکند پیش سوار
 چو گشتند نزدیک با اردشیر
 چو شاپور شیر اندر آمد پیش
 چو شد دور تر کودکانرا سپرد
 که گردد جوان مردم گشته پیر
 همی دست بردست بگذاشتند
 همی آفرین خواند برداد گر
 که چونین شگفتی نشاید نهفت
 که این را همی گشته پنداشتم
 ز من در جهان یادگاری فزود

و فرمان او بر نیایی گذر
 دگر بر تو آری ز خورشید ستر
 کهر خواست از گنج و دینار خواست
 گرانمایر یاقوت بسیار خواست
 بر او زر و گوهر همی ریختند
 ز دینار شد تارکش نا پدید
 152 بدستور بر نیز گوهر نشانده
 ببخشید چندان و را خواست
 بفرمود تا دختر اردوان
 ببخشید کرده گناه و را
 بیاورد فرهنگیان را ز شهر
 نوشتن بیاموختش پهلوی
 همان جنگ را گرد کردن عنان
 زمی خوردن و بخشش و کار بزم
 وز آن پس دگر کرد میخ درم
 بیکروی بر نام شاه اردشیر
 گرانمایر بد نام دستور شاه
 نوشتند بر نامها همچنان
 154 ببخشید گنجی بدرویش مرد
 نگه کرد جائی که بد خارسان
 کجا چند شاپور خوانی و را
 جو شاپور شد همچو سرو بلند
 نبودن جدا یکزمان اردشیر
 ز بر مشک و عنبر همی بیختند
 ز گوهر کسی چهره او ندید
 بکسی زر پیکرش بر نشانده
 که شد کاخ و ایوانش آراست
 بایوان شود شاد و روشنروان
 ز زنگار بز دود ماه و را
 کسی کش ز فرزانی بود بهر
 نشست سرافرازی و خسروی
 ز بالا بدشمن نمودن ستان
 میسر راندن و کوشش و کار رزم
 همان میخ دینار و هر بیش و کم
 بروی دگر نام فرخ وزیر
 جهان دیده مردی نماینده راه
 بدو داد فرمان و مهر و نگین
 که خوردش نبودن جز از کار کرد
 ازو کرد خرم یکی شاربان
 جز این نیز نامی ندانی و را
 ز چشم بدش بود بیم و گزند
 و را همچو دستور گشت و وزیر

پیغام فرستادن اردشیر نزد کید هندی در باره

در یافتن انجام کار پادشاهی خود

و پاسخ یافتن ازو

155 نبرد اختی شاه روزی ز جنگ
 چو جائی ز دشمن ببرد اختی
 بشادی نبودن جای درنگ
 دگر بد کنش سر بر افراختی
 بهمگفت کز کرد کار جهان
 بخوایم همی آشکار و نهان

که بید شمن آرام جهانرا بدست
 156 بدو گفت فرخنده دستور اوی
 سوي کید هندی فرستیم کس
 بداند شمار سپهر بلند
 اگر هفت کشور ترا بیمال
 یکایک بگوید ندارد برنج
 157 چو بشنید بگزید شاه اردشیر
 فرستان نزدیک دانای هند
 بدو گفت رو پیش دانا بگوي
 باختر نگر کن که تا من ز جنگ
 وگر نیست این تا نباشم برنج
 158 بیامد فرستاده شهریار
 بگفت آنکر با او شهنشاه گفت
 بپرسید از و کید و غمخواره گشت
 بیاورد صلاب و اختر گرفت
 نگر کرد بر کار چرخ بلند
 159 فرستاده را گفت کردم شمار
 گر از گوهر مهرک نوشزاد
 نشیند بآرام بر تخت شاه
 بیفزایدش گنج و کاهدش رنج
 گر این کرد ایران ورا گشت راست
 فرستاده را چیز بخشید و گفت
 گراوزین فر پیچد سپهر بلند
 160 فرستاده آمد بر شهریار
 161 چو بشنید گفتار او اردشیر
 فرستاده را گفت هرگز مباد
 بخانه درون دشمن آرام ز کوي
 دریغ آن پراگندن گنج من
 ز مهرک یکی دختری ماند و بس
 بفرمانم اکنون که جویند باز

نباشم مگر پای یزدان پرست
 که ایشاه روشندل و راستگوی
 که دانش پژو هست و فریاد رس
 در شادمانی و راه گزند
 بخواید بدن یار باید بقال
 نخواستد برین پاسخ از شاه گنج
 جوانی گرانمایر و تیز ویر
 بسی اسب و دینار و چینی پرند
 که ای مرد نیک اختر راستگوی
 کی آسایم و کشور آرام بجنگ
 بدینگونه بیزاکنم نیز گنج
 بر کید با هدیر و با نثار
 همه رازها بر کشاد از نهفت
 ز پرسش سوي دانش و چاره گشت
 یکی ز پیچ هندی ببر در گرفت
 ز آسانی و سود و درد و گزند
 ز ایران و از اختر شهریار
 بر آمیزد این تکمیل با آن نژاد
 نباید فرستان هر بیو سپاه
 تو شوکیند با این دو کشور مسیح
 بیاید همی کام دل هر چه خواست
 کز این هر چه گفتم نباید فہمت
 کند اینکر گفتم برو ارجمند
 بگفت آنچہ بشنید از ان نامدار
 دلش گشت پر درد و رخ چون زریز
 که من بینم از نخم مهرک نژاد
 شود با بر بوم من کیند جوي
 فرستان مردم و رفیع من
 که او را بدیده ندید است کش
 ز روم و ز هند و چین و طراز

بر آتش چو یا بمش بریان کنم
 بکچهرم فرستاد چندی سوار
 ز هر سوش جستن گرفت اردشیر
 163 چو آگاه شد دخت مهرک بکچست
 چو بنشست در خان مهربان
 ببالید بر میان سرو مهی
 164 مراورا در آن بوم همتا نبود
 برو خاک را زار و گریان کنم
 یکی مرد جوئیند کازار
 خبر زین بشد سوی برنا و پیر
 سوی خان ده مر بکنجی نشست
 مراورا گرامی همیداشت مر
 خرد یافت با زیب و با فرهی
 بکشور چنان سرو بالا نبود

سرگزشت شاپور با دختر مهرک و بزنی گرفتن اورا

چو لختی بر آمد بر این روزگار
 165 بنخچیر شد شاه روزی بگاه
 بهر سو سواران همی تاختند
 پدید آمد از دور جای فراخ
 همیتانخت شاپور تا پیش ده
 یکی باغ خوش بودش اندر سرائی
 166 یکی دختری دید برسان ماه
 167 چو آن مابرخ روی شاپور دید
 گر شادان بدی شاد و خندان بدی
 کنون بیگمان تشنه باشد ستور
 بچاه اندرون آب سردست و خوش
 بدو گفت شاپور کایماهروی
 که هستند با من پرستنده مرد
 169 کنیزک ز برنا بیبچید روی
 170 پرستنده را بفرمود شاه
 171 پرستنده بشنید و آمد دوان
 چو آن دلو در چاه پر آب گشت
 172 که دلو گران بر نیامد ز چاه
 پرستنده را گفت کای نیمزن
 همی برکشید آب چندی ز چاه
 فروزنده شد دوات شهریار
 خردمند شاپور با او براه
 ز نختچیر دشتی بپرداختند
 پر از باغ میدان و ایوان و کاخ
 فرود آمد از راه در خوان مر
 جوان اندر آمد بدان سبز جای
 فرو هشته از چرخ دلوی بچاه
 بیامد برو آفرین گسترد
 همه ساله از بی گزندان بدی
 بدین ده بود آب یکروی شور
 بفرمای تا من بوم آبکش
 چرا رنجه گشتی بدین گفتگوی
 کز این چاه بن سرکشند آب سرد
 بشد دور و بنشست در پیش جوی
 که طشت آورد آب برکش ز چاه
 رسن بود بر دلو چرخي روان
 پرستنده را روی پرتاب گشت
 بیامد و کان زود شاپور شاه
 نه زن داشت این دلو و چرخ و رسن
 تو گشتی پر از رنج و فریاد خواه

- بیامد رسن بستند از پیشکار
 ز دلو گران چون چنان رنچ دید
 چو بر تافت دلو ی بدینسان گران
 173 کنیزک چو او دلو را برکشید
 که نوشمر بزی تا بود روزگار
 ز نیروی شاپور شاه اردشیر
 174 جوان گفت با دختر چریگوی
 175 چنین داد پاسخ که اینداستان
 که شاپور کرد است با زور پیل
 بیالای سرواست و روئین تنست
 176 بدو گفت شاپور گایما هروی
 پیدیدار کن تا نژاد تو چیست
 177 بدو گفت من دخت ده مهترم
 178 بدو گفت شاپور هرگز دروغ
 کشا و رز را دختر ما هروی
 179 کنیزک بدو گفت گایمشهریار
 بگویم همه پیش تو از نژاد
 180 بدو گفت شاپور کز بومستان
 بگوی وز من بیم در دل مدار
 181 کنیزک بدو گفت کز راه داد
 مرا پارمائی بیاورد خورد
 من از بیم آن نامور شهریار
 بیامد بپرداخت شاپور جای
 182 بدو گفت کاین دختر خوب بچهر
 بدو داد مهتر بفرمان اوی
- شد آن دلو دشوار بر شهریار
 بر آن خو برج آفرین گسترید
 همانا که هست از نژاد کیان
 بیامد بصهر آفرین گسترید
 همیشه خرد بادت آموزگار
 شود بیگمان آب در چاه شیر
 چر دانیکر شاپورم ایما هروی
 شنیدم بسی از لب آراستان
 بدخشندگی همجو دریای نیل
 بهر چیز مانده بهمن است
 سخن هر چه پرسم همه راستگوی
 که بر چهره تو نشان کئی است
 ازیرا چنین خوب و کند آورم
 بر شهریاران بگیرد فروغ
 نباشد بر این روی اینرنگ بوی
 هر آنکه که یابم بجان زینهار
 چو یابم ز خشم شهنشاه داد
 نروید همی کینه دوستان
 نه از نامور داد گر شهریار
 منم دختر مهرک نوش زاد
 بدین پر هنر مهتر ده سپرد
 چنین آبکش گشتم و پیشکار
 همیود مهتر بهیشش بیائی
 بمن ده گواکن بر این بر سپهر
 بر آئین آتش پرستان اوی

زادن اورمزد پسر شاپور از دختر مهرک

- 183 بسی بر نیامد بر این روزگار
 چو نه ماه بگذشت از اینماه روی
 که سرو سہی چون گل آمد ببار
 یکی کودک آمد بیالای اوی

تو گفتي که باز آمد اسفندیار
 و را پادشا نام کرد اورمزد
 چنین تا برآمد بر این هفتسال
 ز هر کس نهانش همیداشتند
 بنخاکچیر شد هفت روز اردشیر
 نهان اورمزد از میان گروه
 دوانشد بمیدان شاه اردشیر
 184 اباکودک چند چوگان و گوی
 185 جهاندار هم در زمان با سپاه
 ابا موبدان موبد تیزویر
 186 بزود کودکی تیز چوگان ز راه
 187 نرفتند ازیشان پس گوی کس
 188 دوان اورمزد از میان بر رفت
 ز پیش نیازود برداشت گوی
 وز آن پس خروشی بر آورد ساخت
 که چوگان و میدان و مردی مراسم
 189 بموبد چنین گفت کاین پاکزاد
 بپرسید موبد ندانست کس
 190 بموبد چنین گفت پس شهریار
 بشد موبد و بر گرفتش ز گرد
 بدو گفت شاه ای گرانمایر خرد
 191 چو پرسید کودک با واز گفت
 منم پور شاپور کو پور تست
 فرو ماند زو شاه گیتی شکفت
 192 بفرمود تا رفت شاپور پیش
 193 بترسید شاپور آزاد مرد
 بخندید از آن نامور شهریار
 پسر باید از هر که باشد روایت
 194 بدو گفت شاپور انوشهر بدی
 دگر نامدار اردشیر سوار
 که سروی بد اندر میان فرزد
 بیود اورمزد از جهان بیهمال
 بجائی بازیش نگذاشتند
 بشد نیز شاپور نختاکچیر گیر
 بیامد کز آموختن شد ستوه
 کمانی بیکدمست و دیگر دو تیر
 بمیدان شاه آمد آن نامجوی
 بیامد بمیدان ز نختاکچیر گاه
 چو نزدیک میدان رسید اردشیر
 بشد گوی گردان بنزدیک شاه
 بماندند بر جای نا کام و بس
 بدیش جهاندار چون باد تفت
 وز او گشت لشکر پر از گفتگوی
 کز او خیره شد شاه پیروز بخت
 ابا جنگیان هم نبردی مراسم
 نگه کن که تا از که دارد نژاد
 همه خامشی بر گزیدند و بس
 که بردارش از خاک و نزد من آر
 ببردش بر شاه آزاد مرد
 ترا از نژاد که باید شمرد
 که نام و نژادم نشاید نهفت
 ز فرزند مهرک نژادم درست
 بخندید و اندیشم اندر گرفت
 بپرسش گرفتش ز اندازه بیش
 دلش گشت پردرد و رخساره زرد
 بدو گفت فرزند پنهان بدار
 که گویندگان بجای پادشا است
 جهانرا بدیدار تو شمر بدی

ز پشت منست این و نام اورمزد
 نهانداشتم چند از شهریار
 گرانمایر از دختر مهر کست
 ز آب و ز چاه آن کجافتر بود
 ز گفتار او شاد گشت اردشیر
 گرفتار دلفروز را در کنار
 بیاراست زرین یکی زیرگاه
 196 سر خورد کودک بیاراستند
 همیریاخت تا شد سرش ناپدید
 پس آن زرو گوهر بدرویش داد
 بدیبا بیاراست آتشکده
 یکی بزمگر ساخت با مهتران
 چنین گفت با نامداران شهر
 که از گفت دانا بتاراه شمر
 چنین گفت بد کید هندی که بخت
 نه کشور نه افسر نه گنج و سپاه
 مگر تاختمه مهرک نوش زان
 کنون سالیان اندر آمد بهشت
 چو رفت اورمزد اندر آرام خویش
 زمین هفت کشور مرا گشت راست
 درخشده چون لاله اندر فرزد
 بدان تا بر آید پر از میوه دار
 ز پشت منست این مرا بیشک است
 پسر گفت چندی پدر می شنود
 بایوان خرامید خود با وزیر
 ز ایوان نبوی تخت شد شهریار
 یکی طوق فرمود زرین کلاه
 پس از گنج زرو گهر خواستند
 تنش پس نیا از میان برکشید
 خردمند را خواستد بیش داد
 هم ایوان نوز و جشن سده
 نشند هر جای رامشگران
 هر انکس که او از خرد داشت بهر
 نباید که هرگز کند کس گذر
 نکرد ترا شاد و خرم نه تخت
 نه دیبیم شاهی و نه قزو جاه
 بیامیزد آن دوده با این نژاد
 که جز با زو چرخ برمانگشت
 ز گیتی ندیدم جز از گام خویش
 دام یافت از بخت چیزی که خواست

تمت تمام شد

ERRATA.

Page	3 of Pahlavi text, line 15, for	𐭮𐭲𐭠𐭥 read	𐭮𐭲𐭠𐭥
„ 4	do. do. 11, „	𐭮𐭲𐭠𐭥𐭮𐭲𐭠𐭥	𐭮𐭲𐭠𐭥𐭮𐭲𐭠𐭥
„ 5	do. do. 2, „	𐭮𐭲𐭠𐭥𐭮𐭲𐭠𐭥	𐭮𐭲𐭠𐭥𐭮𐭲𐭠𐭥
„ 7	do. do. 3, „	𐭮𐭲𐭠𐭥	𐭮𐭲𐭠𐭥
„ 11	do. do. 12, „	𐭮𐭲𐭠𐭥𐭮𐭲𐭠𐭥	𐭮𐭲𐭠𐭥𐭮𐭲𐭠𐭥
„ 12	do. do. 7, „	𐭮𐭲𐭠𐭥	𐭮𐭲𐭠𐭥
„ 15	do. do. 11, „	𐭮𐭲𐭠𐭥	𐭮𐭲𐭠𐭥
„ 16	do. do. 8, „	𐭮𐭲𐭠𐭥	𐭮𐭲𐭠𐭥
„ 17	do. do. 4, „	𐭮𐭲𐭠𐭥	𐭮𐭲𐭠𐭥
„ 18	do. do. 1, „	𐭮𐭲𐭠𐭥𐭮𐭲𐭠𐭥	𐭮𐭲𐭠𐭥𐭮𐭲𐭠𐭥
„ 19	do. do. 8, „	𐭮𐭲𐭠𐭥	Omit,
„ 21	do. do. 9, „	𐭮𐭲𐭠𐭥𐭮𐭲𐭠𐭥	𐭮𐭲𐭠𐭥𐭮𐭲𐭠𐭥
„ 21	do. do. 13, „	𐭮𐭲𐭠𐭥	𐭮𐭲𐭠𐭥
„ 21	do. do. 15, „	𐭮𐭲𐭠𐭥𐭮𐭲𐭠𐭥	𐭮𐭲𐭠𐭥𐭮𐭲𐭠𐭥
„ 24	do. do. 2, „	𐭮𐭲𐭠𐭥	𐭮𐭲𐭠𐭥
„ 24	do. do. 9, „	𐭮𐭲𐭠𐭥	𐭮𐭲𐭠𐭥
„ 25	do. do. 13, „	𐭮𐭲𐭠𐭥	𐭮𐭲𐭠𐭥
„ 26	do. do. 3, „	𐭮𐭲𐭠𐭥	𐭮𐭲𐭠𐭥
„ 26	do. do. 16, „	𐭮𐭲𐭠𐭥	𐭮𐭲𐭠𐭥
„ 30	do. do. 9, „	𐭮𐭲𐭠𐭥	𐭮𐭲𐭠𐭥
„ 34	do. do. 3, „	𐭮𐭲𐭠𐭥	𐭮𐭲𐭠𐭥

Page 34 of Pahlavi text, line 8, for				read	
„ 34	do.	do. 8, „	و س و س و	„	و س و س و
„ 35	do.	do. 11, „	س و س و	„	س و س و
„ 36	do.	do. 11, „	س و س و	„	س و س و
„ 36	do	note 2, „		„	س و س و
„ 37	do.	line 8, „	س و س و	„	س و س و
„ 39	do.	do. 15, „	س و س و	„	س و س و
„ 40	do.	do. 1, „	س و س و	„	س و س و

Page 2 of Eng. Transliteration, line 2, for danakîh				read	dânâkîh
„ 3	do.	do. 19, „	aêdânû	„	aêtânô
„ 6	do.	do. 2, „	târsîd	„	tarsîd
„ 6	do.	do. 29, „	la	„	lâ
„ 7	do.	do. 21, „	asabâran	„	asabârân
„ 8	do.	do. 31, „	kayan	„	Kayân
„ 9	do.	do. 6, „	jund	„	gurd
„ 9	do.	do. 26, „	va	„	val
„ 9	do.	do. 27, „	n		omit
„ 10	do.	do. 1, „	paan	read	pavan
„ 10	do.	do. 19, „	asabarân	„	asabârân
„ 11	do.	do. 33, „	aîtyûnd	„	âityûnd
„ 12	do.	do. 22, „	Fasyâk-î	„	Fârsyâk-î
„ 12	do.	do. 23, „	padasr	„	padash
„ 13	do.	do. 19, „	khaya	„	khayâ
„ 13	do.	do. 28, „	khûrâsânîk	„	Khûrâsânîk
„ 13	do.	do. 29, „	Kûrar	„	Kûrâr
„ 14	do.	do. 15, „	kardî	„	kard
„ 15	do.	do. 17, „	asâzkiysh	„	asazâkiysh

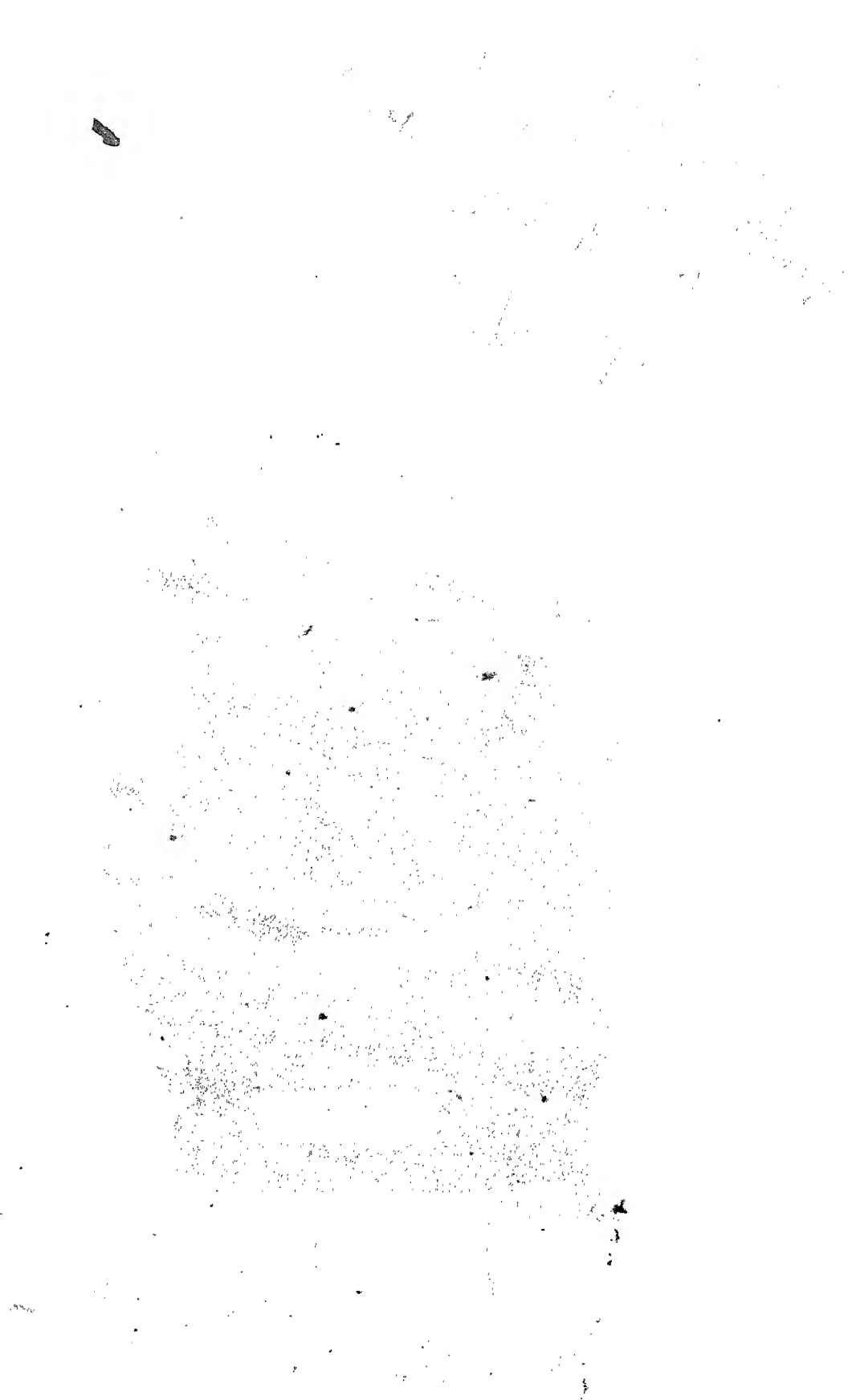
ge 16 of Eng. Transliteration, line 8, *for* gûrîsînak *read* gûrîsnak
 „ 19 do. do. 17, „ bûdân „ bûdan

Page 1 of Gujarati Translation, line 6, for	હતી	read	હતી
„ 1	do.	do. 11	„ વીચેનો
„ 1	do.	do. 22	„ વાધો
„ 1	do.	do. 29	„ પાઠલા
„ 3	do.	do. 9	„ એથાચ
„ 4	do.	do. 20	„ રથેશતાર,
„ 4	do.	do. 23	„ -રથેશ
„ 4	do.	do. 23	„ -પૃથ્વી
„ 4	do.	do. 24	„ -પૃથ્વી
„ 4	do.	do. 24	„ -પૃથ્વી
„ 4	do.	do. 25	„ -પૃથ્વી
„ 4	do.	do. 25	„ -પૃથ્વી
„ 7	do.	do. 4	„ તને
„ 12	do.	do. 11	„ 'મંદો
„ 12	do.	do. 26	„ મંદો
„ 22	do.	do. 5	„ ધનશને
„ 30	do.	do. 3	„ જયું
„ 33	do.	do. 11	„ સવાશેનો
„ 34	do.	do. 26	„ બાલેલું
„ 35	do.	do. 1	„ આગર

age 9 of Persian Translation, omit line 2.
 , 9 do. line 23, *for* بیزدان *read* بیزدان
 , 12 do. do. 6 ,, 66-76 ,, 66-67

Page	14 of Persian Translation, line	5	for	بند	read	بند
„	14	do.	do.	14	„	گردش
„	15	do.	do.	5	„	آنچه
„	16	do.	do.	21	„	پیش
„	18	do.	do.	1	„	او
„	18	do.	do.	19	„	گرنجش
„	18	do.	do.	20	„	کرم
„	20	do.	do.	5	„	بدیده
„	21	do.	do.	24	„	از آن
„	26	do.	do.	8	„	جهان
„	27	do.	do.	27	„	ناگزیر
„	28	do.	do.	9	„	گفته
„	30	do.	do.	5	„	پیش

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY
GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI.

Please help us to keep the book
clean and moving.